

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 8123, 8123, 8124,
8125, 8126.
Inseratni oddelček: Ljubljana, Belem-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
— Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Računi pri post. ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto
78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izaja vsak dan razen ponedeljka.
Narodna značajna mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Vidov dan

Naša osvobodjena in uedinjena domo-
vina praznuje letos dvajseti državni
praznik Vidovega dne, obletnico usod-
nega poraza srbske vojske na Kosovem.
Pripadniki tujih narodov so se že čisto
čudili, da je naš narod edini, ki si je za
svoj simbolični praznični dan izbral
spomin na veliko narodno nesrečo. Dru-
gi narodi praznujejo slavne zmage, ve-
like dogodke ali dejanja velikih mož iz
svoje zgodovine, naš narod pa si je za
svoje slavje določil obletnico onega
strahotnega dogodka, ki je za pol tisoč-
letja ugasnil sonce svobode našemu na-
rodu in ga podredil kruti oblasti sra-
motnega, brezdušnega in nečloveškega
azijatskega jarma.

Res je, da je bila usoda nekaterim
delom našega naroda bolj naklonjena
in so se prej odtegnili pogubnemu ob-
močju turške silovitosti, toda prišli so
s tem pod tuje gospodarje, ki so z ne-
koliko humanejšimi sredstvi zasledovali
isti smoter — uničenje slovanstva na
jugu. Dokler je bil v otomanski sužnosti
oni del našega naroda, ki mu je kasneje
zaradi hrabrosti ter velike državotvor-
ne in politične zrelosti pripadla vloga,
da postane matica in osnovni kamen
Jugoslavije, tako dolgo so bile težnje
ostalih delov samo lepe in mameče sa-
nje. Lajšale so sicer gorje naših črnih
dni, niso pa nudile skoro nikakršnega
izgleda na uresničenje našega hrepenen-
ja. Položaj se je spremenil iz osnove,
ko si je srbski del našega naroda z last-
no močjo in z brezprimernim junaštvom
priboril svobodo in neodvisnost ter očis-
til del naše sedanje domovine od sto-
letnih nasilnikov.

Visoka je bila morala one pešice
junakov, ki so napovedali boj še vedno
silnemu sovragu in bili bi podlegli, da
njih src ni podžigala vidovdanska ide-
ja, misel, ki je ljudska srca vedno znova
opominjala na slogo, na osveto in za-
blestela ta misel, je planil v dušah za-
tiranih plamen odpora proti tujcem in
hrepenenje po svobodnem izživiljanju
narodovih sil.

Vidov dan nas ne spominja samo pre-
stanege trpljenja, preliti solz in krvi,
požigov, pokoljev in pobojev, ki so bili
stoletja strahotni delež našega življa ob
Dravi, Savi, Drini in Vardaru, pač pa
nam je tudi resno svarilo in odločen
spomin k bratski slogi, da po kratki
dobi svobode ne zapademo še v hujšo
sužnost onih, ki od pamtveka stegujejo
svoje grabežljive roke po naši zemlji.
Nesloga in ozkosrčna sebičnost predko-
sovskih mogočnikov sta bili odlični za-
veznici osmanskega osvajača. Kratkovi-
dnost je zaslepila vodilne osebnosti,
da niso spoznale usodnega pomena za-
hlev svojega časa. Samopašnost velika-
šev je uničila cvetoči državni organi-
zem, ki je imel vse pogoje, da postane
kulturno žarišče južnovzhodne Evrope.
Pet vekov borbe je komaj popravilo na-
pako, ki je jugoslovenske dežele vrgla
za dolga stoletja nazaj in zakasnila raz-
voj slovenskega juga.

Simbolični praznik je Vidov dan. Na
ta dan se naj naš človek s pobožnim
drhtenjem v duši spomni, kako silna
opasnost je pretila našemu narodnemu
obstoju po kosovskem porazu in kako
strahovito viro smo srečno prestali za
ceno petstoletnega zatiranja. Zato naj
klie po slogi in bratskem sožitju nikoli
ne zamre širno našo državo. Vidovdan-
ska misel mora enako prežeti vse dele
naroda, ako naj obstojimo v sedanjem
nemem, toda z železno doslednostjo
vodenem življenjskem boju. Gorje
nam, ako bomo po obsodbe vrednem
vzgladu predkosovskih mogočnikov po-
kazali enako vztrajnost v zasledovanju
ozkih političnih ciljev v škodo državi
celoti in narodni skupnosti! V tem pri-
meru nam je sodba že pisana in naš
propad je bližji nego si predstavljajo
oni, ki v svoji zaslepljenosti izpodkopa-
vajo temelje naše sloge in bratstva.

Vidovdan naj bo opomin, svarilo in
zvezda-vodnica v vsem našem dejanju
in nehanju.

Grčija se oborožuje z angleško pomočjo

ATENE, 27. jun. b. Grška vojska se v
zadnjem času zelo naglo modernizira. Za-
stareni vojni material se prodaja in se ku-
puje nov. Zadnje tedne so se močno po-
večale zlasti grške letalske sile, grško bro-
dovje pa bo modernizirano v najkrajšem
času z angleško finančno pomočjo, podob-
no kako turško. Gradi se velika tovarna
orožja in municije, v kateri bo zaposlenih
okoli 20.000 delavcev.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

NA GROBOVIH TVORCEV SOKOLSTVA

**Naši sokolski naraščajniki in naraščajnice so se poklonili včeraj
na grobovih Tyrša in Fügnerja**

Praga, 27. junija. h. Vsa javnost je
danes še vedno pod vtisom veličastnih
manifestacij o priliki včerajšnjega pr-
vega javnega nastopa sokolskega na-
raščaja. Listi prinašajo danes podrobna
in obširna poročila ter slike o impo-
zantnem nastopu 50.000 sokolskih na-
raščajnikov in naraščajnic, ki so vče-
raj popoldne pred 180.000 gledalci na
Masarykovem stadionu manifestirali za
sokolske ideje in sokolsko bratstvo.
Brez razlike politične usmerjenosti po-
udarjajo popoln uspeh nastopa, ki ni
samo nudil jasne slike sokolske vzgoje
mladine, marveč je bil tudi veličastna
manifestacija, v kateri sta se ritem in
glasba združila v veličastno apoteozo
mladosti. Večji del svojih poročil po-
svečajo listi nastopu jugoslovenskega
sokolskega naraščaja, ki je bil tako
vzoren, da je žel največje odobravan-
je in priznanje in je bil najlepša toč-
ka vsega programa. Manifestacija ju-
goslovensko-čehoslovskega sokolskega
bratstva, ki se je razvila ob preda-
ji slike starešine SKJ Nj. Vel. kralja
Petra II. čehoslovskega naraščaju,
označujejo listi za najbolj veličasten
trenutek včerajšnjega dne ter obširno
popisujejo navdušenje ogromne množice
gledalcev, ki je sledila temu sveča-
nemu dogodku stoje in prirejala vi-
harne ovacije Nj. Vel. kralju Petru II.,
Jugoslaviji in jugoslovenskemu Sokol-
stvu. Mladi jugoslovenski Sokoli in So-
kolice so deležni na vsakem svojem
koraku največjih simpatij in mirno se
lahko reče, da jih smatrajo v Pragi za
brate in sestre, ki so prišli obnoviti in

potrditi sokolsko zvestobo do bratske
čehoslovske republike. Jugoslovenski
Sokoli so na vseh ulicah predmet na-
vdušenih ovacij in jim povsod izkazu-
jejo pravo bratsko ljubezen.

Večja deputacija jugoslovenskega so-
kolskega naraščaja je odšla danes na
pokopališče v Olšane, kjer se je poklo-
nila na grobovih Tyrša in Fügnerja ter
položila krasne šopke rdečih rož. Ju-
goslovenski naraščajnik Daskić je imel
pri tej priliki kratek govor, v katerem
je naglasil, da se je prišel jugosloven-
ski sokolski naraščaj pokloniti na gro-
bove tvorcev Sokolstva, ki združuje
danes nepregledne vrste odločnih bor-
cev. Jugoslovenski sokolski naraščaj
bo zvesto služil veliki ideji Sokolstva
in Slovanstva in bo vedno visoko dvig-
al sokolski prapor, zavedajoč se, da s
tem najbolj služi svojemu narodu in
svoji domovini, obenem pa tudi na-
predku vsega slovanstva.

Na sokolskem stadionu so se tudi dan-
es ves dan nadaljevale tekme. Danes
so tekmovali v sedmorju in četverboju
ter v plavanju. Jugosloveni so se pri-
čeli velike konkurence zelo dobro odre-
zali. V sedmerboju je med posamez-
niki zasedel prvo mesto Stjepan Subo-
tić iz Zemuna, ki je dosegel 96.6 točke,
to je 90.43%. Po župah je na prvem
mestu Brno 370.6 (97.53%), druga je
Ljubljana s 366.5 točke (96.45%). V
četverboju je prva župa Smihov, dru-
ga Brno, tretja pa Ljubljana z razliko
ene točke. Dobila je 172.4 točke to je
90.74%. V plavalnih tekmah so Jugo-

sloveni zasedli tretje, četrto in peto
mesto.

Včeraj je prisel v Prago predse-
dnik Poljskega Sokola grof Zamojski.
Popoldne je bila seja predsedstva me-
narodne gimnastične zveze. Danes je
prislo v Prago 30 poljskih Sokolov
pod vodstvom načelnika Fazanoviča, ki
bodo sodelovali pri mednarodnih gim-
nastičnih tekmah. V sredo prispe v
Prago 1300 čeških Sokolov iz Francije,
Anglije, Belgije, Kanade in Nemčije.

Jutri opoldne prispe v Prago balet
beograjskega narodnega gledališča, ki
bo v največji praški dvorani, v »Lu-
cernu«, predvajal slovanske narodne
plese.

Politični shodi po državi

Praga, 27. junija. h. Kljub temu, da je
pozornost vse čehoslovske javnosti osre-
dotočena na velike sokolske svečanosti v
Pragi, je bilo včerajšnjo nedeljo širom re-
publike tudi več političnih zborovanj. V
Rihenberku je bilo sklicano veliko ma-
nifestacijsko zborovanje sudetskimi Nemci,
na katerem so oni Nemci, ki se nečejo
ukloniti diktatu Henleina, manifestirali za
sodelovanje vseh državljanskih čehoslovs-
ke republike. V Plzni je bilo veliko de-
lavsko zborovanje, na katerem je govoril
minister Nečas, ki je obrazložil aktualna
vprašanja notranje politike. V svojem go-
voru je naglasil, da se čehoslovska ni-
kogar ne boji in bo na nagel napad sledil
tudi nagel odgovor. V Nachodu je bilo ve-
liko zborovanje ljudske stranke, na kate-
rem je govoril minister Dostalek, ki je
poudarjal zvestobo ljudske stranke do Če-
choslovske republike ter v svojem govo-
ru opozarjal, da je Čehe in Slovake še vse-

lej zažela nesreča, kadar so se medseboj-
no prepirali. Henleinovci so sklicali zho-
rovanje v Dührenholzu, na katerem je imel
nastopiti kot glavni govornik Henlein. Dve
uri pa so morali zborovati brez njega, ker
se je zamudil v nekem vinogradu pri po-
skušnji vina. Ko je prišel na zborovanje,
je imel le kratek govor, v katerem je de-
jal, da se bo boril do končne zmage. Takoj
nato se je zopet odpeljal na veleposelstvo
grofa Khuena, v Rušovani, kjer je bil čest
gost tudi bivši nemški poslanik na Duna-
ju, Papen.

Posvetovanja z zastopniki narodnih manjšin

Praga, 27. junija. w. Ta teden bo mini-
strski predsednik dr. Hodža nadaljeval
svoja posvetovanja z voditelji političnih
strank. Predvideni so tudi še prejšnji
teden določeni razgovori z zastopniki pol-
jske in madžarske narodne manjšine. Ni še
določeno, ali bo še ta teden ponoven seste-
nek z zastopniki sudetsko-nemške stran-
ke. Vlada hoče pri posvetovanjih z vodi-
teli političnih strank priti na čisto, ka-
ko daleč lahko sprejme zahteve, ki jih je
stavila Henleinsva stranka. Pred koncem
sokolskega zleta ni pričakovati nikakršnih
važnejših odločitev. Točko pa je že sedaj
jasno, da so nespremenljive vse nemške
zahteve, ki niso združljive z narodnim in
državnim edinstvom in z osnovnimi na-
čeli čehoslovske ustave.

Kongres Pen-klubov

Praga, 27. junija. h. Danes je bila sve-
čana otvoritev kongresa Pen-klubov, ki za-
sesta v Pragi pod pokroviteljstvom prezi-
denta dr. Beneša. Kongres je otvoril mini-
strski predsednik dr. Hodža, ki je pozdrav-
il tuje delegate in govoril nato o Čeko-
slovaški kot križišču starih kulturnih struj.
Čehoslovska literatura je bila vedno na-
rodna in je oblikovala ljudske značaje ter
si je tako pridobila za osvobodjenje in
uedinjenje Čehoslovakov enake zaslugе, ka-
kor legionari in vojska. Čehoslovska li-
teratura je bila vedno v službi humanosti,
demokracije in mednarodnega sodelovanja
in hoče tem idealom služiti tudi v bodoče.

Španski dogodki vedno bolj razburjajo Anglijo

**Zaradi neprestanih napadov Francovih letal na angle-
ške trgovske ladje se polašča angleške javnosti vedno
hujše vznemirjenje**

London, 27. junija. h. Ogorčenje zaradi
bombardiranja angleških trgovskih ladij v
španskih lukah z vsakim dnem bolj nara-
šča. Od prejšnjega tedna daje ni nobene
seje spodnje zbornice, da ne bi razpravljali
o tem problemu in kritizirali politike
Chamberlainove vlade. Danes sta bili v
španskih lukah potopljene dve an-
gleški trgovski ladji, kar je splošno ogo-
rčenje še bolj povečalo. Celotni listi, ki po-
pirajo politiko vlade, ne morejo več iti
mirno preko teh napadov in so temboj
ogorčeni, ker je general Franco šele v so-
boto dal na pritisk Rima in Londona za-
gotovilo, da njegova letala ne bodo več
napadala angleških ladij. Kot v zasmeh so
sledili danes zopet novi in še hujši napadi,
ki so poleg velike materialne škode zaht-
evali tudi več človeških žrtv med angle-
škimi mornarji. To je tudi v krogih vla-
de konservativne stranke izzvalo veliko
nerazpoloženje. Vlada se živahno posve-
tuje z Rimom, Parizom, Barcelono in Bu-
rgosom ter si prizadeva preprečiti nadalj-
nje komplikacije.

V vladnih krogih priznavajo, da je po-
ložaj postal zopet skrajno resen in je
upravičeno bojazen, da se utegne španski
problem pretvoriti v mednarodni konflikt,
zlasti, če bi se španska republikanska vla-
da zares odločila za represalije proti fran-
kovcem. Sedaj razmišljajo o tem, da bi se
nadaljnim komplikacijam izognili na ta
način, da bi vlada zabranila angleškim tr-
govskim ladjam vsak promet s španskimi
lukami, dokler se položaj ne bi izboljšal.
Ta namera vlade pa je naletela v javno-
sti na velik odpor, ker jo tolmačijo kot ti-
ho kapitulacijo pred generalom Francom.

Tudi današnja seja spodnje zbornice je
bila izpolnjena skoraj izključno z razpra-
vo o španskem problemu. Ministrski pre-
sednik Chamberlain je moral znova odgo-
varjati na številna vprašanja poslancev in
zagovarjati svojo politiko. Na ugovor, za-
kak angleška vlada ne oboroži trgovskih
ladij s protiletalskimi topovi, je Chamber-
lain izjavil, da je vlada to vprašanje skrb-
no proučila, vendar pa je prišla do prepri-
čanja, da to napadov ne bi preprečilo, pač
pa vsa stvar še bolj kompliciralo. Kar se

tiče prizadevanj za premirje v Španiji, je
Chamberlain izjavil, da je angleška vlada
vsak čas pripravljena posredovati bodisi
sama, bodisi skupno z drugimi vladami za
sklenitev premirja med obema španskima
taborama, vendar pa tega ne more storiti
prej, predno ne napodi ugoden trenutek in
ne bo uspeh takega posredovanja zagotov-
ljen. Državni podtajnik Buttler je pozneje
izjavil, da predsednik Chamberlaina izpol-
nil z nadaljnjimi pojasnili in poudaril, da
je cilj politike angleške vlade čim prej
konec vojne v Španiji. Angleška vlada je
v stalnih stikih s Parizom in Rimom in
upa, da ji bo uspelo doseči pogajanja, ki
naj napravijo konec prelivanja krvi v Špa-
niji. Opozicija s pojasnili vlade in celotno
angleško politiko ni zadovoljna in je znova
ostro kritizirala delo vlade ter zahtevala
odločnejšo zaščito angleških interesov ter
energični odgovor na Francova izzivanja.

Barcelona preklicala svoje grožnje

Pariz, 27. junija. o. V zvezi z najnovejšo
špansko krizo je bil republikanski španski
poslanik v Londonu Ascarate davi pri Ha-
lifaxu in mu službeno sporočil namero
barcelonske vlade, da bi se morebitne nove
Francove letalske napade na republikan-
ska nezaščiten mesta reagirala z napadi
na nezaščiten nacionalistična mesta ter
mesta onih držav, ki podpirajo španske
nacionaliste. Utemeljeval je ta sklep bar-
celonske vlade na ta način, da dejanske
krivde za Francove napade na nezaščiten
republikanske mesta ni pripisati Francu,
nego tujim protovojnim pilotom. Pri-
pomnil je, da namerava vodstvo republi-
kanske vojske izvršiti represalije le proti
Malorci. Slično obvestilo je prejela tudi
francoska vlada.

Ze danes dopoldne je odpravnik poslov
italijskega poslanstva v Parizu obiskal
zunanjega ministra Bonnetta in mu sporo-
čil, da bi italijanska vlada smatrala tudi
letalske napade na Malorco za vzrok voj-
ne napovedi. Italijanski diplomat je fran-
coskemu zunanjemu ministru izrazil za-
čudenje pričo zadržanja Francije v tej
stvari ter je prošil za konkretnije infor-
macije o francoskem stališču nasproti
barcelonskim grožnjam. Tudi angleški zu-
nanji minister Halifax je imel že danes
dopoldne sličen razgovor z zastopnikom
italijskega poslanstva v Londonu. Tako-
juto nato sta se zunanji ministra obeh za-
padnih velešil sporazumela o stališču, ki
naj ga obe državi zavzameta v tej stvari.
Kakor zatrjujejo, sta Anglija in Francija
opozorili barcelonsko vlado na veliko ne-
varnost, ki bi nastala spričo barcelonskih
groženj za evropski mir. Svetovala sta
največjo zmernost. Istočasno je Chamber-
lain pozval Mussolinija, naj takoj pridobi
Francu za to, da bi se v bodoče opustili
letalski napadi na nezaščiten republikan-
ska mesta.

Merodajni faktorji v Angliji in Franciji
smatrajo sedaj za neobhodno potrebne
naslednje ukrepe: 1. Prekinitev letalskih
napadov na nezaščiten mesta. 2. Takoj-
šnji odhod nevtralnih komisij v Španijo,

kjer naj bi neposredno nadzorovale vse
letalske akcije obeh taborov. 3. Pospeše-
nje pogajanj za umik tujih prostovoljcev
iz Španije.

Spričo takojšnje akcije francoske in an-
gleške diplomacije se tukajšnji politični
krogi nadejajo, da se bo tudi najnovejša
politična gesta Barcelone vsaj toliko omi-
lila, ča ne bo več predstavljala neposre-
dne nevarnosti za evropski mir.

Po poslednjih vesteh je akcija diplom-
atskih zastopnikov obeh zapadnih velešil v
Barceloni uspešna. Barcelonska vlada je
preklicala svoje grožnje.

Franco popušča

London, 27. junija. o. »Daily Mail« poro-
ča, da je angleška vlada prejela obvestilo,
po katerem je general Franco že ukazal
svojem pilotom, naj takoj prenehajo bom-
bardirati britanske ladje v španskih lukah.
List beleži, da je to rezultat širše diplom-
atske akcije Londona in Pariza v Burgosu,
ki se ji je priključil tudi Mussolini.

Pogajanja med Anglijo in Italijo

Rim, 27. junija. o. Razgovori zunanjega
ministra Ciana in angleškega poslanika Lor-
da Perthsa se nadaljujejo. Čeprav doseda-
nji poskusi, da bi se ustvarili pogoji, pod
katerimi bi bilo mogoče uveljaviti pred
kratkim doseženi sporazum o umiku tujih
prostovoljcev iz Španije, niso uspeli. Ita-
lijanski listi zatrjujejo, da pobudo za seda-
nje razgovore ni dala italijanska vlada, ki
pa ji je sicer mnogo na tem, da se čim-
prej najde podlaga za izvedbo sporazuma,
ki je bil dosežen na zadnjem zasedanju
ožjega nevtralnostnega odbora, da bi se ta-
ko končno omogočilo uveljavljanje ita-
lijansko-angleškega sredozemskega sporazu-
ma.

Beckovi razgovori

Francija želi, da bi se Poljska jasno opredelila

Varšava, 27. junija. o. V zunanjem mi-
nistrustvu se že nekaj dni vršijo važna po-
svetovanja in razgovori. V soboto in vče-
raj je imel zunanji minister Beck celo se-
rijo razgovorov z angleškim, francoskim
in nemškim poslanikom. Davi sta se pri-
peljala v Varšavo poljska poslanika v Mo-
skvi in Parizu.

Pobudo za te Beckove razgovore je da-
la, kakor zatrjujejo dobro poučeni politi-

čni krogi, francoska vlada, ki želi, da naj
bi se sedaj Poljska končno odločila ali za
Francijo ali za Nemčijo. Po več letih ne-
govornosti in kolebanja naj bi Poljska se-
daj pokazala svojo pravo politiko in naj
bi se opredelila. Ob priliki poslednjih raz-
govorov s tujimi in poljskimi diplomati je
Beck, kakor zatrjujejo, še enkrat proučil
poljske odnose do Nemčije, Čehoslova-
ške in Rusije.

S španskih bojišč

Saragosa, 27. junija. AA. (DNB) Vrhovni
poveljnik na teruelškem bojišču, general
Varela, je tujim dopisnikom izjavil, da
nameravajo španski republikanci sprejeti
odločilno bitko na odseku Sariona, da pre-
prečijo napredovanje nacionalistov vzdolž
glavne ceste za Sagunt. Sovražnik je v te-
ku zadnjih dni, zbral številne čete pri Sa-
rionu. Število njegovih čet znaša okrog
55.000. Med njimi je tudi brigada anar-
histov, kakor tudi več policijskih brigad,
katerim je poverjena posebna dolžnost kot
napadalnim četam. Nacionalistične čete
obvladajo vse višine okrog Sariona, ki so
ga republikanci že izpraznili. Republikan-
ci so izvršili v teku zadnjih dni več proti-
napadov, toda posrečilo se jim ni osvojiti
niti pidi zemlje. Razpoloženje pri naciona-
lističnih četah je odlično. Republikanske

utrdbe pri Sarionu so najmoderneje. Kljub
temu bo moral sovražnik zapustiti te po-
stojanke, čim bo general Franco dal ukaz
za napad.

Barcelona, 27. jun. AA. Havas: Ministr-
stvo za narodno obrambo objavlja: V odse-
ku Valverde smo zapolnili 2 topa in obko-
lili Vilo de Reda: Nacionalistične čete so z
velikimi izgubami zavzele vrh Rudora, v
odseku Alcore pa samostan Onda. Na
extremadurski fronti smo v odseku Fuente
Ovesuna zavzeli več postojank in sicer do
lino Laventuro in ravnino San Vincente.
Na andaluzijski fronti smo zavzeli en vrh
v odseku Motrila.

Bilbao, 27. junija. AA. (DNB) Poročilo
republikanskega poveljstva pravi, da so na
vzhodnem bojišču v teku silovite borbe.

Imredy in Kanya pojmeta v Rim

Budimpešta, 27. jun. h. Kakor se dozna-
va, v političnih krogih, bosta ministrski pre-
sednik dr. Imredy in zunanji minister Kan-
ya sredi julija odpotovala v Rim. Imredy
se hoče predstaviti Mussoliniju in nave-
zati osebne stike z italijanskimi državniki.

Pogreb matere angleške kraljice

London, 27. junija. o. Na škotskem je
bil danes pogreb matere angleške kralji-
ce lady Stathmoorove. Njeno truplo so z po-
sebnim vlakom pripeljali v Gladstone na

škotskem. Na postaji so krsto položili na
običajen kmečki voz, s katerim so pokojno
kraljico mater odpeljali v dvorec. Kralj
in njegov 82 let stari tast sta peš šla za vo-
zom. V pogrebem sprevodu so bili razen
njiju le še kraljica, njene sestre, ostali čla-
ni rodbine ter spremstvo. Vsa vas je bila
v črni zastavi. Na krsti je bil le skro-
men šopek cvetlic.

Lord Londonderry v Berlinu

London, 27. junija. o. »News Chronicle«
poroča, da je imel lord Londonderry, ki je
odpotoval v Nemčijo na letalsko razstavo,
daljši razgovor z maršalom Göringom o an-
gleško-nemškem zbližanju ter čehoslova-
ško-nemškem sporu.

Hudi letalski boji na kitajskih bojiščih

Položaj na frontah neizpremenjen — Japonska ofenziva je popolnoma zastala

Hankov, 27. jun. o. Položaj na frontah v Honanu, Santungu, Anhveju in na Jang-cu se ni skoraj v ničemer spremenil. Japonska ofenziva na Jangceju je popolnoma zastala, pač pa so se tam okrog priče hude letalske borbe, v katerih so Kitajci dosegli precejšnje uspehe. Poleg drugih napadov je 12 kitajskih letalskih bombnikov izvršilo tudi uspešen napad na japonske voje ladje, ki so bile zasikane sredi reke med Madangom in Ankungom. Tri japonske topničarke so bile potopljene, na nadaljnjih dveh je nastal požar, nakar sta se prav tako potopili. V letalski bitki blizu Nanchanga so Kitajci sestrelili dve japonski letalnice. Nadalje so tri eskadrole kitajskih letal bombardirale japonsko letališče v Nan-

čangu in unišile na njem dva hangarja ter 13 japonsko lovcev.

Angleško-francosko svarilo Tokiju

London, 27. junija. w. Veliko pozornost v vsej politični javnosti je vzbudila izjava, ki jo je podal državni podtajnik Buttler v zvezi z razvojem položaja na južnem Kitajskem. Naglasil je, da sta angleška in francoska vlada naročili svojima poslanikom v Tokiju, naj ne pustita japonske vlade v dvomu o tem, da bi zasedba otoka Hajnana dovela do nezaželenih zapletov. Anglija in Francija bosta skupno nastopili v obrambo svojih interesov.

Pomen praških pogajanj

O pogajanjih političnega odbora češkoslovaških strank z zastopniki nemško-slovaške stranke objavljajo »Lidove Noviny«, ki črpajo svoje informacije v vladnih krogih, naslednji komentar: Kolegij predsednikov koalicijskih strank ter predsednikov parlamentarnih klubov vladne koalicije bo odšel redno zasedel. Sedanje izredne naloge zahtevajo od vladne večine kolektivno odgovornostjo za bližnje odločitve. Težavnost teh nalog je mnogo pripomogla k sporazumu v koaliciji sami, kar je že v naprej zagotovilo uspeh predlogov, da se iz opolnomočenih zastopnikov strank stvori poseben kolegij koalicije, ki naj na eni strani podpre avtoriteto posrednih strank, vlade in njenih članov, na drugi strani pa pripomore k sprejemu vladnih sklepov v posameznih strankah ter s tem k njih utemeljitvi v javnosti. Pri tem gre v prvi vrsti za narodnostni statut, jezikovni zakon in reformo javne uprave, kar naj bi vlada in parlament odobrila še v tem poletju. Verjetno je, da bo vsa ta snov urejena v posameznih zakonskih predlogih, o katerih bo začel parlament razpravljati naj-

kasneje okoli 12. julija, tako da bi te razprave zaključili okoli srede avgusta. Do sprejema teh zakonov po parlamentu bo kolegij vladne koalicije ostal v funkciji kot stalni organ, v katerega bodo stranke pošiljale svoje strokovnjake, zlasti člane svojih ustavnopravnih odborov.

V istem listu je direktor M. Stranski objavil naslednja razmišljanja o istem vprašanju: V inozemstvu mislijo, da bo sporazum s Henleinom utrdil mir; mi pa se bojimo, da ne bi bil ta mir enak izgubljeni vojni... Glavna ovira našega sporazuma z manjšinami niso vsevse vprašanja, ki jih poskušamo rešiti s spremembami jezikovnega prava, razširjenjem avtonomnih kompetenc in gospodarske decentralizacije. Glavna ovira je ideologija Henleinove stranke. Naša država predstavlja naš pravi red, in ta red ni v skladu z ideologijo sudetsko-nemške stranke. Ako hoče Henleinova stranka nadaljevati svojo politično akcijo v naši republiki, potem mora ona spremeniti svoje temelje, ne pa naša republika.

Češkoslovaški trdnjavski pas ob meji

»Boston Sunday Post« objavlja poročilo svojega dopisnika o češkoslovaških utrdbah vzdolž državne meje. V poročilu pravi omenjeni dopisnik, da je češkoslovaška zgradila v zadnjih petih letih na svoji 1600 km dolgi državni meji sistem utrdb, ki so skoraj nezavzete. Gradili so jih najbolj francoski strokovnjaki na podlagi bogatih izkušenj pri graditvi sloviše Maginotove obrambne linije.

Na vseh cestah, ki vodijo v Nemčijo in Poljsko so postavljeni na češkoslovaški meji masivni 3 m visoki in prav toliko široki železobetonski bloki na obeh straneh ceste v medsebojni razdalji po 4 in pol metra. Tako blokirani deli ceste so dolgi do 250 metrov. Na meji sami so ogromna jeklena vrata, ki se dvignejo iz zemlje ter lahko vdrže celo naval težkih tankov. Vzdolž vse državne meje so dobro maskirane pasti za tanke. So to globoke jame z na dnu nameščenimi minami, ki avtomatsko eksplodirajo čim pade tank v jamo.

Celokupni sistem podzemskih utrdb je povezan med seboj s posebnimi brezničnimi postajami. Pred utrdbami se nahajajo močnejše žične cvrle, ki jih je mogoče z enim samim pretikom vsak trenutek napojiti z električnim tokom visoke napeto-

sti. Vodstvo težkega topništva in protiletalskih baterij, ki so postavljene v sistemu obrambnih utrdb, je enotno. Vsa povelja se oddajajo brezžično ali po kablu. Posebnost češkoslovaških utrdb so podzemski periskopi, s katerimi je mogoče neopazno voditi artilerijski ogenj.

Za prvo črto obrambnih postojank, ki imajo nalogo zadržati prvi naval sovražnika, se prične bele prave češkoslovaške Maginotova linija. Tvori jo okrog 1000 železobetonskih trdnjav, ki so med seboj povezane s podzemskimi predori. S pritiskom na en sam gumb pa je mogoče izločiti in popolnoma osamosvojiti celo skupino, ali vsako posamezno od teh trdnjav. V trdnjavih je nastanjenih sedaj okoli 70.000 vojakov in častnikov. V slučaju potrebe je mogoče povečati to število na 250.000 mož v teku 24 ur. Vse trdnjave so opremljene tako, da lahko samostojno vzdržijo tudi po več mesecev borbe. V ta namen so nakopičene v njihovi globini silne zaloge streljiva, hrane, orožja in vode. Vsaka trdnjava ima svojo električno centralo in posebne naprave za čiščenje zraka, ker jih je v slučaju plinskega napada mogoče hermetično zapreti pred zunanjim svetom.

Lord Cecil proti Chamberlainu

Kakor poročajo angleški listi, je te dni znani angleški konservativni politik, lord Rober Cecil, Nobelov nagrajenec za mir, sporočil grofu Lucanu, katerega posebna funkcija v lordski zbornici je, da skrbi za prisotnost konservativnih lordov pri slehernem pomembnejšem glasovanju, naj ga odslej ne išče več v takih primerih. Lord Cecil utemeljuje svoj korak s Chamberlainovim zadržanjem v vprašanju bombardiranja angleških ladij v španskih vodah.

V pismu lordu Lucanu poudarja lord Cecil med drugim, da niso potopljene ladje prekršile nobenih predpisov in da so imele na krovu samo tako blago, kakršno so po navodilih angleške vlade smele prevažati. Napadov nanje ni mogoče opravičiti s sklicevanjem na »slučaj«, kajti očitno je, da so bili vsi namerni. Lord Cecil ugotavlja, da je bilo do sedaj napadenih okoli 57 ladij, pri čemer je mnogo britanskih državljanz izgubilo življenje. Ministrski predsednik sicer priznava, da so bili ti napadi protizakoniti in da so bili

britanski državljani v resnici umorjeni, vendar pa odklanja sleherno gospodarsko, politično ali gospodarsko akcijo v zaščito britanskega življenja in premoženja. Chamberlain, pravi lord Cecil, pošilja samo note, v katerih pa racionalizem ne grozi z nikakimi posledicami. Ne spominjam se nobenega dogodka v britanski zgodovini, ki bi ga mogel primerjati s takim početjem. Ne zdi se mi, da bi bil kak angleški ministrski predsednik kdajkoli tako govoril, kakor je govoril Chamberlain, katerega govor se po mojem mnenju ne more spraviti v sklad z britansko častjo in mednarodno moraljo.

Verjetno je, da se lord Cecil ne bo sedaj pridružil nobeni drugi stranki, temveč bo ostal neodvisen. Zanimivo pa je, da je to že drugi član angleškega visokega plemstva, ki je odredel Chamberlainu pokorščino. Pred njim se je namreč odločila za enak korak vojvodinja Atholska, članica spodnje zbornice.

Ameriško javno mnenje in Evropa

Pariški list »La Tribune des Nations«, tednik za zunanje politične vprašanja, objavlja v poslednji številki članek svojega posebnega poročevalca v Zedinjenih državah, v katerem razmotriva stališče ameriške javnosti do svetovnih dogodkov in ugotavlja med drugim: Četudi bi noben Amerikanec ne dopustil, da bi Zedinjene države prevzele nekega dne vlogo »mednarodnega zadržanja«, vendar dokazujejo izjave in taktila predsednika Roosevelta in zunanjega ministra Cordella Hulla, da za katera je nedvomno velik del javnega mnenja, da se vlada pripravlja na odpravo izolacijske politike iz zadnjih 40 let. Ako hočemo prav razumeti ameriško stališče v tem vprašanju, je potrebno najprej ugotoviti, da so se med prebivalstvom Zedinjenih držav stvorile tri zunanje politične struje izven strank in mimo vseh političnih mnenj. Prva je izolacionistična, druga pacifiistična in tretja aktivistična. Tej tretji je naklonjen, o vodi in jo želi kar najbolj pospešiti predsednik Roosevelt. Izolacionisti zagovarjajo sicer vsestransko oborožitev, toda samo za obrambo neposrednih interesov Zedinjenih držav, druga-

če pa so odločni nasprotniki vmešavanja v evropske zadeve. Med pacifiste lahko štejemo velik del, če ne večino Američanov. Mnenja so, da je izključena sleherna možnost kakršnegakoli vpada na ameriško ozemlje. Zato niso posebno naklonjeni ameriški oboroževanju in zagovarjajo potrebo pacifiistične propagande v svetu v obrambo proti vsem vojnim ideologijam. Aktivisti z Rooseveltom na čelu pa so prepričani, da more samo aktivna politika Zedinjenih držav Severne Amerike rešiti Evropo in z njo ves ostali svet pred nove katastrofe.

Rumunski poslanik pri Bonnetu

Pariz, 27. junija. w. Zunanji minister Bonnet je sprejel danes rumunskega poslanika Ciseana in imel z njim dve uri trajajoč razgovor. Kakor zatrjujejo v poučenih krogih, sta razpravljala o položaju v južnovzhodni Evropi v zvezi z akcijo Francije in Anglije, ki želita predvsem z gospodarsko in finančno podporo zagotoviti neodvisnost balkanskih držav.

Beleške

Vodstvo gasilske zajednice za revizijo gasilskega zakona

Poslednji »Gasilec« poroča o poteku skupščine Gasilske zajednice za savsko banovino, na kateri so sklenili hrvatski gasilci sodelovati v Jugoslovenskem gasilskem savezu s pogojem, da se razdele gasilci v avtonomne plemenske organizacije in da se izvrši revizija gasilskega zakona. Vodstvo slovenskih gasilcev je bilo do sedaj rezervirano, akoravno so zatrjevali hrvatski gasilci, da bodo Slovenci na vsej črti podprli njihovo zahtevo, da se vsedržavna gasilska organizacija likvidira in ustanove zopet tri narodne gasilske zveze v duhu programa dr. Mačkove politike. Sedaj se je oglasil »Gasilec«, ki zastopa mišljenje vodstva slovenskih gasilcev, s pozivom, da naj člani ne nasedajo lažnim časopisnim vestem o namerah v gasilski organizaciji. »Te vesti potvarjajo resnice, ker morda komu ni všeč sloga naših gasilskih vrstah.« Žal, vrli »Gasilec« ne pove, kaj naj bi trdile lažne časopisne vesti in v katerih listih so bile plasi-rane. Svoje poročilo zaključuje z besedami: »Mi hočemo spremembo zakona o organizaciji gasilstva in hočemo, da dobijo gasilske zajednice čim prej nujno potrebno avtonomijo.«

Proslava rojstnega dne dr. Mačka

V Zagrebu se že živahno pripravljajo za slovesno praznovanje rojstnega dne predsednika HSS dr. Vladimira Mačka. Program za letošnje proslavo je še posebej svečan, ker želi vodstvo HSS z njim dokazati, da stoji hrvatski narod strnjeno za dr. Mačkom in da so bile zamen narečene intrige hrvatskih separatistov in nekaterih hrvatskih listov, kakor »Obzor« in drugih. Proslava rojstnega dne dr. Mačka bo v nedeljo 17. julija. Na njej bodo sodelovale vse organizacije HSS, ki so že do sedaj prijavile mnogo večje število udeležencev, kakor jih je bilo lani leto.

30-letnica škofovanja dr. Šarića

V nedeljo so v Sarajevu zelo svečano proslavili 30letnico, odkar škofuje v sarajevski nadškofiji nadškof dr. Ivo Šarić. Slavljenec je prejel na stotine čestitk. Med čestitkami je tudi pozdravni brzojav dr. Mačka, ki slavi delo nadškofa dr. Šarića za pomirjenje med katoliškimi Hrvati in muslimani v drinski in vrbanski banovini. Nadškofa dr. Šarića je vzbavil v imenu vernikov na dr. Mačkovi listi izvoljeni poslanec dr. Jurij Šutej, ki je poveljeval zvestobo nadškofa do hrvatskega narodnega pokreta in njegovo odločno nastopanje proti vsemu poskusu organizirati hrvatske katoličane v kakih katoliških političnih organizacijah.

Dan dobrega tiska

V »Hrvatski Straži« citamo pod sporočili uprave lista naročnikom in čitateljem: »Praznik Petra in Pavla slavimo tudi kot dan dobrega tiska. Sveta apostola sta propovedovala Kristusove nauke z živo besedo, pa tudi s pisanjem. Uporabila sta vsa sredstva, ki so bila takrat običajna za razširjanje božje besede. V današnjih časih je posebno važna pisana beseda. Kar citamo, navadno tudi mislimo. Čtivo deluje na človeka tudi nehoti. Čitatelj pričenja počasi misliti z glavjo tistih, ki zanj pišejo. Najvažnejše berilo današnjih dni so dnevniki. Tudi naš dnevnik ima prevzvišene naloge: Kristus mora zavladati v vsem javnem in zasebnem življenju hrvatskega naroda. Pri našem delu za velike cilje iščemo pomoči v nebesih. Zaradi tega prosimo vse prijatelje duhovnike, naj čitajo na praznik svetih apostolov Petra in Pavla mašo za naš list. Laikje pa prosimo, naj sprejmejo sveto obhajilo v ta namen.«

Ofenziva »Hrvatskega dnevnika« proti »Obzoru«

»Hrvatski dnevnik« nadaljuje svojo borbo proti onim hrvatskim listom, ki sicer zagovarjajo in branijo politiko hrvatskega narodnega pokreta, a imajo pri tem svoje posebne cilje in račune, kakor zagrebški »Obzor« in njegovi tovariši. Organ dr. Mačka počuje svoje čitatelje, da je tak list »veliko zlo. V svojem bistvu je še nevarnejši, kakor so listi, ki odkrito pišejo proti hrvatskim narodnim težnjam. Dvojni tisk se vtihoatlja v naše domove, kjer se nezaupanje in malodušnost. To je najbolj nevarno opravilo. Narod, ki izgublja vero v svoj uspeh, ne more nikoli uspeti. Pravi narodni tisk hodi vedno s svojim narodom in ga nikoli ne zapušča. Hrvatsko javno mnenje predstavljajo samo listi, ki govorijo res v imenu naroda. Taki listi ne morejo priti nikdar v spor z narodnim mišljenjem. Z njim ne morejo nikdar računati nasprotniki hrvatskih narodnih zahtev.«

Veroizpoved

»Nemške cerkve«

Nemški listi objavljajo veroizpoved nove »Nemške nacionalne državne cerkve«, v katero vstopajo posebno funkcionarji narodno socialistične stranke ter člani napadnih in zaščitenih oddelkov. Veroizpoved se glasi: »Verujemo v večno, veliko in narodnosocialistično svetovno prepričanje, ki se je rodilo v srcu Adolfa Hitlerja med veliko borbo nemškega naroda z vsemi ljudstvi sveta. Verujemo, da je povrnili vsemogočni Bog v svetovni vojni oslepelemu Adolfu Hitlerju na njegovo prošnjo vid. Verujemo, vidimo in doživljamo v tem možu nam poslanega rešitelja ter voditelja našega nemškega naroda, naše države in vsega nemškega ljudstva. Verujemo v njegovo sveto pismo: »Moja borba«. Prisegamo, da bomo po najboljši volji in znanju izpolnjevali vsa v tej knjigi nam sporočena naročila. In ko bomo izpolnili vsa povelja te knjige, potem bomo lahko dejali: Gospod, stojimo pred Teboj brez greha. Mi smo se obvezali z dušo in telesom svojemuo voditelju Adolfu Hitlerju, naši državi in ljudstvu. Slovesno prisegamo ob tej uri: Adolf Hitler, naš voditelj mi ti bomo večno zvesti!«

Poleg te veroizpovedi je objavilo vodstvo »Nemške nacionalne državne cerkve«, še 30 osnovnih točk. V peti točki pravi »Nemška nacionalna državna cerkev«, da je odločeno »z vsemi potrebnimi sred-

S kongresa poštinih nameščencev

poštinih uradnikov se je danes nadaljeval. Podpredsednik Grbić se je v svojem govoru spomnil smrti predsednika združenja Mihajlovića. Po njegovem govoru so bila podana poročila upravnega odbora. Slovenske sekcije združenja zastopajo na kongresu Ela Horvat, Ferdo Nadrag, Jela Jelovšek, Ivo Gams, Ančka Votovec, Franjo Bernot in Franc Gruntal. Deloma je kongresu danes prisostvoval tudi poštini minister Čvrkić. Poročila so bila soglasno odobrena. Po širši razpravi so bili danes sprejeti naslednji načelni sklepi:

1. Celokupno delo organizacije mora slo-neti na čisto profesionalnih osnovah, in se mora osvoboditi slehernih zunanjih vplivov. 2. Delo organizacije, ki se izraža v podajanju resničnega položaja in z dostojanstvenostjo ter objektivno kritiko, dokumentiranimi a energičnimi zahtevami po napredku poštne stroke, za izpolnitev življenjskih pogojev poštinih uradnikov, se mora razvijati v popolnem skladu s stališči in zahtevami celokupnega članstva. Od tega stališča in takih osnov, ki so odločilne za

razvoj položaja poštne stroke, organizacija ne sme odstopiti. 3. Strokovni tisk je zavzemal popolnoma pravilno stališče ter so prišle v njem do izraza prave težnje in zahteve poštne nameščencev. 4. Neobhodno je potrebno, da organizacije čim te-snejše sodelujejo z ostalimi strokovnimi organizacijami, ker bo le tako mogoče dose-gi izboljšanje občega uradniškega položaja. 5. Pojav in delo ženskih odborov v orga-nizaciji je treba vsestransko podpreti. Žen-ske moči so bile v poštini stroki v vsem zapostavljene. Delo ženskih odborov v okviru organizacije ima dejansko služiti prosvetnemu razvoju žene in povzdigi nje-ne zavesti. 6. Zdravstvena politika orga-nizacije je naša najboljša rešitev v grad-nji treh tipov okrevališč: gorskega, zdra-viliškega in obmorskega.

Za predsednika je bil izvoljen z aklama-cijo dosedanj podpredsednik Grbić. Vsi člani upravnega odbora so v smislu pravil iz Beograda. Končno je bila sprejeta še re-solucija, ki se nanaša na strokovne proble-me organizacije in poštinih uradnikov.

Sprejemi pri predsedniku vlade

Beograd, 27. jun. AA. Danes dopoldne je predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović sprejel apostolskega nuna cija na našem dvoru msgr. Ettore Filicija in novega madžarskega poslanika Bakacz Beszenyija, ki sta mu pri tej priliki predala kopije svojih poveljnic. Zatem je predsed-nik vlade sprejel jugoslovanskega poslanika v Sofiji Momčila Jurišića in Marijana Ka-literno, arhitekta iz Splita.

Iz državne službe

Beograd, 27. jun. p. Napredovali so za zdravstvene višje svetnike dr. Jurij Polec v Kamniku, dr. Vladimir Vrečko v Ptuj, dr. Božidar Fajdiga v Kranju, dr. Ludvik Haring v Ljutomeru, dr. Ivan Jurečko v Mariboru in dr. Božidar Kusel v Novem mestu.

V sodni službi so napredovali v 8. pol-skupino pisarniški uradniki Anton Sonnen-wald pri okrožnem sodišču v Mariboru in Angela Obrar pri sreskem sodišču v Ormo-žu, v 9. pol. skupino pa Angela Sentjerc v Mariboru. Na lastno prošnjo so napredovali v 8. pol. skupino oficijali Ivan Papis v Mari-boru, Jakob Študelj v Koziem, Stefan Pu-čaver v Mariboru, Ivan Bojnik v Novem me-stu, Josip Koren v Murski Soboti, Anton Jager v Ljubljani, Ivan Keržan v Velikih Laščah, Albin Hafner v Gornji Radgoni. Terezija Kronabetvogel v Mariboru in Fran Langer v Radečah. V 10. pol. skupino sta napredovala Angela Cirmfeld v Ljubljani in Karel Krajnc v Gornji Radgoni.

Premeščena sta bila pisarniška uradnika v 10. pol. skupini Aleksander Šimonka iz Dolnje Lendave v Marenberg in Marija Je-zernik iz Prevalj v Račoveljico.

Novo vodstvo Zveze srbskih kulturnih društev

Beograd, 27. jun. p. Zveza srbskih kul-turnih društev je imela v prostorih srbske-ga kulturnega kluba sejo, na kateri se je konstituiral njen upravni odbor. Za pred-sednika je bil izvoljen vseučiliški profesor in zastopnik srbske književne zadruge Pavle Popović, za podpredsednika pred-sednik »Srpske Matice« v Novem Sadu Aleksander Moć in predsednik sarajevske »Prosvete« Vojislav Besarović. Za tretjega podpredsednika pa predsednika Kola sr-bskih eester Mirka Gruić. Sejo je do izvolit-ve novega predsednika vodil Slobodan Jo-vanović, ki je med drugim sporočil, da je notranje ministarstvo te dni odobrilo pra-vila nove zveze, v katero se lahko včlanijo vsa srbska kulturna društva in ustanove.

Teniške tekme v Angliji

Wimbledon, 27. junija. AA. Jugoslovanska teniška igralca Palada in Kukuljević sta premagala angleško dvojico Leygeta in Godseya s 6-3, 6-4, 8-6. S to zmago sta se kvalificirala za tekme v četrtninalu.

Danes so bile odigrane četrtfinalne tek-me. Rezultati so sledeči: Punčec-Fyle 6-2, 6-1, 6-1, Budge-Cejner 6-3, 6-0, 7-5. Zmagovalca prideta v polfinalu.

Nezgodna letalke Johnsonove

London, 27. jun. AA. Med jadralskimi le-talskimi tekmi v Woleseyu se je ponesre-čila znana letalka Emmy Johnson. Letalo je padlo na tla, letalko pa so izpod ruševin letala potegnili zdravo in nepoškodovano.

Minimalni delovni čas v Ameriki

Washington, 27. jun. AA. (Reuter). Pred-sednik USA Roosevelt je podpisal odlok o minimalnem delovnem času.

Knut Hamsun v Jugoslaviji

Split, 27. junija. o. Znani norveški knji-ževnik Knut Hamsun, ki se je delj časa mudil v Dubrovniku, se je davi pripeljal v Split ter popoldne odpotoval proti Za-grebu.

stvi izkoreniniti v nesrečnem letu 800 v Nemčijo importirano, nemškemu ljudstvu vsiljeno in popolnoma tujo ka »Jutro« vero-Šedma točka predvideva ukinitje duhov-nišтва in uvedbo posvetnih cerkvenih pri-digarjev, postavljenih iz vrst narodno-socialističnih funkcionarjev. V 14. točki zahteva nova cerkev od nemške vlade, da naj takoj prepove nadaljnje tiskanje sv. pisma v območju tretjega rajha. 16. točka proglašja za nemško sv. pismo Hitlerjev »Mein Kampf« z dostavkom, da je treba s posebnim zakonom določiti za vse čase, da se ne sme v tej knjigi spreminiti v bodiče niti vejice več. Z 19. točko od-pravlja »Nemška nacionalna državna cerkev« iz vseh svojih svetišč križ in uva-ja namesto njega kljukasti križ. Točka 20. odreja, da mora ležati na oltarju vsake cerkve »Nemške nacionalne cerkve« Hit-lerjeva knjiga »Mein Kampf«, levo od nje pa gol meč. V teološkem delu teh 30 točk je predvidena ukinitve odpustničnih grehov, kajti »sleherni v življenju zgrešeni greh se mora kaznovati po zakonih narave še na tem svetu. S križem je odpravljen tudi krt in uvedeno namesto njega »slovesno priznanje k nemstvu«.

Ta sloviti dokument je zagledal luč sve-ta v Stettinu, »v petem letu po narodno-socialističnem časovnem štetju«.

Angleška gospodarska pomoč Rumuniji

Bukarešta, 27. junija. h. V poučenih krogih potrjujejo, da je bivši ministrski predsednik dr. Tatarescu sklenil v Lon-donu pogodbo, po kateri bo Anglija poku-pila vse za izvoz iz Rumunije določene ko-ličine žitaric letošnje žetve.

Nov ruski poslanik v Berlinu

Berlin, 27. jun. AA. Novi sovjetski posla-nik v Berlinu Merokalov je včeraj prispe-l v Berlin. Na postaji ga je pozdravil pomočnik šefa protokola v zunanjem ministertvu. Prav tako so bili pri sprejemu tudi višji uradniki sovjetskega poslanstva.

Janson bo posetil London

London, 27. junija. w. »Ewening Stan-dard« poroča, da bo v začetku julija obis-kal London belgijski ministrski predse-dnik Janson. Obisk sicer ne bo imel poli-tičnega značaja, ker pojde Janson v Lon-don le kot član neke mednarodne komisi-je, vendar pa bo Janson izkoristil to pri-liko, da stopi v stike z angleškimi držav-niki.

Silen požar v ameriškem predoru

New York, 27. junija. w. V predoru, ki ga grade 50 metrov pod reko Eastriver in ki bo vezal Machatan s Queenom, je na-stal velika katastrofalna požar. Najbrže zaradi kratkega stika v električnih nape-ljavah se je vnel leseni opaž, nakar se je ogenj razširil na velike količine slame in žagovine, ki ju uporabljajo za izolacijo. Ogenj se je širil tako naglo, da so se de-lavci, ki so zaposleni v predoru, komaj rešili. Reševalna akcija je zaradi dušiljive-ga dima, ki je napolnil predor, zelo otež-kočena. Pet gasilcev se je zastrupilo in so jih morali prepeljati v bolnico. Vetrna prizadevanja gasilcev so ostala brezuspeš-na in obstoja nevarnost, da se velik del predora poruši. Zato so se naposled odlo-čili za radikalne ukrepe. V predor so na-peljali vodo, da je zalila večji del predo-ra. Kljub temu pa ogenj še vedno ni po-polnoma pogašen. Škoda je velika.

Ogenj upepelil tribuno »Slavije« v Osijeku

Osijek, 27. jun. o. V pretekli noči je na-stal velik požar na sportnem igrišču »Sla-vije« in »Gradjanskogac. Tribuno so pogo-rele do tal. Uničene so tudi vse sportne potrebšine obeh klubov. Kluba sta bila zaVarovana za 50.000 d.n. vendar je škoda večja.

Francoske vojne ladje v naših vodah

Split, 27. jun. o. Francoske vojne ladje, ki so bile v gosteh pri naši vojni mornari-ci, so danes zapustile splitsko luko in od-plule proti jugu, kjer se bodo priključile ostalemu francoskemu sredozemskemu bro-dovju. Francoski mornariški oficirji so bili zelo zadovoljni z navdušenim sprejemo-m, ki jim je bil prirejen v Splitu. Preprčili so se ob priliki raznih svečanosti in ban-ketov, kako velike simpatije uživa Fran-cija in njena vojna mornarica tudi v naj-širših plasteh našega naroda.

Ogromna tatvina v Toulonu

Dan pred Telovim so opazili nameščenci vozovnega kolodvora v Toulonu, da je ne-kdo utisnil žično mrežo pri nekem oknu. Natančnejša preiskava poškodovanega ok-na je pokazala, da so vlomilci vdrli v shrambo za vrednostne predmete. Izvrtali so v jekleno blagajno 35 mm široko luk-njo ter odnesli tri vreče vrednostnih papir-jev za neko francosko banko. Vrednost ukradenih papirjev znaša dva milijona frankov. Vlom je izvršila skupina tako zvanih »tihatapev iz Provence«.

Samomor z dinamitom

V madžarskem komitatu Hunyadu je završil trgovec Lugosi zaradi finančnih težkoč samomor z dinamitno patrono. Vtaknil je patrono v usta in jo razerzel, da je eksplodirala. Raztrgala mu je glavo na kose.

Vremenska napoved

Zemunsko vremensko poročilo: Oblačnost se je povečala v severnih in zapadnih krajih. Ponekod je padal dež. V ostalih de-lih kraljevine je prevladovalo vedro in to-plo vreme. V vsej državi vlada visoka tem-peratura. Najmanjša toplota je bila v Plevlju 9 stopinj, a največja v Jaši Tomiću 13 japonskih lovcev.

Zemunska vremenska napoved: Delno oblačno vreme v večjem delu severne polo-vice kraljevine, vedro v južnih krajih. Po-nekod nevihte in dež. Ohladilo se bo.

Zagrebska: Vobče vedro, pričakovati pa je lokalnih neviht.

Dunajska: Sprva še jasno in toplo, proti večeru na vdor hladnejšega zraka z za-pada s frontalnimi nevihtami.

Pol stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

Naši kraji in ljudje

Mož in žena sta legla v skupni grob Spomini na ravnatelja Bezlaja in njegovo ženo

Ljubljana, 27. junija

V soboto popoldne je šla po Ljubljani govorica: v mrtvašnici na Vidovdanski cesti ležita na mrtvaškem odru mož in žena. Gotovo nenavaden slučaj, ki je vzbudil mnogo pozornosti, tembolj, ko se je razvedelo, da sta to splošno znani ravnatelj meščanske šole v pokopju g. Josip Bezla in njegova zvesta življenjska družica, takisto upokojena učiteljica ga. Marija, po rodu Michelova. Oba sta bila pristna Ljubljana. Mož je izpolnil že 83 let, njegova žena pa 75 let. Smrt ju je pokosila v soboto zjutraj. Prva je izdihnila žena, dve uri na to pa še mož.

Zakonca Bezlaja sta bila v učiteljskem stanu ugledna vzgojitelja in sta uživala zlasti med staro učiteljsko gardo ugled jako sposobnih tovarišev. Ko je Josip Bezla dovršil realko z maturo in odslužil vojaški rok, si je izvolil učiteljski poklic, ker je bil zanj pač res rojen. Absolvirar je enoletni praktični učiteljski tečaj na ljubljanskem učiteljskem. Prvo službo je nastopil v Kranju, a jo je moral že čez leto dni prekiniti, ker je bil poklican v vojaško suknjo k okupaciji Bosne. Po vrnitvi iz vojnih prask je krajšo dobo poučeval v Celovcu, nato pa je prišel za učitelja v Krško, na ondotno edino in povrh še nemško meščansko šolo. Medtem je bil že položil izpit za kategorijo teh šol. Kot sposoben in vesten učitelj, trdno podkovan v pedagoško metodni pogledu, je daljšo dobo opravljal tudi službo okrajnega šolskega nadzornika za litjski okraj. Kot tak je užival vso ljubezen in spoštovanje podrejenega učiteljstva. V Krškem je spoznal mlado učiteljico Ma-

rijo Michelovo in si jo izbral za življenjsko tovarišico. Vsa dolga leta je potem živel z njo v najsestnejšem zakoncu. Rodila mu je tri sinove. Zavoljo otrok je zaprosil za učiteljsko mesto v Ljubljani. Služboval je še po prevratu, ko je postal ravnatelj meščanske šole v Šiški. Leta 1923. je bil upokojen. Njegova žena pa je kot učiteljica delovala do upokojitve na šoli na Viču.

Življenje obeh zakoncev je bilo nekajkrat prizadeto s težkimi udarci usode. Dva sinova sta jima umrla, ko sta že odrasla. Tretji, ki je bil po očetu dedoval izredne talente in je bil že na univerzi, je žal zbolel duševno. Oba zakonca sta navidezno prenašala udarce usode s stoikno mirnostjo, a vendar je to vplivalo pri njunih visokih letih na zdravje in tako sta siromaka drug drugemu sledila v večnost.

O pouku vzgojitelja Bezlaja vam lahko povedo njegovi učenci iz več generacij, kako je bil živahen in razgiban. Bezla je znal uporabljati vsakovrstne primere anekdote z mladini potrebnim humorjem. Sleherni razred je znal tesno prikleniti nase. Slovel je kot izvrsten risar in matematik in je v teh strokah napisal tudi nekaj razprav in brošur. Med stanovskimi tovariši je užival sloves najbojnjšega prijatelja in družabnika. Sleherno družbo je znal razvedriti. Značajni mož je bil vedno odločen naprednjak, ki je do sive starosti doledno izvrševal svoje strankarske dolžnosti. Skupna smrt obeh zakoncev je močno ganila njune številne prijatelje in učitelje. Ko so ju v nedeljo proti večeru položili tam pri Sv. Križu v skupni grob, se je orosilo marsikatero oko. Naj jima bo lahka rodna zemlja! Njun spomin bo še dolgo živel.

Pavle Kovač odhaja

Ljubljana, 27. junija

Te dni se poslovlja od Ljubljane vrl nacionalni borec, orožniški narednik vodnik g. Pavle Kovač. Po srcu vzoren rodoljub, klen in kremenit mož, po naravi mehak in skromen značaj, se bo pred odhodom na novo službeno mesto v prijaznem Šmarju pri Jelšah prav gotovo razhudil, da so ga prijatelji brez njegove vednosti postavili pred javnost. Toda procvit naše mlade Jugoslavije terja svoje in je prav, da predložimo mladini za vzor ljudi, ki so izšli iz skromnih razmer, pa v vsem svojem ravnanju postavili v ljubezni do domovine celega moža.

V mehkem naročju dolenskih gor, v prijaznem Šent Janžu je stekla 16. januarja 1896. zibelka g. Pavleta Kovača in sojenice so že ob rojstvu odločile, da bo krepi Dolenec. Ko je izbruhnila velika vojna, je iz kadrovske službe potegnili tudi njega na vse fronte stare monarhije. Po razsulu je g. Kovač, ki se še ni opomogel od prizadejanih ran, pohitel kot dobrovoljec med borce na Koroško, kjer se je izkazal v obrambi domovine kot izredno hraber, neustrašen vojak in prejel za svoje junatstvo Obilicev red, zlato medaljo.

L. 1920 je g. Kovač iz vojske prestopil v žandarmerijo. Do l. 1923 je služil v Kočevju, naslednja leta v Novem Sadu in Veliki Kikindi. Iz prostranega Banata je sledil ukazu v Južno Srbijo, kjer se je ob našem lepem jezeru, v Ohridu izkazal kot vesten, zanesljiv orožnik. Iz Ohrida je odšel v Črno goro, služil pri postajah v Stitarici in Kolasiu ter pri štabu na Cetinju. Iz orlovskega gnezda kršne Črne gore je bil ponovno premeščen v Novi Sad, nato pa v Niš. Iz Niša je bil l. 1933 dodeljen orožniškemu poveljstvu v Ljubljani. Tu je g. Kovač, ki je za svoje vestno službovanje v težkih poveljskih razmerah v južnih krajih prejel celo vrsto priznanj in odlikovanj, napravil izpit za narednika vodnika. V tem svojstvu je zdaj po službeni potrebi premeščen kot vršilec dolžnosti žandarmerijskega vodnika v Šmarje pri Jelšah.

Kakor povsod, kjer je služboval, si je g. Kovač tudi v Ljubljani kot korekten stanovski tovariš, prijeten in dobrodušen družabnik pridobil širok krog prijateljev. Vse skozi vnet Jugosloven je rad podprl vsako narodno stvar. Kot sportnika — podpornika ga bodo pogrešala tudi zelena polja, Strelska družina pa izgublja z njim delavnega odbornika in odličnega strelca, ki je odnesel s tekmovanjem lepo zbirko odlikovanj in nagrad.

Ob slovesu zvestega našega naročnika se pridružujemo tudi mi čestitkam mnogostevnih prijateljev, ki kličejo g. Kovača, vrlemu borcu za lepo našo Jugoslavijo.

Linko, obilo nadaljnjih uspehov in sreče na novem službenem mestu!

Ob Bohinjskem jezeru

najdete se najlepši mir —

v hotelu Bellevue

pa ves komfort, odlično postrežbo — in odlično prehrano!

Pridite, zdaj je najlepše!

Bolgarski inženjerji na Jesenicah

Jesenice, 27. junija

Danes dopoldne se je na Jesenice pripeljal 31 bolgarskih rudniških in topilniških inženjerjev pod vodstvom ravnatelja največjega bolgarskega premogovnika Pernika, inž. Spasova. Bolgare sta spremljala načelnik ministrstva za šume in rudnike v Beogradu g. Čekelić in inž. Zupančič od rudarskega glavarstva v Ljubljani.

Gostje so si najprej ogledali železarno na Javorniku, nato pa vse obrate na Jesenicah. Druge bolgarske goste je ravnateljstvo Kranjske industrijske družbe pogostilo v lepo okrašen Kazinski dvorani. Banketa so se udeležili generalni ravnatelj KID g. Noot, prokurist inž. Sreško Petrovič, šef plavža in martinar inž. Ciril Rekar, obratovodja plavža inž. Stanko Turk, dalje inž. Toussaint Levčič, inž. Nikolić, urednik »Tovarniškega vestnika« Avgust Kuhar in drugi. V imenu KID jih je pozdravil inž. Petrovič, a za prisrčni sprejem se je v bolgarsčini zahvalil generalni ravnatelj inž. Spasov. Večina bolgarskih inženjerjev je nameščena pri Perniku. Gostje so se najbolj zanimali za naše plavže in za druge tehnične naprave. V prijateljskem razgovoru so nato podčrtavali lepoto naše Gorenjske, bogastvo naših gozdov in vodnih sil in so se tudi živo zanimali za naše gospodarske in kulturne razmere. Popoldne so se s avtobusi odpeljali nazaj na Bled, od koder se preko Ljubljane, Zagreba in Beograda vrnejo v domovino.

Juhart aretiran, tri še iščejo

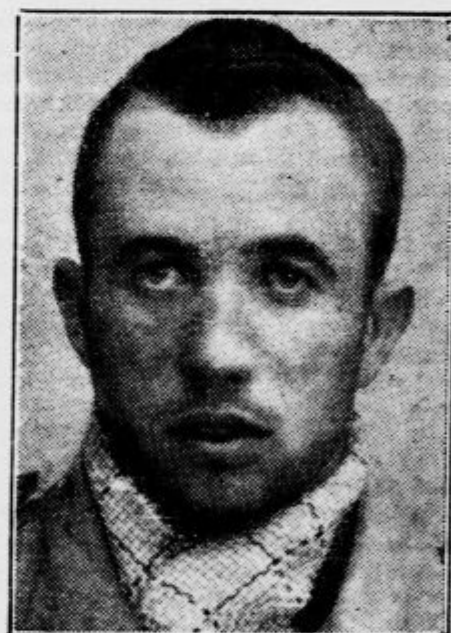
Maribor, 27. junija

Po strahotnem razbojništvu v okolici Maribora, o katerem smo poročali v nedeljski številki, so začela naša varnostna oblast vestransko zasledovati štiri zločinske zločince. Predvsem sta bila umora in ropa v šmartnem na Pohorju ter razbojništva pri Polskavi ter blizu Pragerskega osumljena zločinci Ivan Črepniko, ki je kot kaznjene nedavno pobežnil iz mariborske jetnišnice in pa Jakob Juhart. Ivan Črepniko šteje komaj nekaj nad 23 let, takisto je tudi Jakob Juhart še zelo mlad. Šteje 21 let. Oba sta bila preprosta delavca, ki pa sta kmalu zašla na zločinska pota.

V Novi vasi pri Mariboru so orožniki danes že ujeli zločinskega Jakoba Juharta.

Prijeti Jakob Juhart

Alojzij Barbič

Ta utrujenost

gospa, ima izvor v živcih kože toda lecifin, ki je v stanicah mozga in živcev, vsebuje ravno Solea milo. Neverjetno osvežujoč je učinek umivanja z zdravim Solea milom.

SOLEA
Milo in krema

Razbojniški napad v Dupleku je Juhart že priznal. Izročili so ga sodišču. Danes popoldne so ga prepeleli v Rače, kjer so ga izvajonirali in ga peljali na kraj zločinov, izvršenih v noči na 25. t. m. Od tod ga bodo peljali v Slovensko Bistrico in v Kalše. Orožniki so ves čas na delu, da izsledijo še ostale zločince.

Nadaljnja dva, ki ju iščejo orožniki, sta 33-letni Alojzij Barbič in 29-letni Melhior Pintarič. Alojzij Barbič je soboslikar in star 33 let, Melhior Pintarič pa šteje 29 let in je brez pravega poklica. Tudi ta dva sta nedavno pobežila iz mariborske kaznišnice. Kdorkoli sreča sumljivega postopa, kakršne kažejo naše slike, bo storil dobro, če sumljivca prijavi orožnikom.

Ivan Črepniko

Melhior Pintarič

Zasebni nameščenci so zborovali

Hkratu je bil ustanovni zbor Kreditne zadruge zasebnih nameščenecv

Ljubljana, 27. junija

Agilna Zveza društev privatnih nameščenecv, ki je dopolnila 16 let svojega delovanja, je imela včeraj občni zbor. V uvodu je predsednik g. Jožko Zemljič pozdravil direktorja Pokojninskega zavoda dr. Vrančiča in zastopnika OUZD Justina, Zveze pomočniških zborov Perniške, Narodne strokovne zveze Vadenala in Društva absolventov trg. Šol Jurkasa.

Poslovno poročilo so prejela posamezna društva že pred zborom, zato ga tajnica gđ. Martelančeva ni prečitala. Iz njega povzemamo:

V zvezi je včlanjenih 19 samostojnih društev s tremi podoborji, tremi okrajnimi društvi in šestimi krajevnimi skupinami. Vsa društva so bila delavna in so nekatera razveseljivo pomnožila svoje članstvo. Kako težavno nalogo socialne zaštite članstva je imela zveza, nam pove dejstvo, da je mnogo zasebnih nameščenecv celo slabše plačanih od nekvalificiranih delavcev. Medza nameščenecv v nekaterih strokah, preračunana na uro, znaša komaj 2.10 din (za 90 par nižja od minimalne mezdle delavca). Zveza si je prizadevala, da bi banka uprava izdala tudi za nameščenecv naredbo o minimalnih plačah, ki naj bi bile za 50 odstotkov višje od mezdle nekvalificiranega delavca. Zveza je bila zastopana na posvetih za novo uredbo o odpiralnem času obratov in je bila vse leto zaposlena s posredovanjem pri socialnih zavodih. Posredovala je med drugim, da bi se spremenile neugodne določbe novih pravil Bratovske skladišnice in se je zavzela za spremembo novega službenega pravilnika uslužbenecv Bratovske skladišnice. S povečanjem nameščenskega staleža pri Kranjski industrijski družbi na Jesenicah je postala pereča nastanitev nameščenecv in zveza je posredovala pri Pokojninskem zavodu, naj sezida še po eno stanovanjsko hišo na Jesenicah in Javorniku.

Zveza se je stalno borila za razširitev pokojninskega zavarovanja na vse nameščenske panoge in vso državo. Zdaj je zavarovanje uvedeno na vso državo in z veseljem ugotavlja, da je bila organizacija zavarovanja izvedena na decentralistični osnovi in da so na pristojnih mestih upoštevali zahtevo slovenskih nameščenecv. Delo zveze pa še ni končano, ker je še mnogo nameščenecv ostalo brez pravice do pokojninskega zavarovanja.

Za povečanje Slajmarjevega doma je potrebno večje posojilo in Trgovsko banko in podporno društvo je vložilo prošnjo pri Pokojninskem zavodu za sedem milijonov dinarjev. Zveza je stalno delovala na tem, da bi se zdravilišče povečalo. Naj omenimo še, da je zveza sklicala anketo glede določitve minimalnih mezd za nameščenecv. Po statistiki zveze ima 43 odstotkov nameščenecv manj kakor 1200 din plače na mesec pri 8urnem do celo 10urnem delu.

Strokovno glasilo zveze je »Organizator«, ki je prav dobro urejevan. Pri denarnem poslovanju je imela zveza lani 2352 din prebitka. Njen splošni podporni sklad znaša nad 135.000 din. Na predlog revizorja g. Šimenca je odbor prejel razrešnico.

Zanimivo je bilo poročilo direktorja Pokojninskega zavoda dr. Vrančiča o pokojninskem zavarovanju v zvezi z uredbo o nalaganju poslovnih rezerv v državne papirje. Pod uredbo spadajo tudi socialni zavodi. Pokojninski zavod je doslej nalagal rezerve do 20 odstotkov v državne papirje in 15 odstotkov v banovinske. Odslej pa bi moral nalagati 60 odstotkov v državne papirje. S tem bi bila ogrožena njegova avtonomija, prav tako pa tudi rente zavarovancev. Za Pokojnini. zavod je določena šeststotna obrestna mera. Zavod bi moral imeti 403 milijone premijske rezerve za kritje rent, a ima 64 milijonov primanjkljaja. Če hoče ščititi rente zavarovancev, mora dej svojih rezerv naloziti nekoliko više kakor po 6 odstotkov.

Glede nalaganja denarja Pokojninskega zavoda v državne vrednostne papirje je bila na predlog g. Tavčarja sprejeta resolucija z zahtevo, da je treba Pokojninski zavod izvesti iz uredbe o nalaganju poslovnih rezerv.

Novi odbor zveze sestavljajo: predsednik Zemljič, prvi podpredsednik Volkanšek, drugi Gombač, tretji Franck in četrti Leben, tajnica Martelančeva, blagajnik Likar, odbornika dr. Kostl in Tavčar, revizorji Gonelli, Velepčič in Šimenc. Predsednik g. Zemljič je obrazložil po volitvah delovni program, ki čaka zvezo.

Z zborom zveze je bil združen tudi ustanovni zbor Kreditne zadruge zasebnih nameščenecv v Ljubljani, ki bo velikega pomena za nameščencev. Zboru je predložil g. Tavčar in so bila sprejeta pravila, da je namen zadruge predvsem dajanje majhnih posojil zadružnikom.

„Bolgarija vodi miroljubno politiko z vsemi balkanskimi državami“

Izjava predsednika bolgarske vlade g. Kjuševanova našemu stalnemu sofijskemu poročevalcu

Sofija, v začetku junija.

Vlada dr. Georgija Kjuševanova, ki že tri leta vodi usodo bratske Bolgarije, je od vsega začetka pravilno doumela vprašanje odnošajev med našima bratskima državama, Jugoslavijo in Bolgarijo. Ne samo z besedami, temveč tudi z deli je vlada dr. Georgija Kjuševanova z vso odločnostjo realizirala ono politiko, ki jo tako iskreno želi jugoslovanski in bolgarski narod.

S podpisom pakta o večnem prijateljstvu z Jugoslavijo in vodeč politiko sporazuma in zbližanja z vsemi balkanskimi narodi, je dr. Kjuševanov dvignil avtoriteto države na stopnjo, ki je Bolgarijo v preteklosti nikdar ni dosegla. V enaki meri pa je njegova vlada v sozazerno kratkem času prerodila tudi politično in gospodarsko življenje Bolgarije in bolgarskega naroda. To občuti vsakdo takoj ob vstopu na bolgarsko zemljo in to priznava tudi sam bolgarski narod.

Izredni ljubeznivosti ministrskega predsednika se moram zahvaliti za priključno predsednega razgovora z njim. Tako sem lahko iz njegovih ust slisil odgovore na vprašanja, ki danes tako živo zanimajo oba bratska naroda.

Kakšne so osnove bolgarske zunanje politike, gospod. predsednik, je bilo moje prvo vprašanje.

— Bolgarija vodi miroljubno politiko, politiko sporazuma in prijateljstva z vsemi balkanskimi državami. Bolgarski narod z veseljem ugotavlja, da to politiko cenijo in odobravajo tudi sosedne države, še posebej pa ga veseli, da to politiko tako iskreno odobrava bratski jugoslovanski narod. Prav to dejstvo je omogočilo bolgarski in jugoslovanski vladi sklenitev pakta o neporušnem miru in večnem prijateljstvu med obema državama, ki sta si po sorodnosti in tradiciji tako blizu.

— Kaj na morete reči o pomenu pakta ob oboje držav?

— Pomen pakta za bodoči mirni razvoj obeh bratskih narodov je zgodovinsko važnosti, ki bo vsaki dan večja.

— Kakšna je notranja politika Bolgarije?

— Notranja politika vlade zasleduje združitev vseh zdravih narodnih sil v službi najvišjih narodnih interesov in v vsem umirjenosti atmosferi, ki naj bolgarskemu narodu omogoči, da se lahko ves posveti samo svojemu gospodarskemu napredku. Narod, ki je pri poslednjih volitvah, kakor vam je znano, manifestiral svoje popolno zaupanje vladi, spontano in pravilno ocenjuje napore vlade v tem pravcu.

Bolgarski ministri predsednik dr. Georgij Kjuševanov govori počasi, umerjeno in iskreno. V njegovih izjavah ni nič v na-

prej preračunane in umetne. V naslednjem, nevezanem razgovoru je gospod dr. Kjuševanov poudarjal pomen sedanjega razpoloženja jugoslovanskega in bolgarskega naroda za čim tesnejše kulturno in gospodarsko zbližanje, ter je zlasti podčrtal vlogo jugoslovanskega in bolgarskega časopisa v tem prizadevanju.

Ko sem odhajal, mi je gospod predsednik še pripomnil: Na svidenje in pozdravite, prosim, jugoslovanski narod preko »Jutro«, vašega uglednega listal

Pred obiskom bolgarskih parlamentarcev

Sofija, v začetku junija.

Ime g. Georgija Markova je znano tudi izven bolgarskih mej. Kot ustanovitelj bivšega zemljoradniškega saveza, kot dolgoletni parlamentarec, kot prijatelj pok. Aleksandra Stambolijskega se je izkazal ne le za velikega ideologa in državnika, temveč tudi za iskrenega pobornika zbližanja s Jugoslavijo.

Njegov delovni kabinet je skromen, kakor je bila skromna njegova delovna soba, ko je bil še učitelj. Toda v Markovu je velika slovarska duša. To spoznamo, čim stopiš s njim v stik. G. Markov govori amek, premišljeno in odlično. Čim vas se poznavila, mi je dejal:

— Drago mi je, ker se mi rudi priključiti, da v srcu Bolgarije pozdravim zastopnika velikega ljubljanskega dnevnika »Jutro«. Posebno drago mi je, ker lahko to storim kot pobornik za zbližanje vseh Slovanov in kot borec za popolno demokracijo.

Prešla sta talci v daljši razgovor. Zanimalo me je zlasti njegovo mnenje o načinu poglabitve in okrepitve trgovskih in kulturnih odnošajev med Jugoslavijo in Bolgarijo. G. Markov mi je izjavil:

— Načinov je več. Ko se zavedamo, da živimo v dobrih, prijateljskih in bratskih odnošajih, mora biti za vsakega jasno, da bo nekdo nastopil oni sečni trenutek, ko boste lahko vi v Sofijo in mi v Beograd potovali ne več s potnim listom, temveč s navadno potovalno izkaznico. Med našima dvema narodoma je nastopila nova doba.

Tega učila ne trfi. To vsakdo priznava.

— Govoril se, sem pripomnil, da bo v kratkem obiskala svoje jugoslovanske tovariše skupina bolgarskih parlamentarcev. Kaj mi lahko poveste o tem obisku, g. podpredsednik?

— Upam, da bo skupina bolgarskih parlamentarcev obiskala jugoslovanske tovariše proti koncu avgusta ali v začetku septembra. Tada bodo navezali medsebojne stike predstavniki obeh narodov in mislim, da bo s tem storjeno mnogo za še tesnejše zbližanje in prijateljstvo.

G. Markov je končno izrazil željo, naj bi jugoslovanski in bolgarski novinarji nadaljevali svoje delo v korist obeh bratskih narodoma.

Zelo ljubeznivo me je sprejel tudi g. Tošev, drugi podpredsednik narodnega sobranja. Izjavil mi je med drugim:

— Zbližanje med našima dvema narodoma je že prešlo v fazo realnega uresničevanja, ker je že preživljena doba idejne in psihološke priprave zato. Nastopil je čas, ko se zbližanje lahko občuti tudi na delu, v samem življenju. Samo tako bo seveda trajno in globoko. Področja, na katerih se to zbližanje lahko uveljavi, so različna in dobro pripravljena. Potrebno je samo še mnogo dobre volje, zaupanja in razumevanja za razpoloženje narodnih mas. Prepričan sem, da je kulturno občevanje, ki se že kaže v svojih prvih manifestacijah, prvi korak v tem pravcu. Vse drugo bo nato prišlo samo od sebe.

Tih. Milosavljević

Zakaj pojdemo v Prago

Deseti jubilejni vsesokolski zlet v Pragi je razgalil ves kulturni svet. Na zletu bodo sodelovali vsi narodi z vseh kontinentov — deloma aktivno, to je na telovadnih nastopih in mednarodnih tekmah, deloma pasivno, to je kot gledalci in kritiki. Med temi poslednjimi bodo brez dvoma tudi zastopniki onih narodov, ki so iz kakršnegakoli vzroka odpovedali svojo udeležbo na mednarodnih tekmah, in predstavniki onih narodov, ki pojdejo v Prago samo kot opazovalci. Videti hočejo vsi grandiozni nastop češkoslovaškega Sokolstva, ki je pripravljen, da v teh najtežjih dneh, ki jih preživlja Češkoslovaška republika, pokaže svojo moč, javnost in disciplino. Vsak, kdor pojde v Prago, hoče, da se od Sokolstva nauči mnogo koristnega in da to naučeno in neposredno doživljeno ponese s seboj kot najdragocenejši pridobitev, ki mu jo more dati Praga, v zletnih dneh v resnici zopet »caput regni«.

In tudi mi Jugoslovani moramo v Prago že po diktatu svojih bratskih čustev in po zapovedi sokolskega bratstva, da vidimo iz oči v oči to glavo kraljevstva krasote, vzvišenosti, poguma, junaštva, odpornosti, močnatosti, zavednosti in neuklonljive volje, da vidimo žive plodove Tyrševga učenja, ponazorjenega v milijonih gibov klasično lepih teles in v zanosnih vzklidih navdušenih, po mirnem, smotnem, načrtnem delu in svobodnem življenju hlepečih sokolskih duš. Vse oziroma bratske zemlje bo prepojeno z globino in veličastnostjo Tyrševga duha, ki je bil od vsega začetka razgledan v daljno bodočnost moči in slave Slovanstva; prepojeno bo z vedrostjo, modrostjo in ostrino premočnega miselnosti prvega predsednika Osvoboditelja bratske zemlje Masaryka, ki je v temelje svoje domovine zahteval osnovno geslo kulturnih narodov in držav: Pravica zmaguje!

Našo udeležbo pa nam narekuje tudi naša sokolska tradicija, ki spaja leto 1882, ko je bil v Pragi prvi vsesokolski zlet pod Tyrševim vodstvom, z današnjim dnem, ko smo tako rekoč že postrojeni in z vsem najnujnejšim opremljeni, da se odpravimo na pot: Zdravo tebi, domovina, ob slovesu! Čez nekoliko dni in ur pozdravimo bratsko zemljo in bratski narod ob zibelki Sokolstva. Na zdaj, bratje in sestre Češkoslovaki!

Na vseh dosedanjih zletih — 1882, 1891, 1895, 1901, 1907, 1912, 1920, 1926, in 1932 leta — smo sodelovali Jugoslovani v različnem številu, tako da smo vsak vsesokolski zlet v Pragi smatrali za svoj zlet in za preizkušnjo svoje moči, kakor je Češkoslovaško Sokolstvo vsak naš zlet smatralo za svoj zlet. Do leta 1912, smo hodili na prake zlete vsak zase; najprej samo Slovenci, potem Hrvati, naposled Srbi. Raztrgani smo bili na troje več, ki so jih od enega debela odcepili sovražne sekire.

Povedal sem že na drugem mestu, da se z najbolj razgledanimi čustvi Jugoslovani spominjamo šestega zleta 1891, ki je zadnji praški zlet pred svetovno vojno. Ta zlet je bil glasnik velikih in usodnih dogodkov, znanlec zmage zaslužnih in izkoriščanih malih slovanskih narodov, predhodnik uedinjenja Čehoslovakov in Jugoslovancev v svobodnih državah. Na poti v Prago smo se srbski, hrvaški in slovenski Sokoli — vodili so nas bratje dr. Laza Popović, dr. Lazar Car in dr. Ivan Oražen — ustavili v Taboru, v tem starodavnem, uporniškem in zgodovinsko važnem mestu Jana Žižke s Trocnova. Bratje Čehi so nas sprejeli v tem slavnem mestu nadse navdušeno in nas iskreno in bratsko pozdravili. Zdelo se nam je, da sta se tu spojila in izraz naše slovanske moči in volje buzdovolno kraljevička Marka in palcat Jana Žižke. Od Tabora dalje proti Pragi smo potovali skupaj — formalno sicer ne še kot edinstveno jugoslovensko sokolsko ustrojstvo, toda idejno in duhovno že združeni v eno celoto. S tem pohodom je ta naša jugoslovenska sokolska celota izrekla neizgovorno in nenapisano zapoved vojne Avstro-ogrski monarhiji. In to nenapisano in neizgovorno napoved vojne je razumel in čul vsak, kdor je z odprtimi očmi gledal naš skupni prihod, ki je bil prikaz popolne zlitosti jugoslovenskega sokolskega bratstva. Čutili smo se ponosno, smele in navdušene borce enotnega naroda v enotni domovini.

To celoto in edinstvo je še lažje potrdil in izpričal naš nastop v glavnih zletnih dneh v Pragi. V tih dneh, polnih sijaja in vznemetenosti, so bratje in sestre na vsakem koraku odkrili in junaško manifestirali svojo odločnost, da so vsi brez izjeme pripravljeni za borbo na življenje in smrt do končne zmage idealov slovanskega sokolskega bratstva, do zmage idealov, ki jih vsebuje Tyršev poziv iz leta 1871, naslovljen na slovansko mladino: »...da je ona pred vsemi pozvana, da s prirojenim hrab-

rostjo in — ako je potrebno — tudi z življenjem brani slovansko idejo proti napadom, ki jo ogrožajo v bližnji bodočnosti.«

Naš ponos je bil toliko večji in toliko bolj opravičen, ker je bil v tekmah za slovansko sokolsko prvenstvo na tem zletu prvi zmagovalac naš brat Stane Vidmar (drugi je bil Čeh brat Svoboda, tretji zopet naš brat Karel Fux).

Ti dogodki, ki polnijo najlepše strani zgodovine slovanskega Sokolstva, nam stoji danes živo pred očmi. Gledamo pred seboj krasne sokolske like neustrašnih sokolskih borcev, ki so nas ob prihodih na rodno zemljo Komenskega, Čmelnickega, Palackega, Havlička, Tyrša, Fügnerja, Podlipnega, Šajnberga, Vaníčka, Hellerja, Štepanka in stotine drugih bratov, ki že davno niso več med živimi, iskreno pozdravljali, kakor topleje in priskrbeje ne more pozdravljati rodni brat rodnega brata. Napajala nas je vera v zmago pravice nad krivico, dajala nam je moč in pogum, zaupanje v samega sebe, da smo stopali s prezirom mimo grmečega srda, ki se je penil ob železnih vratih in zamreženih oknih avstrijskih ječ in suženjskih verig. Kdor ima v sebi zavest zmagovalca, se nikdar in ničesar ne boji!

Pa! Pojdemo v Prago, da se ta silna in burna prošnja v nas viharno prebudi, da se nas oklene z vso močjo in nam visoko požene plamene slovanske sokolske zavesti. Pravico imamo do tega pohoda, ker nismo od večerj in od danes, temveč smo od vedno in za vedno povezani med seboj, da eno čutimo, eno hočemo, eno delamo in za eno živimo. Nismo nikomur navkljub, nismo priklenjeni na nobeno politično, plemensko ali versko odvisnost, nismo za to, da bi drugje tlačili in na njih škodo živel, in se napahtovali — temveč smo in ostanemo, da trajno, smoteno in idealno delamo, se mučimo in žrtvujemo za vsakega in za vse, ki so predahnjani z ideali večnega stremljenja navzgor in naprej, z ideali slovanskega sokolskega bratstva, prilizovalnega se od Urala do Triglavja. Kdor nas danes ne razume, bo razumel bobneči korak slovanskega Sokolstva v dnevih in urah, ki jih je prerokoval Tyrš že 1871 leta.

V Pragi je že naš naraščaj: moški in ženski cvet z naših jugoslovenskih sokol-

skih poljan. Lepota sokolske mladine s slovanskega juga Evrope se bo spojila z lepoto sokolske mladine slovanskega severa v gniljiv in navdušujoč obraz mladosti sokolske misli. Vidno znamenje tega nedopovedljivega krasnega simbola nevenljivosti naših idealov bodi dar našega naraščaja češkoslovaškemu naraščaju, ki ga ponese s seboj — originalno sliko našega Mladega Kralja in starost Petra II. Naj sije to vedro lice na vsa pota naše sokolske mladine, da bo rasla v čednostih in krepostih in deloljubna, poštena, idealna in zvesta zavzela naša mesta v Sokolstvu in narodu.

V Prago pojdejo naši borci, tja pojdejo naše sestre, ki se bodo prvi udeležile mednarodnih telovadnih tekmah. Naj se po vztrajnih pripravah izkažejo vsi — obe vrsti — s častnimi uspehi, da bo ponosno zavirala na tekmovališču naša državna trobojnica — ta krasni vidni znak naše jugoslovenske sokolske zajednice, naše državne in narodne skupnosti in celote! Naj bo s tem rečeno, da te naše emote in celote ki se tako divno in harmonično ponazarjuje v trobojnih pramenih ne more raztrgati in razcepiti nobena sila na svetu!

Pod to zastavo bo nahrumelo v zlato Prago naše članstvo: bratje in sestre iz vseh predelov Jugoslavije, ki bodo vsi brez izjeme v polni pripravljenosti in v neoporečni disciplini najodstojnejše zastopali ves naš narod. Na ogromnem telovadšču se bodo naše vzgojno prizadevanje in njegovi uspehi pokazali v krasnih prostih vajah brata Ivana Kovača, kjer se giba in pokreti moškega in ženskega članstva zlivajo in potapljaajo v skladno celoto, kakor smo po mislih, težnjah in naporih vsi eno in isto. Tu se bodo izkazale telesna moč in nprstvena lepota in duhovno bogastvo našega Sokola seljaka, ki se je v polni zavesti bistveno in nerazdružno povezal z našo jugoslovensko sokolsko zajednico. Naša sokolska vasa je neizčrpni vir novih moči in vedno novega mladostnega navdušenja, ki odseva iz resnobne lica Sokola seljaka, ki s svojo sokolsko dušo in svojo sokolsko tvornostjo daje naši zemlji in našemu narodu svojstveni obraz. Iz Sokola seljaka klije in raste moč in bodočnost naše domovine.

Poslednji gostje Franca Ferdinanda

Obisk v gradu Konopištu, kjer so »govorili o svetovni vojni«

Gotovo na ljubo svoji češki soprogji je avstrijski prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand d'Este izbral grad Konopište nedaleč od Prage za svoje princsko bivališče. Gradšč, oddaljen kakih 50 km od Prage, stoji v neposredni bližini Benešova sredi prostornega parka, do koder je mesto že prišlo v svojem povojnem razvoju. Graščina ima okope, most in utrdbne v podobni zajetnih okroglih stolpov. Notranja oprema ne spominja mnogo na preteklih šest stoletij njenega obstanka. Prostrane dvorane se imajo nekaj sijaja terezijanske dobe. Pohištvo, slikarje, gobelini, lestenci in zrcala iz umetniških delavnic najrazličnejših dežel in najrazličnejših dob tvorijo družbo modernejšemu pohištvi, ki ga več ali manj najdeta po vseh gradovih širom Evrope.

Franca Ferdinand je dal urediti grad Konopište kot zasebni muzej za svoje zbirke. Dvorane, stopnišča in hodniki so polni orožja in vojaških naprav iz najrazličnejših dežel. Vmes najdete dragocene stvari. Marsikatera viteška oprava je okovana z zlatom in srebrom. Vložki slonovine ali biserne matice se leskečejo na puškah in pištolah. Lepo izdelano je najrazličnejše orožje in bila je morda v nekdanjih dobah prav posebna elasta, razbiti z umetniško izdelanim batom sovražniku glavo. No, dandanašnji nima vojna industrija prevelikega smisla za estetiko in ji je tudi glavno, da brez sleherne pripomoči umetnikov izdeluje orožje, ki mu je glavna naloga, da mori in uničuje čim izdatneje, čim izdatneje...

Zbirkam orožja se pridružujejo lovške trofeje. Hekatombe divjih živali so morale pasti za to okrasje. Rogovi tisočerega, dvatisočerega, tritisočerega jelena imajo svoje častno mesto v množici zmagoslavnih trofej, ki prekrivajo stene od stropa do tal široke repne pahljače starih divjih petelinov tvorijo imenitno rozeto na stropu. Stropovje stopnišč je s takimi rozetami okrašeno skozi cela nadstropja.

Lov, to se je je takrat reklo; neusmiljeno, da, krvolučno pobijati in zadoščati svoje mo pohlepu po moritvi. Nekoč je Franc Ferdinand en sam dan ustrelil 900 fazanov. Tudi potoval je naokrog le kot lovec. V Indiji je ustrelil sedem slonov. Stopalo prvega ustreljenega slona je dal predelati za pepelnik na svoji pisalni mizi. Izvotena noga drugega slona mu je služila za papirni koš. Rilec tretjega slona pa za ročaj pri hišnem zvonceu.

Se eno zbirko je nanosil nadvojvoda skupaj: To je zbirka sv. Jurija, ki je premagal zmaja. Jurjevska zbirka napolnjuje veliko dvorano. Sv. Jurij izdelan v lesu, v kamnu, v bronu in srebru, sveti Jurij razljan, kovana, graviran, tkan in slikan, sv. Jurij na mečih, na novcih in okrasnih stvarih, na oblekah, na časih in plavskih vrčkih, na pečnih ploščicah, na njuhah in dozoh in tobakarskih pipah — sveti Jurij nič manj kakor 1153 krat.

Mimo vseh teh zakladov se vlečejo procesije obiskovalcev gradu. Spremlja jih gospa s sopotom, ključevce v rokah, ki je vedno pripravljena k naglici in je vedno pozorna, da komu ne bi spodrsnilo na gladkem parketu. Platnena pregrinjala varujejo udobne naslanjače, s platnastimi ovmaji so ovite kljuke na vratih, dolga platnena preproga se vleče po vseh dvorah. Vidimo prizadevanje, da bi se to in ono obvarovalo pred sledovi časa. Toda čas je zvenelih korakov pregalil vse to, tudi grajskega gospoda. Tu se stoji mlza, pri kateri so sedeli ob čaju nadvojvoda Franc Ferdinand, nemški kaiser Viljem drugi in veliki admiral Tirpitz. Vodnica nam še pokaže sobano, kjer so prebivali odlični gostje. Tu je še lesena postelja za Tirpitz in medenina za kaiserja. Žimnice so zavoljo zračenja postavljene pokonci, kakor da se bodo gostje kmalu zopet vrnili. Prihajajo pa le še skupine nedeljkih izletnikov, ki si za štiri krome vstopnine bežno ogledajo te znamenitosti.

Občni zbor

Tovariš Pirc začne in vodi občni zbor. Njegovo poročilo je tudi glavno, stvarno in idejno. Saj se mu prožijo nove misli, zdrave in simpatične. Društvo je napravilo od lanskega leta velik korak naprej.

Po svetovni vojni je življenje graških Slovencev umiralo in — zdelo se je — tudi skrahiralo. Toda iskrena življenja je tlela vedno pod pepelom, le ognja ni mogel nikdo razpaliti. Še lansko leto je bilo 27 članov na občnem zboru. Potem smo prišli za delo. Čitalnica, ki prav za prav ne bi smela nositi tega imena, je bila prej podobna hlevu, smo nanovo opremili in napravili prikužno sobo. Potem pa smo jo okrbili s časniki, revijami, knjigami. Toda to ne moremo s tako državnopodporo, kakor jo dobe vse druge narodne manjšine, ampak s prostovoljnimi prispevki, z žrtvami onih, ki so bili nekdanj v društvu, ali pa so še danes. Uspeh je zdaj tu. V tolikih srečih je našel naš poziv odmev — čitalnica je postala živahna, življenje je iz iskro vzplamtelo. Naša pesem nas dviga,

S seboj ponosno kot darilo in darilo naše svetlobe bronasti kip Vilškega Kralja Aleksandra I. Ureditelja, da s njim obogatimo dragoceno zbirko bratske COB. Naš pokojni Kralj Mučenik je visoko cenil in spoštoval predsednika Osvoboditelja Masaryka. Pa naj bo Aleksandrovi lik priča in prilika naših bratskih odnosov in naše sokolske ljubezni in vdanosti.

V Prago pojde naša vojska in mornarica, ki so njena jama in junaška čela ovana z lahorom slave. Med sokolske korake se bo po praških ulicah in trgih pomešal prozni korak našega vojnika in mornarja, da se na vse naš razlije navdušeni pozdravni krik nešteti množic, ki nas bodo gledale in sodile našo redovitost, marnost in zavednost. Od naše strani ne bo nikler nobenega povoda za kakršnokoli nepopolno oceno. Vemo, v kakšnih časih in v kakšnih okoliščinah pojdemo v Prago, zato bo naše besede in naša dejanja ravna silna peza odgovornosti, ki je ne more in ne sme nihče odkloniti in pozabiti nanje.

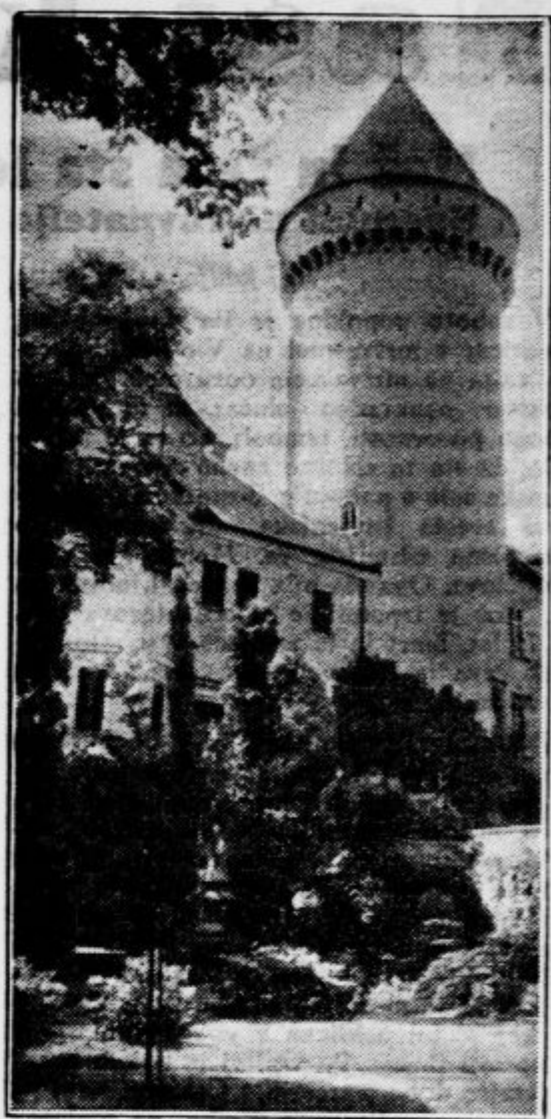
Naša vojska in mornarica bo nastopila s simboličnimi vajami brata Ivana Kovača, da prikaže jugoslovensko vojaško uveličanost, državno skupnost in narodno mišljenje v impozantnem sklopu oborožene moči Male antante. Nož na puški našega vojnika naj se bliska vsem na obeh kot dokaz, da smo Jugoslovani čuvarji miru in reda, svobode in suverenosti svoje zemlje, v stalni pripravljenosti za obrambo časti, moči in slave Kralja, naroda in domovine.

V okviru velike sokolske razstave bomo mi pripravili svoj oddelek, ki bo po svoji zunanji silici in po vsebinski vrednosti predčil vsem obiskovalcem jugoslovensko sokolsko žitje in bitje, naš razvoj in naše stanje od leta 1863. do danes.

Iz vseh teh razlogov pojdemo v Prago: iz dela v delo, iz naporov in napore, od setve do žetve. Uspeh našega zleta na zlet je zavisen od nas samih, to je od vsakega posrednika, ki na njem leži teža vsega, kar nas čaka in kar moramo izvršiti častno in vredno jugoslovenskega sokolskega imena. Vsi pojdemo v Prago — samo naša sokolska deca ostane doma. Ostanajo doma njena čista srca, njene vedre duše. In ko se vrnemo v domovino, bomo te najdragocenejšo posodo napolnili do vrha z vsem, kar nam lepega, dobrega, veličastnega in plemenitega prinesli s seboj.

Nam pa, ki pojdemo v Prago in se vrnemo s tem darilom, bodi prvo in edino zaščitenje: Stori! Sem svojo sokolsko dokaznost!

Zdravo!
Engelbert L. Gangl.

Stolpa gradu Franca Ferdinanda

in nabito elektrika. To so gotovo čutili tudi ti trije v hladu lahno pošumljajočega parka. Nekateri, ki te reči bolje vedo, trdijo, da je Viljem II. z razgovori v Konopištu pridobil avstrijskega prestolonaslednika za svoje vojne načrte.

»Govorili so o svetovni vojni« — ali se vam ne zdi to zanimiv spomin iz današnjih časih, ko so se spet pokazali rdeči oblaki nad vzhajajem Evrope?

E. H.

Gustav Striska:

Petruški ob Vidovem

Neutrudno nudimo vsem dela svoja, od hiše pa do hiše vsak koraka, na zadnjem pragu mirno smrt ga čaka: »Končana je življenja knjiga tvoja!

Obrisala sem zadnjo srago znoja, razrešena ti je uganika vsaka, smehljaja se večnost iz vesolja mraka, zdaj mi za tebe več skrbi in bojazni

Ze tudi Ti, ubogi romar večni dosegl smoter si in onemel, med mrtve si prijatelje dospel.

A mi borimo dalje se nesrečni, saj nikdar več ne boš iz step prispel, in z nami pesmi prebujenja pel!

★

Otožni smo odšli s Teboj na Zale, kjer v venec Kamniških planin ovit je skromni grob Tvoj, v venec ponosit, ki so prirodne sile Ti ga dale.

Tu boš počival, ptice v mrak kramljale bodo s Teboj in sonca prvi svit poljubljaj Ti bo dom, v zelenju skrit, in nežne sape bodo Ti pihljale:

O daljnih krajih, kjer si taval sam, z bolesto dušo, z mislijo edino, da našel rešeno bi domovino.

Tvoj duh se dvigal k strmim bo goram, kot sokol krožil v sinjo bo daljino, in črtal pot svobode si v višino!

★

Odhajali s pogreba smo v večer, ko zarja sipala je sije zlato čez Kamniške planine in čez trate, nekje glušeč grom spaval je v vsemir.

Mi sklonjeni zaznali smo prezir daljav skrivnostnih, ki so zdaj že zate kot nova domovina in bogate Te vabijo, razkrivajo svoj mir —

Slutili smo, da lahko z nami greš, da Tvoja senca naše gre stopinje, da nam v slovo poslednji šepetáš.

Ko v Kamniku svoj zadnji verz poveš, izgineš. — V srcih čutimo svetlinje: da, vekomaj ostanesh bratec naš!

Na zboru Slovencev v Gradcu

Gradec, konec junija Če greste po graških ulicah, boste videli čuda veliko slovanskih imen nad trgovinami. Bogue koliko Slovencev mora biti tu, vendar pa ne slišite slovanske besede. So že vsi pozabili, kako jih je mati učila prve besede?

Včasih pa le oživijo slovanska govornica — ob velikih dneh, ko se bratje spominjajo svojih v tujini. Lansko leto so »mali harmonikarje igrali v največji graški dvorani. Dosegli so to, česar do zdaj še noben umetnik ni zmogel, da je bila dvorana dvakrat premahna. In čudno, po koncertu je ves Gradec ponosno slovenski govoril.

Danes je nedelja, lep sončni dan. Vse hiti iz mesta, tem v stranski ulici pa vabi slovansko društvo »Čitalnica« na občni zbor. Se bo kdo danes spomnil, da je rojen Slovenec in bo zavil v ta skriti del mesta. Odborniki čakajo.

Stari slovenski borec Matija Kukman pa mi pripoveduje:

»Da, pet let sem vodil Čitalnico. Sam sem bil, popolnoma sam. Včasih sem obupaval in sem jokal v teje sobi, ker sem bil tako sam. Pa sem le držal. Naenkrat me je bil prejšnji avstrijski režim obdolžil neke protidržavnosti. Prav v prostorih Čitalnice, ki so mi bili tako ljubi, so me aretirali in odgnali v zapor. Sedel sem šest mesecev, ne da bi vedel zakaj. Pa tudi oni niso ve-

deli, le hoteli so, da bom priznal, da sem nekaj storil, česar nisem nikdar. Tega seveda nisem mogel. Pošteno in s čistimi nameni sem zmerom delal. Trinajst otrok sem slovansko vzgojil, niso jim hoteli dati slovanskih imen pri krstu, toda jaz sem zahteval svoje in tudi zmagal. Ker sem bil pošten. Tako tudi zdaj. Ob anšlusu me je izpuštil novi režim takoj na svobodo. 75 star gledam v preteklost in sem zadovoljen. Bog mi ni z rožicami postlal poti, v mesecih ječe se ni nihče zmenil zame, nihče me ni ščutil. Od svoje družine pa sem ostal popolnoma sam tu. Pa zdaj je moja družina še večja, še številnejša. V družbi Slovencev sem tako zelo srečen —

Starčku, ki so mu meseci ječe zelo zabljali zdravje, se zabliše solze v očeh, pa jih požre in stisne prijateljsko roko. Reči pa ne more več ničesar.

Dvorana se polni

Medtem pa prihajajo Slovenci v dvorano. Zmerom več jih je. Tudi nekaj veselih in prijaznih Hrvatov in Srbov je v društvu. Tu je resnična, idealna Jugoslavija, kjer so vsi v resnici bratje med seboj. Soba je kmalu premahna, preseliti se moramo v pritličje, v prostorno gostilniško dvorano. Zbranih je okoli 100 Slovencev. Njihovi obrazi so tako veseli in srečni! Po dolgem času slišijo spet samo prijetni zvok in so slovanske besede, znanici se pogovarjajo o

tudi vaje imamo dvakrat na teden, da pot boljše zapojemo vsako zadnjo nedeljo v mesecu imamo graški Slovenci v Maria Tiličev Kircho slovanske litanije in petje. Še ta mesec bomo imeli izlet, tam pa cerkveni govor in litanije.

Odbor žanje pohvalo, potem izvolijo novega z dosedanjim predsednikom Maksom Gosakom na čelu.

Nato osnujejo akademski odsek »Čitalnice«.

Od »Slovenskega krožika« z Dunaja pri- nese pozdrave zastopnik in govori o delovanju dunajskih Slovencev. Društvo odlično vodi kot predsednik virtuos prof. Anton Trost. Tamburaški zbor društva je na Dunaju že poznan po svojih odličnih koncertih. Nastopa tudi v radiu in tako seznaja svet s slovansko kulturo. Pogoste so tudi druge prireditve, kulturnega in zabavnega značaja.

Zastopnik ljubljanskih akademikov pri- nese pozdrave s slovenske univerze in zagotavlja, da mladina, ki bo prej ali slej Jugoslavijo vodila, ni in ne bo nikdar Slovencev v tujini pozabila.

Veseli del

Po oficelnem delu, se razvije zabavni. Gospa prosí, da bi smela zapeti. Glas se ji trese, poje ji duša in srce: »Slovenka sem. Slovenka čem ostati.« Ko konča, zajoka na glas od sreče. Nato poje vsa dvorana. Ze proti večeru utihne zadnja slovanska melodija in pristni slovanski vrisk zazore v mrak —

Is to je bilo zborovanje, toplo, priščno in iskreno, pa močno doživeto, ker je narod, ki je zboroval, mehek in iskren. Nihče ne bo branil tega veselja. Poglavar države, v kateri so graški Slovenci zborovali, vam najbolj sovraži renegatstvo in v njegovi knjigi »Mein Kampf« je zagotovljeno svobodno življenje pripadnikom drugih narodnosti na ozemlju Nemčije. Žal, da vsi krajevni činitelji še ne spoštujejo besed svojega voditelja, kar so tiče narodnih manjšin. To se mora čimprej urediti. Nič več ne zahtevamo za naš narod v Nemčiji kakor toliko, kar že imajo Nemci pri nas. Ne popustimo ne za las svojih pravic. Če obstaja prijateljstvo, naj se pokaže tudi v vprašanju naših manjšin. Naša država se mora svojih pravic vedno zavedati. Joj, če bi doma vsakemu mogel v dno duše pogledati Bratje doma, ali je v nas vseh vsaj trohico toliko ljubezni do narodnosti, kakor jo je v srcih teh, ki so tu zborovali? Ko je bo, bo tudi naš narod boljše zaščiten. Doma se ne zavedamo sreče, da imamo Jugoslavijo. Jugoslovani, tudi Hrvatje in Srbi, glejmo, kje vse jugoslovanski rod živi. Prosimo in zahtevamo od naših državnikov, da pogodbo glede zaščite čimprej sklenejo z Nemčijo. Umetniki in umetniški zbori pa nesite lepote, duhovne hrane žejni in hrepenajo slovanski duši onkraj meje, da bo dobila moči in ponosa za nadaljnje življenje. —

Jože Peterlin.

D. Ravljen: »Črna vojna« 120 strani. Broširano 10, vezano 15 din. Založba »Cesta«, Ljubljana, Knaflijeva 5.

Domače vesti

*** Velika proslava 75 letnice poveljskega društva »Kolo« v Zagrebu.** Poveljsko društvo »Kolo« v Zagrebu je slavilo v soboto in nedeljo pod pokroviteljstvom nadškofa g. dr. Stepanca svoj 75letni jubilej. Praznovanje se je vršilo z razvitimi nove zastave, kateri je kumovala odlična in za razvoj hrvatske glasbe vsehstranska gosposka Milka Ternina. V soboto je bil v veliki dvorani Hrvatskega glasbenega zavoda koncert, ki je obsegal dela skladateljev od ustanovitve društva do najmodernejših. Iz Slovenije so se udeležili: za Glasbeno Matico predsednik g. Silvan Pečenko ter skladatelj g. Lajovic, za »Slavca« pa gg. zborovodja Venturini ter Božič, Logar in Zajc. Pred pričetkom koncerta so bile društvu izrečene čestitke in poklonjena razna darila za obe slovenski društvi sta govorila g. Pečenko in g. Venturini. V nedeljo dopoldne se je vršilo razvite in blagoslovitve zastave. Tudi tu je bilo izrečenih mnogo čestitk. Daljši govor je imel g. dr. Čačkovac kot zastopnik g. dr. Mačka. Zatem se je vršila v kinu »Balkane« tekma zagrebških moških in mešanih zborov (15) ter dveh tamburaških zborov. Bilo je do 2000 poslušalcev, ki so kljub nezgodni vročini z zanimanjem sledili obsežnemu sporedu. Prvenstvo je odnesel pevski zbor »Zvonimir«. Ves nastop je pokazal, da goje bratje Hrvati pesem z velikim veseljem in ljubeznijo. Po nastopu se je vršil banket, katerega se je udeležilo 200 zastopnikov. Izrečenih je bilo več napitkov. Za Slovence je govoril g. Venturini, ki je bil navdušeno pozdravljen. Društvo »Kolo« predstavlja odlični in vsehstranski g. M. Nikolić.

POSEBNA ODPRODAJA TE SEZONE:

Češki krep, vzorčast din 9.—
Etamin vzorčast din 8.—, 12.—
Beli krep din 10 do 20.—
Platno za obleke
pastelne barve din 19.—
Bemberg vzorčast din 19.—
Pique svilna črta din 29.—
Brisace pravo platno din 9.50 do 12
SOUVAN
F. KS.
MESTNI TRG 24 — LJUBLJANA

* Glavni odbor Legije koroških borcev obvešča svoje člane, kakor tudi neorganizirane bivše koroške borce v Novem mestu in okolici, da bo v nedeljo ob 9. pri Kokliču v Novem mestu ustanovni občni zbor krajevne organizacije LKB Delegat glavnega odbora bo poročal o važnih organizacijskih zadevah ter dal potrebna navodila in pojasnila. Udeležite se zbora vsi nekdanji čuvani naše severne meje, da se pogovorimo o nadaljnjem delu za dobrobit naroda in države!

* Diplomirani so bili na pravni fakulteti univerze v Ljubljani gg. Tone Klemenčič iz Zornje Pehance, Ludvik Kolman z Vrha na Planini, Milan Regvat iz Pilištaja, Vladislav Krečič iz Cerklj, Vinko Levstek iz Sodražice, Milan Mravljak iz Gorinji Zreči pri Koričah, Bogomir Zgur iz Komna, Ladislav Koželj iz Sv. Jurja pri Celju in Anton Radović iz Nabrežne. Na filozofski fakulteti so bili diplomirani iz pedagoške skupine naslednji kandidati: Minka Ahčanova, Danica Javornikova, Jože Kerentič, Vanica Kobetova, Herman Lešane in Rudolf Vovk. Čestitamo!

* Izlete v Bohinj in na Bled priredi Zveza za turistični promet v Sloveniji v dneih 26. 27. 28. in 29. t. m. Prihaje in informacije v vsaki turistični pisarnici.

Oni ki mnogo ledo in veliko sede ter zaradi tega največ trpe na trdi stolici, naj pijejo dnevno po eno čašo naravnega »Franz-Josefovega grenčiča« ki jo je treba piti nehalno sečeti. Davno preizkušena »Franz-Josefova« grenčiča se odlikuje po svojem zanesljivem učinkovanju, prijetni okusni in se dobi povsod.

Oziroma 5 hr 14 48 24

šarpi so že tu in v nekaj dneh bo završalo v Gozdu Martuljku živahno življenje, ste zice bodo polne občudovalcev narode, v nočno tišino pa bodo od daleč vršali sapovo, ki naj pomazurje skromnostno šume in v večni taji časa.

Od vsepovedi prihajajo izletniki zlasti Bled je postal matica, ki jih dan za dnem razpošila v avtomobilih in avtobusih. Cesta po Savski dolini je zadovoljiva. In ker se je sprehajali ogibajo, je v tem obilju zdravega zraka malokomu mar, če se za dirajočimi vozili nekoliko zaprži. Tu in tam se dirajoči avto nenadno ustavi. Tujci — Nemci, Angleži, Francozi — ostrmijo nad lepoto Martuljkove skupine. Ali pa jih prevzame idilična lepota starinske kmetijske domačije, obkrožene od cvetočega vrta, okna pa vsa okrašena z zelenimi slapovi gorjskih nageljnov. Ali pa obstanejo sredi vasi, pred kapelo, ki je edinstven spomenik padlim možem in fantom. Pred kapelico sta dva majhna vodometi, a v marmornu ploščo na steni so vklesani stih:

Studenček iz doline
naj oživi spomine
na vaše bivše bolečine.

Mrak. Mežik. Mertelj. Blenkus. Robič. Laučar. Košir. Peternel — to so imena kremenitih dolinskih rodov, ki so dali žrtve tudi v velikem klanju in ki danes pri svoji prijetni gorenjski starinskosti budno sledijo tokovom časa. Blizu meja so, toda njihovo življenje je spokojno in vedro. Lepota krajine jim tiho ozarja duše in dotok gostov prispelje del ležal k njihovega trdnemu gospodarskemu obstanku.

* Praznik žetve v Slovenskih gorah. Od Sv. Bolfena pri Središču nam pišejo: Bliza se za kmetna srejšeseleži in težko pričakovani čas žetve. Naša mladina se že prav marljivo pripravlja na praznik žetve, ki ga proslavi tukajšnje Društvo kmetijskih fantov in deklet v nedeljo. Ob pol 14. se zbere žanjice, konjenice, kolešarji, mlatiči, okrašeni vozovi in druge skupine pri tov. Tomšiču na Vitanu, od koder krene povorka z godbo v Jastrebov na njivo Josipa Kolariča, kjer bo mladinsko zborovanje in tekma žanjice, nato pa na bližnjem vrtu Jakoba Zabavnikova kmetijska veselica s srečelom in kolesarska dirka ter drug pester spored. Je to lepa tradicijonela prireditelj zavedne kmetijske mladine, ki je vedno številno obiskana, zato tudi letos vabimo vse prijatelje in znance od blizu in daleč, da nas 3. julija posetite in z nami vred proslavite kmetijsko leto in date priznanja borbi za našo lepo bodočnost!

* Skupščina treznosti, ki jo priredita zagrebška in beograjska treznostna zveza, bo v dneih od 1. do 3. julija v Beogradu. V nedeljo bo sestanek v dvorani Zastanskega doma pod predsedstvom g. Ede Markovića. O alkoholu in kriminalu bo predaval Ivan Marinić, tajnik upravnega sodišča iz Zagreba. Krajše referate bosta imela tajnika obeh zvez, dr. Vrhovac in Borivoj Pavić. Prireditelj bo tudi več izletov. Vsem članom je odobrena polovična voznina. Nastanitev bo v prostorih Ferijalnega saveza v Beogradu, Miloša Pocerca ulica 19 in sicer stane prenočišče s kopanjem 5 din, prehrana pa je v menzi v Dečanski ulici.

* Se en neštor igralcev. Naš papa Danilo ima svojega vrstnika v osebi igralca Gjura Bakalovića, ki živi v Novem Sadu in bo danes praznoval svoj 80. rojstni dan. Gjura Bakalović je dolga leta igral na novosaškem odru in je postal vrsto dobrih vlog. V pokolu živi zdrav in zadovoljen. Jubilej bo proslavil skromno. »Vreme« poroča o njem, da je to najstarejši jugoslovski igralec. Ne, papa Danilo ga je za nekaj tednov posekal, zaradi česar pa seveda na nobeni strani ne bo zamere.

* Srednješkoli internat v Akademskem kolegiju v Ljubljani sprejema tudi za šolsko leto 1938/39 dijake od 5. do 8. razreda srednjih šol kakor tudi dijake strokovnih šol. Gojenci bodo imeli popolno oskrbo, štikarji dnevno tečno in zdravo hrano, strogo nadzorstvo in vestno vodstvo. Mesečni prispevek znaša 600 din. V posvetno uvaževanja vrednih primerih prosijo starši tudi lahko za znižanje. Prošnje za sprejem v internat se vlagajo pri ravnatelstvu Akademskega kolegija, Kolodvorska ulica 22. Istotam se dobe prospekti in podrobne informacije.

Nakup foto-aparata

zaupajte nam, ker vam
1. strokovnjaško svetujemo;
2. zavezemo se Vas naučiti fotografirati;
3. vsak pri nas kupljeni foto-aparat tudi zamenjamo, ako z istim ne bi bili zadovoljni, ali če pride iz tovarne nov model.
Na Vašo zahtevo razvijemo film in napravimo slike v 3 urah!
Za provizorno izdelavo jamči

Foto Tourist — Lojze Šmuc
LJUBLJANA, ALEKSANDROVA CESTA 8

* Dijaki — Jutrovi nagrajenci. Zamenjajmo svojo nagrado, karte za potovanje iz Ljubljane na Sušak — Kotor in nazaj za kako drugo primerno nagrado. Jeruc Milena, Ljubljana, Pražakova 17. Tudi Brelich Boris v Ljubljani, Linhartova 12. Iste kategorije »Jutrovi« nagrajenci dijakov, da bi z njim zamenjal svojo nagrado 14 dnevno brezplačno bivanje v domu na Polzevem.

Kopalne obleke in potrebščine
K. SOSS, Ljubljana, Mestni trg 18

* Založba »Slovensko delo«, Ljubljana, Karlovska c. 18. sporoča, da traja subskripcija na roman Rudolfa Kresala »Studenček« (Prepovedana mladost) do 1. septembra t. l. Delo, z ex librisom akada, slikarja Ivana Carga, bo obsegalo okoli 600 strani ter bo izšlo zadnji teden avgusta na brezplačnem papirju, v izvirni opremi, ki jo je oskrbel arh. Niko Bežek. V celno platno vezana knjiga stane za časa subskripcije 144 din, v polnjenje vezana pa 168 din. Naročniki jo lahko dobe na 2, 3 in 4 mesečne obroke. Roman je razdeljen na 12 poglavij: Uporna kralj, Prepovedana mladost. Sreča moža v zaletu, Izkoreninjenje ima prav. Potemec največjega tatu vseh dob, Oženo polnoča harfa, Pesem blazne matere. Iz službe tega življenja. Veliki teden. Cesta je bila prašna, Ariel in Stefan prejemata legitimacijo. Pot je odprta. Delo je po svoji zamisli in obsegu oblikovane snovi glede na psihološko povojnega rodu in razbitost časa prvo te vrste v slovenski literaturi. V njem je razodet obraz tistega dela povojnega mladečega rodu, ki mu je bila odvzeta mladost in doživlja sodobnost v obračunavanju s preteklostjo, zatekačje se v duhovni svet.

Lep spomenik — dar pokojnim
Ogled spomenikov
dolžnost interesov
Stalna razstava — nizke cene
KRANJO KUNOVAR
kamnoselec
Tel. 49-08.
Sv. Križ — Ljubljana

* Podporno društvo državnih in banovinskih uslužbencev dravske banovine v Ljubljani (Knaflijeva ulica št. 9.) v mesecih juliju, avgustu in septembru t. l. ne posluje ob sobotah popoldne.

* Sumljiva in nevarna gostoljubnost. Neke gospodinje Ljubice Cveticve v Petrovaradinu je izzabila iz vasi Benekevega dva dvajsetletni deklet. Objubila jima je delo in ju je spravila k svoji sestri gostoljubnosti. Ta je dekletki prisilila, da sta sprejemali goste. Čez teden dni so prišli starši obeh deklet v Petrovaradin in so z detektivji vdrli v gostilno. Gostilničarka je hotela ob »gostinčih« skriti v klet, vendar pa sta se dekletki sami prikažali na dan. Zadeva je prišla pred sodišče in gostilničarka Mila Cveticva je bila obsojena na 8 mesecev strogega zapora.

* Starokatoliška cerkev je začela zbirati tudi v Vojskovi pridobivati vernike. V Petrovaradinu so verniki zgradili novo cerkev, ki stoji na zelo lepem mestu blizu parka. V nedeljo je bila cerkev posvečena, svečanost je opravil starokatoliški škof dr. Marko Kalogjera iz Zagreba ob asistenci vikarja Gustava Cerčka. Cerkevni svečanosti je sledil velik banket.

* Še se dogajajo avtomobilski čudeži in sicer največkrat v Črni gori, kjer so šoferji znani po svoji izurjenosti, kjer pa so tudi ceste lahko zelo nevarne. Iz Andrijevice poročajo, da je pri vasi Kruševu zdrvel avtomobil s sedmimi potniki v velik prepad. Zavore niso prijele in nesreča je bila tu. Vendar pa so v silnem zaletu in padcu ostali vsi potniki s šoferjem vred nepoškodovani in tudi avto bo še sposoben za vožnjo.

Moderne tkanine
a. & e. Skabernè
Ljubljana

* Zaradi pešni je študent ubil brivca. V Tetovnem se je zvečer sprehal mladi brivski pomočnik Sulejman Aliović in prepeval sam zase neko arijo, ki pa študent Veselin Trpeviću ni bila všeč. Pristopil je k pevcu in mu rekel, naj utihne. Ta pa je nadaljeval. Tedaj je Veselin pristopil s kamnom in udaril mladega Sulejmana v tihnik, da se je zgrudil na mestu mrtve. Policija je 14 dni raziskovala zagmetni uboj, dokler se po pričani ni popolnoma izkazalo, da je Veselin kriv smrti. Aretiran pa je bil tudi oče mladega ubijalca, ker se je vse zadnje dni trudil, da bi spravi oblastva na napacno sled, zatrujajoč, da je mladega brivca ubil njegov starejši sin, ki je podvržen božjasti.

Iz Ljubljane

* Poklonitev dr. Gregorju Zerjavu. V ponedeljek popoldne se je poklonila pred grobom velikega, nepozabnega voditelja jugoslovnskih nacionalistov med Slovenci, dr. Gregorja Zerjava deputacija prednih in nacionalnih Slovencev ter položila v imenu vseh jugoslovnskih nacionalistov na njegovo poslednje domovanje venec rdečih nageljnov. Minulo je že dve leti, odkar je zatisnil pokojni dr. Gregor Zerjav svoje trudne oči. Ideje za katere je delal in se boril, pa so večne, kakor bo ostal večni njegov spomin med naprednimi in nacionalnimi Slovenci.

* Zadnja pot poslodovca Hinka Taborja. Včeraj ob 15. uri je poslodovca kavarne »Nebotičnik« g. Hinko Tabor nastopil zadnjo pot izpred mrtvaške veže na Stari poti k Sv. Križu. Pokojnika je prišla počastiti velika množica njegovih znancev in prijateljev. Žalne obrede so opravili trije duhovniki. Pokojniški zavod je zastopal predsednik dr. Milavec v spremstvu direktorja Vrančiča in števinskega uradnika, s kreditnim referentom Pahorjem in revizorjem Frankomom. Častno je bila zastopana natekarska organizacija, ki pripada mednarodni ženevski zvezi. Gostinske osebe iz kavarne na nebotičniku je korporativno sledilo zemskim ostankom svojega dobrega tovarša in poslodovca. Viška goliba je vso pot izlaza žalne koračnice. Ker je bil pokojni Hinko Tabor odločno zaveden narodnjak in naprednjak, se je vključila v žalni sprevod tudi deputacija JNS s poslovočnim podpredsednikom sreske organizacije JNS za Ljubljano g. Rudolfom Zitiškom, ob grobu se je od dobrega pokojnika poslovil uslužbenec nebotičnika in pokojnikov ožji prijatelj g. Rudolf Bužar. V kratkih, jedrnatih besedah je poveljeval pokojnikovo dobroto in njegovo vzorno skrb za soprogo in hčerko. Ob slovesu ni ostalo nobeno oko suho.

V sredo (na praznik sv. Petra in Pavla) premiera ob 17, 19. in 21. uri
Gospod podnajemnik Paul Hörbiger, Liane Haid, Harald Paulsen
Vesela komedija polna humorja in najbolj komičnih zapletljajev
Smeš in krotok od prvega do zadnjega prizora!
Kino Union, tel. 22-21 Danes (na Vidov dan) odpadejo vse predstave!

* Proslava sv. Cirila in Metoda bo v nedeljo na letnem telovadščem moštanskem Sokola v Vodmatu, od progi dolenske železnice. Pričetek ob 16. s pozdravom državnih zastavi. Po govoru zastopnika glavnega vodstva CMD bo velika ljudska zabava s plesom na prostem in raznimi zabavnimi točkami. Pri vsem sporedu bo sodelovala godba pešpoka »Triglavskega«. Vabimo našo javnost, da se v čim večjem številu udeležijo te patriotične prireditve, saj gre v korist naših obmejnih bratov.

* V kapeli narodne starokatoliške cerkve bo danes ob 8.30 slovenska črna sv. maša z mrtvaškimi molitvami za padle junake Jugoslavije. Jutri ne bo v Ljubljani služba božja na Jesenih, na Savi v Delavskem domu (pri Jelenju). V nedeljo izostane tudi služba božja v Ljubljani, ker bo ta dan sv. birna v Narodnem domu v Mariboru ob 9. uri. Naslednjo nedeljo (10. julija) pa bo ob pol devetih sv. maša brez pridige v Ljubljani na Gosposvetjski cesti št. 9., druga služba božja pa bo ta dan ob 11. v Narodnem domu v Kranju.

KINO SLOGA, tel. 27-30 danes poslednjič
PATER VOJTEH
Predstave danes ob 10.30, 15., 17., 19. 21. uri. — JUTRI
KIRCHFELDSKI ŽUPNIK
v glavni vlogi Hans Jaray.

ZOBNI ATELJE
ROZA SCHWEIGER
KOLODVORSKA UL. 23.
je do 20. julija zaprt.

Dr. Zdenka Tominšek
ne ordinira do 17. julija.

* Novi grobovi. V ljubljanski bolnišnici je umrl g. Jakob Spunt, zasebnik, bivši gostilničar. Zadnji pot bo nastopil danes ob 18. — V Likarjevi ulici 20 v Ljubljani je umrl g. Martin Kavčič, državni cestni nadzornik. Svojo zadnjo pot bo nastopil danes ob 16. — V bolnišnici v Ljubljani je umrl g. Josip Jančar, poslodovca knjigovodnje »Merkur«. Pogreb bo jutri ob 17. — Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* Kmetijski mladinski tabor v Smartnem ob Savi. Nedeljo za nedeljo se vrstijo po Sloveniji lepi kmetijski tabori, na katerih naš napredni kmet samozvestno manifestira svojo zavednost. Da tudi v ljubljanski okolici raste nov kmetijski rod, bo pokazal kmetijski tabor, ki ga priredi ljubljanski pododbor Zveze kmetijskih fantov in deklet drugo nedeljo, dne 10. julija v Smartnem ob Savi. Tabor bo združen z zborovanjem kmetijske mladine in s tekmo žanjic. Ob 15. se zbere vse skupine v Jaršah, nakar bodo v pestrem sprevodu z godbo na čelu krenile skozi vas Obrije in Smartno na tekmovališče, kjer bo najprej zborovanje, nato pa tekma. Po tekmi bo velika kmetijska veselica z godbo in plesom na vrtu gostilne pri Lovsetu v Smartnem. Pri celotni prireditvi bo igrala godba na pihala. Vabljeni so vsi prijatelji kmetijskega stanu od blizu in daleč, zlasti tudi iz Ljubljane, da posetijo to prireditev in spoznajo pristno kmečko radost ob delu in zabavi.

* Udrženje gostilničarskih podjetij v Ljubljani vabi svoje članstvo da se udeležijo poroča bivšega gostilničarja g. Jakoba Spunta. Pogreb pokojnika bo danes ob 18. uri izpred mrtvašnice državne bolnišnice.

2 URI NEPRISILJENE ZABAVE IN SMEHA!
STANLIO in OLIO
na divjem zapadu kot
Neustrašna viteza
KINO MATICA 21-24. — Ob 15., 17., 19. in 21. uri, znižane poletne cene!

* II. umetnostna razstava Kluba neodvisnih je odprta še do vseh 29. junija. Da bi se vsakemu omogočil posest razstave, bo vstopnina znižana. In sicer je za posamezne osebe po 5 din, v skupinah po 5 ljudi pa po 2 din na osebo. Izrabite to ugodno priliko in obiščite zanimivo razstavo ki je odprta dnevno od 9. do 19. v Jakopičevem paviljonu!

ZVOČNI KINO ŠKOLSKI DOM
V SISKI, TELEFON 41-79

Martha Eggerth in M. Hesterberg
v veseli opereti

Koncert na dvoru

Rudolf Platte in Hans Richter
skrbita za veliko smeha in zabavo.

Predstave v torek in sredo ob 5, 7. in 9. uri.

Cene din 3.50, 4.50, 5.50 in 6.50.

Prihodnji spored:

Parada smrti

* Metodna razstava na poskusni ljudski šoli. Ob letošnji zaključni razstavi na naši šoli je pokazalo slovensko učitelstvo toliko zanimanja, a žal nismo mogli ustreči onim, ki so izrazili željo za podaljšanje razstave. Na ugodno vsem, ki se zanimajo za naše delo, smo napravili malo razstavo, iz katere je razviden metodni postopek. Ta razstava bo odprta vse poletnice vsak ponedeljek in četrtek od 9. do 12. ure. Kdor pa bi želel ogledati razstavo izven tega časa, naj sporoči to po dopisnici na upraviteljstvo, ki mu bo potem na razpolago v vsakem času. S tem bo omogočeno vsakemu, da se seznanji z našim delom v vsakem času, kadar bo utegnil. — Upraviteljstvo.

* Pozor! Osemnedevna potna ekskurzija od 7. do 14. avgusta v Domitje, Gardsko jezero, Milano, Benetke, soška bojišča, Trst, z modernim, odprtim avtobusom. Vožnja, prehrana, prenočišča in drugo samo 1.120 din. Prijave sprejemata in pojasnjujeta: prof. Josip Bučar, Privoz 20; Fran Medica, Mestni trg 6.

SUHO PODNEBJE ZA REVMATIKE

Vlažen zrak jako škoduje revmatikom. Na obilni solčni svetlobi pa se nasprotno takoj dobro počuti. V Piestanju, kopalnici za revmatike, ki leži v široki dolini reke Vaha, sije žarko solnce 1978 ur v letu. Piestanško solnce je za zdravljenje revmatizma, ishisa skoro tako važno kot znamenite kopele v 67° topli vodi.

Pridite tudi Vi letos v

kopalnice PIESTANY

(Češkoslovaška)

v dolini Vaha, kjer vlada mir. Hotel s pensionom od Kč 30.— a z zdravniškim in muljno kopaljo od Kč 85.— in više

Informacije: Piestany biro, Beograd, Maršala Pilsudskog 22.

* Adaptacije minulih tednov. Na Cankarjevem nabrežju je stavbni podjetnik Fr. Zagar iz Spodnjih Gmešnjah prebrazil vso zunanjsko hišo števil. 15. — Na Cesti na loko dobi hiša števil. 37. nov gospodarski prizidek. — Pri tovarni Dragotina Hribarja na Zaloški cesti je stavbna družba »Tehna« dovrnila prostorni nadzidek. — Šentpetrsko župnišče z mežnarijo je svetlo popobarvalo. Delo je izvršil stavbenik Ivan Bričelj. — Na Hrvatskem trgu sta nanovo prepletkani vila dr. Jos. Dermataje in hiša Janko Jegličevih dedičev, tovarna »Indus« pa je dal prebarvati svoji majhni hiši na Sv. Petra cesti. Olepšan je tudi zid škofoškega vrta. — V Tavčarjevi ulici poleg trgovine inž. Žužka preurejajo dosedanje pisarniške prostore v moderen lokal.

2 URI NEPRISILJENE ZABAVE IN SMEHA!
STANLIO in OLIO
na divjem zapadu kot
Neustrašna viteza
KINO MATICA 21-24. — Ob 15., 17., 19. in 21. uri, znižane poletne cene!

* Vročina pritiska. Po prvem navalu žgoče pripeke v minilem tednu je v petek vročina pri nas nekoliko odnehal. V soboto je bilo v Ljubljani 28.2° C, vse tri dni pred nedeljo se je pa na večer pripravljalo k nevihti. Zanimivo je, da so se nevihte, kljub temnim oblakom na obzorju, izognile jedra ljubljanske ravnine in se znesle le nad krajem njenim zaledjem. Tako je strela s točo puščala v jeseniškem kotu in kočevski dolini, nad Ljubljano je kamila le redka kapljica dežja. V nedeljo je žgoče sonce še bolj pritiskalo in gnalo živo srebro pri nas do 31.3° C. v senci. Še bolj vroče je bilo včeraj, v ponedeljek, ko je kazal toplotmer že v prvih jutranjih urah 25.8, opoldne pa 32.5° C v senci! Od zemlje kar puhti segreti zrak, močan morski veter, ki je vel tri dni od jugozapada, je ponehal. Po nedeljski večerni nevihti daleč nekje od nas je pritnil vzhodni veter in le nekaj skopih kapljic je padlo na željno zemljo. Še neznosnejša je vročina na jugovzhodu iz Sarajeva, kjer so izmerili včeraj v Sarajevu 33. Spleti in Beogradu 35° C v senci! Ponekod silno primanjkuje vode in če bo stanovitno suho vreme trajalo dalje, bodo kraji na kraškem svetu utrpeli velika škoda. Izredno lepo vedro vreme pa naj živahnemu turističnemu prometu in kopalcem, ki jih zdaj kar mrgoli od toplih vodah.

* Kaznjence je skočil iz II. nadstropja. Včerajšnje ponedeljsko »Jutro« je poročalo, da je v nedeljo okoli pol 8. zjutraj padel iz II. nadstropja jetnišnica na Miklošičevi cesti 22-letni kaznjencec Jožef Grojzdek. Kakor nas obveščajo se ni zgodila nesreča, marveč je Jožef Grojzdek skočil z notranjosti postelje, na hodniku z II. nadstropja v samonormalnem nameru. Zlomil si je nogo in dobil tudi druge poškodbe. Leži v bolnišnici.

Iz Celja

* Maturanti celjske gimnazije iz L. 1908. bodo obhajali letos v drugi polovici julija v Celju 30-letnico mature. Tovariši naj pošljejo prijave čimprej na naslov: Joso Šusterič, ravnatelj Savinjske posojilnice, Zalec.

* Umrla je včeraj v Aškerčevi ulici 15 v starosti 76 let vdova po železniškem zvančniku ga. Terezija Kadunčeva, mati trafikanta g. Kadunca. Truplo bodo prepeljali iz Celja v širje pri Zidanem mostu, kjer bo pogreb jutri ob 15. Pokojni blag spomin, svojcem naše iskreno sožalje!

KINO UNION, danes ob 16., 18.30, 20.30
»DIVJI LOVECI«
Odslej dnevno tri predstave.

* Prazneta nesreča v Laškem. Ko je stal 18-letni mesarski vajenec Ludvik Užmah iz Laškega v nedeljo popoldne s kolesom ob cesti v Laškem, se je pripeljal iz bližnje garaže neki mehanik s svojim avtomobilom. Avtomobil je zadel v Užmaha, ga pritisnil ob zid in mu zlomil desno nogo pod koleno. Užmaha so prepeljali v celjsko bolnišnico.

* Zrtov usposlovalcev. V soboto sta neki delavec in neki hlapec napadla 30-letnega zidarja Josipa Krušiča iz Šmarjete pri škofji vasi in ga tako pretepla, da je dobil poškodbe po vsem telesu. Krušiča so oddali v celjsko bolnišnico.

* Nesreče zaradi padca. V Klokočevniku pri Ločah si je 30-letna dničarica Katarina Stramšakova v petek pri padcu zlomila desno nogo pod koleno, v Srzovici pri Ponikvi pa si je zlomila 50-letna posestnikova žena Barbara Podkrajškova levo nogo v kolku. V nedeljo je padel 15-letni čevljarški vajenec Franc Oblak z Gabernega pri Laškem z lestve in se hu-do poškodoval po trebuhu. Istega dne je padel 15-letni tovarniški delavec Radoslav Rebuza z Brege pri Celju z nekega drevesa ter si poškodoval desno nogo v stopalu in si preklizal tistice. V okolici Pristave si je 36-letna kočarjeva žena Barbara Vahnova pri padcu zlomila desno nogo v kolku. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnišnici.

* Goljufije z radijskimi aparat. Pod tem naslovom smo poročali dne 24. febru- arja o aretaciji Franca P. iz Celja, ki je bil osumljen, da je okrodoval razne osebe za večje zneske in tudi izvrzil vroom v hotel Juvancič na Zidanem mostu. Preiskava pa je pozneje pokazala, da omenjeni ni zagrešil teh deliktov. Tudi tvrde Phillips ni okrodoval za 8.000 din, marveč za 2.200 din, ki jih je porabil za potne stroške in drugo. Prav tako ni okrodoval mesarskega mojstra g. F. Voduška, marveč je g. Vodušek prosil Franca P., da bi mu prodal radijski aparat. Ker pa P. ni mogel prodati tega aparata, ga je spravil in ne zastavil ter je dobil g. Vodušek aparat za pet namaj.

Iz Maribora

a— V prvi letnik državne učiteljske šole v Mariboru, bo sprejetih 40 učencev, učenke se letos ne sprejemajo. Absolventje meščanskih šol s odličnim in prav dobrim završnim in gimnazijskim uspehom so imeli v letu 1937/38. 10 dijakov (priloge: izpričevalo in krstni list) v teku julija ravnateljstvu. Osebo naj se pa prijavi v ravnateljski pisarni dne 29. avgusta ob 8. zaradi izpitov.

a— Učni uspehi na državni klasični gimnaziji. V letošnjem šolskem letu je bilo na tukajšnji državni klasični gimnaziji 818 dijakov ter dijakin. Izdelalo je skupno 618 dijakov in dijakin, kar predstavlja 75,58% vsega dijakstva. Z odlič. uspehom je izdelalo 129 dijakov ter dijakin (15,78%), s prav dobrim uspehom 263 (32,17%), s dobrim pa 226 (27,63%). Popravnici izpit ima 126 dijakov ter dijakin (15,40%), razredni izpit polagajo 4 (0,48%), oziroma 8 (0,97%), razred mora ponavljati 60 dijakov in dijakin (7,33%), pravico do rednega šolanja izgubila 2 dijaka.

a— Na državni realni gimnaziji je bilo 829 dijakov in dijakin. Od njih je doseglo odlični uspeh 68 dijakov in dijakin (8,2%), pravi dober uspeh 233 (28,11%), dober uspeh 304 (36,67%). Razred je uspešno dovršilo 605 dijakov in dijakin (72,98%), popravnici izpit ima 138 dijakov (16,55%), razredni izpit 13 (1,57%), oziroma 6 (0,72%). Razred ponavlja 58 dijakov (6,99%). Pravico do javnega šolanja izgubi 9 dijakov (1,09%).

a— Tekme iz strojeplasti in stenografije so bile v okviru vsakoletne tradicionalne prireditve enoletnega trg. tečaja »Hermes«. Učenci in učenke so pokazali zelo lepe uspehe. Pri stenografskih tekmah je bila prva Vera Fajtova, drugi Erik Roglitz, tretja Marija Jamnikarjeva. Pri strojeplastijskih tekmah je bila prva Helga Erna Makoterjeva, druga Vera Fajtova, tretja Francka Mirkovska. Tekme so bile tudi letos prav zadovoljive in so ponovno izpričale veliki pomen poslanstva Slovenskega trgovaškega društva, ki na nesebičen način skrbi za strokovno in nacionalno vzgojo naše mladine ob severni meji.

a— Nedeljsko neurje je povzročilo ponekod precej škodo. V Dobravi pri Tezemu je odnašalo s hiš opeke in je ponekod lomilo vejce. Na državnem mostu pa je ob večernem naliivu udarila strela v kamniti steber na državnem mostu, in sicer nad levim obrobjem. Vrhni kamniti okrasak na desni strani je razbilo na dva kosa, od katerih je prvi priletel na sredino mostu, drugi pa je treščil v globino. Strela je šnila na železno ograjo ter jo razkrala. Mariborčani so si večeraj zjutraj in dopoldne z zanimanjem ogledovali sledove strele, ki je k sreči udarila v kamniti steber ob času, ko ni bilo v bližini nikogar, saj se je ob neurju vse razdežalo.

a— Na podstrežju obešenega so našli večeraj zjutraj na Koroski cesti 48. stanujočega 26-letnega delavca Jakoba Bebeljaka iz Brezovca pri Šmarju pri Jelšah. Vzrok: brezposelnost.

a— Huda nesreča v tovarni. Večeraj v popoldanskih urah se je pripetila v tovarni železnih pragov Rüdger v Hočah huda nezgoda, katere žrtev je postal 25-letni delavec Ivan Debenjak iz Hotinje vasi. Pri dvigavanju železnih pragov z žerjavom je treščil težak prag delavca s tako silo na glavo, da ga je vrglo k tlam in je obležal s srčno lobanjo ves v krvi. Reševalci so ga takoj prepeljali v mariborsko bolnišnico. Njegovo stanje je zelo resno.

Iz Škofje Loke

a— Državna meščanska šola v Škofji Loki je z intimo, pristožno slavnostjo v prisotnosti zastopnikov oblasti, staršev in javnosti v obče danes zaključila šolsko leto. Razstava izdelkov, ki je tako »svojevrsna, da bi zaslužila temeljito strokovno oceno, bo odprta do vključno 29. t. m. od 8. do 12. ter od 14. do 18. ure popoldne.

Iz Kranja

a— Ravnateljstvo drž. tekstilne šole v Kranju to sprejemalo prijave kandidatov za I. letnik v času od 25. do 28. avgusta. Sprejemni izpiti se bodo pričeli 29. avgusta ob pol 9. uri. Vpisovanje bo 5. septembra od 8. do 12. ure. Popravnici izpiti bodo od 25. do 27. avgusta 1938.

a— Višji in nižji tečajni izpiti na kranjski gimnaziji. V dnevi od 8. do 17. junija se je vršil na tukajšnji gimnaziji višji tečajni izpit in kateremu je bilo pripisane od 28 dijakov osmega razreda 32 in 1 privatist. Izpit so napravili z odličnim uspehom: Lampič Milan in Švikič Marija; s prav dobrim uspehom: Bajd Dana, Dolžan Miroslav, Hafner Pavel, Klobovca Anton in Modic Emilija; z dobrim uspehom: Colarič Otmar, Eržen Valentina, Istenič Marija, Klavčič Alojzij, Kosce Franc, Schwab Friderik, Zupančič Leon in Žumer Miroslava. Popravnici izpiti v avgustu t. l. ima 12 dijakov, dočim je 5 dijakov zavrženih za eno leto. Nižji tečajni izpiti je trajal od 18. do 23. junija. V IV. a razredu je bilo od 23 dijakov pripisanih k izpitu 30, med temi so bili 4 oproščeni; s prav dobrim uspehom je napravilo 5 kandidatov, z dobrim 10, popravnici izpit ima 6 kandidatov, dočim so 4 zavrženi za eno leto. En kandidat ima zaradi bolezni odprt rok. V IV. b razredu je bilo pripisanih k izpitu od 35 dijakov 28, med temi sta bila dva oproščena; s prav dobrim uspehom so napravili 3 kandidatje, z dobrim 13, popravnici izpit ima 6 kandidatov, dočim so 4 odklonjeni za 1 leto.

V IV. c razredu je bilo od 49 dijakin pripisanih k izpitu 35, med temi je bilo 6 oproščenih; s prav dobrim uspehom je napravilo 5 kandidatov, z dobrim 12, popravnici izpit ima 11 kandidatov, dočim je 1 zavržena za 1 leto. K sprejemnemu izpitu za vpis v I. razred, ki se je vršil 24. t. m., se je prijavilo 95 učencev in 59 učenk. Izpit je napravilo 82 učencev in 51 učenka.

Iz Jesenice

a— Na praznik Sv. Petra in Pavla bo v Delavskem domu na Savi (Pri Jelenju) pr. vič služba božja in sv. maša v našem mil. slovenskem materinem jeziku, h kateri se vabijo vsi verniki narodne starokotliške cerkve, kakor tudi vsi tisti, ki ljubijo svojo materin jezik in zahtevajo njegovo pravico tudi v cerkvah.

a— Zvečer kine Bažla, bo predvajal danes in jutri ob pol 21. (na praznik tudi ob 15.) večer film »Postaja bo cesarica« (Sisi). V glavni vlogi Grace Moore in Franchot Tone. Kot poseben dodatek predvajamo 600 metrov dolg gasileški film. Sledi »Humoresk«.

Iz Tržiča

a— Strelska družina je obhajala v četrtek 16. t. m. svoj praznik. Na slavnostni seji so bila našim najboljšim strelcem izročena odlikovanja, s katerimi jih je vojni minister počastil v znak zaslug za strelski pokret in kot odlične strelce. Predsednik družine br. Jost Schuber je imel lep nagovor, potem pa je razdelil odlikovanja bratom: Antonu Šušterju, Ivanu Kosemu, Stefanu Demšarju, Ivanu Menčingerju, ranen Vidcu, Ivanu Keliščniku in Ivanu Kraju. Čestitil jim je k doseženim uspehom in bodril k nadaljnjemu, se uspešnejšemu delu v korist kraja in domovine.

a— Kino bo predvajal danes in jutri film »Mala mamica«. V glavni vlogi Frančiška Gaal. Dodatek: risana smešnica.

Iz Zagorja

a— Tatrina fantovski krojev. V ponedeljek zvečer sta dva orožnika odvedla v litjske zapore rudarja Lovžeta Stebana. Lovže je brat že zaprtega Cirila Stebana, ki je z nekim Sajovcem izvršil več vlomov in tatvin. Fantu Kerlinu je bil na Savi ukraden fantovski kroj. Nedavno so v kinu opazili Lovžeta Stebana, čigar obleka je bila podobna fantovskemu kroju. Nato so orožniki izvršili na Lovžetovem domu preiskavo. Sumilo da je Lovže ukradel še en fantovski kroj in sicer v nedeljo ponoči pri cestarju Strojani v Zagorju. Pri Strojani je tudi izginilo nalivno pero in nekaj dinarčkov. Lovže vseh teh vlomov nikakor ne prizna in bo šele preiskava morala dokazati, ali je sum utemeljen.

a— MURSKA SOBOTA. Na drž. realni gimnaziji v Murski Soboti bo risarska razstava v dnevi od 28. t. m. do 2. julija. Otvoritev bo danes ob 9. dopoldne.

Arhitekti na izletu

Ljubljana, 27. junija. Industrija gradiva, s katerim mora sodobni arhitekt in inženjer računati pri svojem delu, nenavadno hitro napreduje. Še pred dvajsetimi leti je bila v arhitektonskem in gradbenem materialu tako majhna izbira, da arhitekti niso imeli kdo ve kakšnih težav. Industrija umetnih tvoriv pa spravlja na trg dan za dnem nove surogate in materiale, od katerih je vsak zase problem, ki ga morajo reševati inženjerji in arhitekti. Vsa ta nova industrijska tvoriva je treba preizkusiti v praksi in iz teh poizkusov ustanoviti, v koliko je novo gradivo uporabno.

Les je bil že od nekdaj material, s katerim so gradili arhitekti vseh časov. Poslednja desetletja, odkar industrijsko izdelujejo vezani les, to je več tanjših deske na posebne načine zlepjenih v ploščo, je postal les najvažnejše gradivo predvsem za arhitekta notranjih gradbenih oprem. Z »vezavo« se delovanje lesa omaji in utemi do skrajnosti in tako prepreči zverženje, čemur je sicer lesena plošča katerekoli zvrsti podvržena.

Za vezanje plošč je nastala svojevrsna industrija, ki je tudi pri nas močno razvita. Najmoderneje podjetje v državi je »Ukoda« na Sušaku, ki izdeluje vezane plošče in furnirje. Ogledu te tovarne je veljal prvi letošnji izlet ljubljanskih inženjerjev in arhitektov, ki uporabljajo pri nas največ izdelke te tovarne. Zastopnik »Ukoda« g. Peter Angelo nas je popeljal v udoben avtobusu na Sušak in sicer kar preko Postojne in Reke, v dobri veri, da bodo obneje nevednosti odtelale toliko hvalnice ceste. Toda ko smo koj za Postojno zapeljali na reško cesto, mestoma nasuto s ostrim lomljenjem, smo imeli pač iste doživljaje kakor na naših cestah.

Ogromni tovarniški objekti stoje na Pehčah, prav moderno grajeni, saj so tovarno postavili šele pred sedmimi leti. 350 delavcev in delavk dela noč in dan v treh posadih. Tovarna predela za vezane ploščo dnevno do 25 m³ lesa (dobrih 30% kapacitete) od katerega dobavljajo velik del iz Slovenije, posebno iz Dolenjske in štajerske. Prav zanimiva je geneza vezane plošče: njen postanek od svežega debila do izgotovljene plošče, pripravljene za izvoz.

Tovarna izdeluje le suho klesane plošče, med tem ko pri nas še vedno uvažamo velike množine mokro klesanih vezanih plošč, posebno iz Poljske. Te plošče so sestavljene iz svežega lesa in klesane z albuminom in kazeinom in so šele nato sušene. Za suho klesane plošče pa uporabljajo le popolnoma izsušeni les, katerega delavnost je že pred vezavo zmanjšana na minimum.

Tovarna izdeluje vezane plošče od 3 do 20 mm običajnih izmer, od 2,20 x 1,22 do 2,50 x 1,50 m. Pa naročilo pa izdeluje plošče do 5 m dolžine. Posebnost so vezane plošče za letala debeline 1,5 mm, zlepjene iz treh plasti.

V par urah smo si ogledali delo in izdelke tovarne ter se pobliže seznanili z izdelavo furnirjev in vezanih plošč ter spoznali vse čimle, ki ustvarjajo kvaliteto tega v sodobni arhitekturi toliko uporabljane gradiva. Želja tovarne je, da bi jo naši arhitekti obvestili o sleherni napaki in pogrešku v njenih izdelkih, ker želi izdelovati izključno prvovrstne in brezhibne vezane plošče.

Našo pozornost so tovarniške izdelke je vodstvo tovarne nagradilo s banketom, ki je za prav oficijozno zaključil ekskurzijo. Nekateri so odšli v Crikvenico, drugi pa na Reko in Opatijo, od koder smo po 24 urah nastopili pot domov, tokrat preko Trsta. Nekoliko daljša pot je pomenila dvojni užitek: veselje je, voziti se po široki, asfaltirani cesti, posebno še, ko se doma premetavamo po cestnih kotanjah, dušimo v oblakih prahu in zavijamo po stoterih ovinkih, ki za vsakim preži za avtomobilista skrita nevarnost nediscipliniranega peša ali voznika.

Klub arhitektov namerava nadaljevati s sličnimi izleti, da seznanijo svoje člane z izdelavo sodobnih gradbenih materialov.

Morilec se je sam sodil

Petkratni madžarski morilec iz Foktőja Stefan Valo, ki je umoril pet oseb in je po tem pobegnil, se je umakal številnim zasledovalcem na Donave. Očividci poročajo, da se je v dolnu ustrell. Njegovo truplo je voda naplavila na breg pri Fajnu.

Gospodarstvo

»Jugoslovski čelik«

Ze v sobotni številki je »Jutro« poročalo, da je ministrski svet sprejel uredbo o ustanovitvi delniške družbe »Jugoslovski čelik« (Jugoslovsko jeklo) s sedežem v Sarajevu in z delniško glavnico 600 milijonov din. S to uredbo se izvrši fuzija med državnimi rudniki premoga in železne rude v Zenici, Brezi in Ljubiji ter industrije železa d. d. v Zenici. Pri tej novi družbi bo država skoraj izključni delničar.

Po informacijah iz Beograda se bo delniška glavnica nove družbe v višini 600 milijonov din formirala na naslednji način: Fuzionirana podjetja prinese v novo družbo kot aport 285 milijonov din; državna hipotekarna banka bo vpisala na račun države v gotovini za 200 milijonov din delnice, ostanek pa bo emitiran 1945., ko bo nova družba prevzela tudi topilnico železne rude v Vrešu.

Največ bo prinesla v novo družbo železarna v Zenici (Industrija železa d. d.) Delnice te družbe so v višini 98% v rokah države. Glavnica Industrije železa d. d. v Zenici je bila leta 1936. povišana od 1.2 na 15 milijonov din, lastna sredstva te družbe pa so znatno večja, kajti nove delnice je leta 1936. država prevzela po tečaju 170 din za 50 din nominalne. Zato se je v zvezi s povečanjem glavnice dvignil rezervni fond te družbe za 31 milijonov din, tako da znašajo lastna sredstva te družbe nekaj manj nego 60 milijonov din. V zvezi z gradnjo nove valjarne so se dolgovni železniške družbe povečali v zadnjih dveh letih za okrog 140 milijonov din, ki jih je dala na razpolago po večini Državna hipotekarna banka. Družba je za leto 1937 zabeležila 4,5 milijona din čistega dobička. Število zaposlenih delavcev se je povečalo od 900 na 2100, obseg poslovanja pa se je v dveh letih povzpeli od 67 na 257 milijonov din.

V novo družbo vnese država 2 premogovnika, in sicer premogovnik v Zenici z letno produkcijo okrog 300.000 ton pre-

moga in premogovnik v Brezi z letno produkcijo okrog 180.000 din. Končno prinese država v to družbo še rudnik železne rude v Ljubiji, kjer se pridobiva prvovrstna železna ruda, ki pa gre v pretežni meri v izvoz. Lani se je produkcija železne rude v tem rudniku dvignila na blizu 500.000 ton. Poročali smo že, da obstoja načrt, po katerem naj se v Ljubiji zgradi moderne naprave za topljenje železne rude, in sicer po takozvanem »Rennver-fahren«.

V novo družbo »Jugoslovski čelik« bo pozneje vključena tudi topilnica železne rude v Vrešu, ki ima svoj rudnik železne rude. Vareško podjetje je last Delniške družbe železne industrije v Vrešu, ki pa je že leta 1895. oddala takratni bosansko-hercegovski deželni vlad vse naprave v zakup za 50 let, t. j. do 1. januarja 1945, ko pridejo te naprave brez odkodnine v last naše države skupaj s premoženjem družbe, ki bo do takrat amortizirala vse delnice. Rudnik železne rude v Vrešu ima letne produkcije železne rude okrog 100.000 ton in zaposluje okrog 400 delavcev. V topilniškem obratu pa sta dve visoki peči, ki sta bili v zadnjih letih modernizirani in imata sedaj kapaciteto okrog 70.000 ton surovega železa na leto. V topilniških obratih je zaposleno okrog 1000 delavcev. Nova družba bo namesto države vzela v zakup vse obrate v Vrešu, ki bodo po preteku zakupne dobe, t. j. leta 1945., prešle v last nove družbe.

Kakor zatrjuje »Jugoslovski Kurir« določa uredba o ustanovitvi družbe »Jugoslovski čelik«, da nova družba ne bo uživala nikakih privilegijev, tako da ne bo imela posebnih ugodnosti nasproti ostalim privatnim podjetjem težke industrije. Po beograjskih informacijah bodo pripravne za ustanovitev nove družbe končane do srede avgusta, ko bo sklican ustanovni občni zbor.

Premiranje izvoza v neklirinske države

Pred dobrim mesecem smo poročali o sklepu Narodne banke in pristojnih ministrstev glede premiranja našega izvoza v prekomorske in ostale neklirinske države. Premiranje se bo izvršilo na ta način, da na Narodna banka odkupovala devize, ki izvirajo od premiranja izvoza, po višjem tečaju. V to svrhu potrebna sredstva so na razpolago od prodaje deviz uvoznikom kave po specialnem višjem tečaju, ki je sedaj določen za angleški funt z 262 din nasproti normalnemu tečaju 238, tako da morajo uvozniki kave plačati 24 din (10%) več nego ostali uvozniki. Sredstva za premiranje izvoza so torej omejena na to razliko, kar bo znašalo na leto okrog 6 do 7 milijonov din.

Kakor poroča sedaj »Privredni list« Zavoda za pospeševanje znanja trgovine« je finančni minister na predlog trgovinskega ministra odobril Narodni banki, da lahko odkupi od izvoznikov devize po posebnih višjih tečajih, in sicer devize od izvoza naslednjih izvoznih predmetov (v oklepajih tarifne številke naše carinske tarife):

mieta paprika (10); suhe gobe (11); suhe češnje (12); zdravilna zelišča (46); sačni sold (17); pekmez (17/3); kaškalavski sir pri izvozu v Južno in Severno Ameriko (13/36/38); rastlinske in sadne konzerve (143/1); konzerve sardin (143/2); metilni alkohol (15/25); lesna volna in lesna mošta (423); zobobreci, leseni klini in šibice iz lesa, palice iz lesa za objanje obval (426); palice, držala za palce (427); sodi, bednji, čebri, kadji in podobni soderiški izdelki; doge in dna, popolnoma izdelani, obroči za sode (428); kolarski izdelki (429); vretena, vratila, preslice, cevke, grebeni (brda) vretena za razmotavanje preje, smovalnice, zobci za brda, koleasa za statve (430); lesena obvala, leseni podpetniki za čevlje, ročaji za orodje, okviri za žage, pripravljeni les za krtače (433); držala za peresa, ravnila, risalne table, pivniki (434); kopita za čevlje (435); papir za cigarete do vrednosti 5 milj. din letno (448/1).

Zaščita denarnih zavodov

V kratkem bo objavljena uredba o moratoriju za denarne zavode (uredba o počeku), ki bo dala denarnim zavodom možnost, da zaprosijo za začasni moratorij, če bi prišli v plačilne težkoče zaradi prekomernega dvigavanja vlog. Ta uredba bo nadomestila sedanje določbe uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov, ko bo potekel poslednji rok za vlaganje prošnje za zaščito po tej uredbi.

Nova uredba je sestavljena po vzorcu ustrežajočih zakonov v Švici, Italiji in Češkoslovski in ustvarja stalen režim glede zaščite denarnih zavodov. Denarni zavod, ki bo prišel včasne težkoče zaradi prekomernega dvigavanja vlog, bo moral v svoji prošnji navesti višino skupnih vlog in znesek, ki ga je izplačal v zadnjih mesecih. Na podlagi zbranih podatkov bo nadzorstveno oblastno precenilo, ali je v resnici nastopil primer prekomernega dvigavanja vlog, ki edino upravičuje odobrenje začasnega moratorija. Denarni zavodi, ki imajo odobreno zaščito po uredbi zaščite denarnih zavodov iz leta 1934., ne bodo mogli prositi za moratorij v smislu nove uredbe. Vložitev prošnje ima za umike isti učinek, kakor sedaj vložitev prošnje za zaščito, toda s to razliko, da se smatra prijava kot neveljavna, če jo nadzorno oblastvo v dveh mesecih ne reši in lahko potem upniki pri denarnem zavodu napravijo vse zakonite ukrepe.

Moratorij se bo lahko odobral za dobo enega leta in se bo lahko podaljšal za dobo enega leta. Manjše vloge se lahko odzamejo od moratorija. Vsakemu takemu zavodu se postavi komisar, ki pa daje odobritev samo za posle, ki ne spadajo v redno poslovanje zavoda. Komisar je dolžan, pročitati vsa izplačila v roku zadnjih šest mesecev. Če ugotovi, da je zavod favoriziral gotove upnike na škodo drugih, lahko trgovinski minister dotičnemu zavodu odvzame pravico na moratorij. Zavod, ki je dobil moratorij, mora zmanjšati vse režije, ne sme izplačevati tantom in negrad upravi in nadzorstvu, uslužbenecem, katerih prejemki presegajo 3000 din, pa sme izplačati le polovico prejemkov. Če se v

tekmu moratorija izkaže, da zavod ni več aktiven, nastopijo vse posledice te ugotovitve, t. j. odvritev prisilne poravnave, ali konkurza.

Cestna in melioracijska dela

Po izjavi gradbenega ministra g. Štošovića o priliki ljubljanskega kongresa za ceste bodo znašali dohodki državnega cestnega fonda v prvih letih okrog 80 milijonov din na leto. Z modernizacijo cest in z razvojem cestnega prometa je pri pričakovati postopno povečanje teh dohodkov. Kakor poročajo sedaj iz Beograda, bodo pozneje prišli v cestni fond dohodki od carine in trošarine na bencin, pogonsko olje, pnevmatiko, ter carine na motorna vozila. Pričakovati je, da bodo ti dohodki prišli v cestni fond že 1. aprila prihodnjega leta naprej, nekar se bo skupni letni dohodek državnega cestnega fonda povečal na 150 milijonov dinarjev letno.

Po informacijah »Jugoslovanskega kurirja« določa program za gradnjo cest izgraditev internacionalne ceste Beograd—Kragujevac—Niš, nadalje gradnjo ceste Zagreb—Beograd, gradnjo ceste Maribor—Ljubljana—Sušak in dograditev ceste Sušak—Split—Dubrovnik ter Ljubljana—Kranj—Jesenice.

Regulacije rek in melioracije

V zvezi z najetjem 4 milijardnega posojila so v gradbenem ministrstvu izdelali načrt za regulacijo vodnih tokov in melioracije. Na zadnjih sejah ministrskega sveta je bil ta načrt v deloma spremenjeni obliki sprejet. V prvih treh letih bodo izvršili regulacijska in melioracijska dela v vrednosti 112 milijonov din, in sicer v dravski banovini za 9 milijonov din, v savski za 13,4 milijona din, v vrbski za 9,4 milijona din, v primorski za 13,1 milijona din, v drinski za 9,0 milijona din, v zetski za 14,0 milijona din, v dunavski za 10,6 milijona din, v moravski za 14,5 milijona din in v vardarski za 13,8 milijona din. Poleg teh del, ki se bodo izvršila na breme 4 milijardnega notranjega posojila, se izdeluje načrt za dela, ki se bodo izvršila iz melioracijskega fonda, in sicer v skupni vrednosti 90 milijonov din.

Gospodarske vesti

— Spritne nove žetve popuščajo cena pšenice. Zadnje dni je pričela pri nas cena pšenice polagoma popuščati. Medtem ko je potlaka pšenice še preteklo sredo notirala na novosadski borzi 255 do 257,50, je v soboto popustila na 247,50 do 250, večeraj pa na 245 do 247,50. Oficielni tečaj je v primeri z najvišjim stanjem nazadovol za 10 din pri meterskem stotu; pri tem pa je treba upoštevati, da je izvenborza cena v pričetku prejšnjega tedna poskočila celo na 265. Ponudba stare pšenice je zadnje dni postala večja, ker se je že pričela žetev zgodnje pšenice in so producenti pohoteli, da poslednje zaloge še prodajo po ugodni ceni. V izvenborznem prometu je cena padla celo na 235 din. V novi pšenici je že prišlo od prvih zaključkov, in sicer za dobavo ob koncu tekočega tedna po 195 din, za dobavo do 10. julija po 185 din, za dobavo do 15. julija po 180 in za dobavo do 15. avgusta po 170 din, vse na bazi Tisa, Uzanca nova pšenica pa se nudi po 167 din. V Vojvodini je ječmen že požet in je kakovost zelo dobra. V splošnem se pričakuje, da bo žitna letina razmeroma dobra.

— Naš uvoz v maju. Poročali smo že, da je znašal naš uvoz v maju 489,9 milijona din in je bil pri tem za 71,4 milijona din ali za 17,1% večji nego lani. To povečanje je nastopilo, čeprav se je uvoz tekstilnih surovin v primeri s lanskim majem zmanjšal. Tako se je vrednost uvoza surovega bombaža in bombaž preje v primeri z lanskim majem zmanjšala od 70,4 na 45,7 milj. din, uvoz bombažnih tkanin pa je nazadovol od lanskih 21,9 na 13,4 milijona din. Uvoz volne je sicer narasel od 10,5 na 18,5 milijona din, zmanjšal pa se je uvoz volnene preje od 11,0 na 8,1 milijona din in uvoz volnenih tkanin od 10,4 na 8,6 milijona din. Narasel pa je predvsem uvoz strojev in aparatov od 27,4 na 57,0 milijona din, uvoz prevoznih sred-

stev (avtomobilov) od 16,3 na 37,5 milijona din in uvoz elektrotehničnih predmetov od 14,3 na 16,0 milijona din. Nadalje se je povečal uvoz železa in polizdelkov od 8,0 na 18,6 milijona din, uvoz železne pločevine od 4,6 na 6,6 milijona din in uvoz cevi od 1,4 na 3,3 milijona din. Končno je narasel uvoz surovih kož od 9,1 na 14,8 milijona din in uvoz premoga od 13,5 na 15,3 milijona din, nazadovol pa je uvoz surove nafte od 10,2 na 4,4 milijona din.

— Uredba o tekocih gorilih. Poročali smo že, da je ministrski svet sprejel uredbo o tekocih gorilih, ki ureja odnosje med upravo državnih monopolov, ki je doslej imela vso kompetenco glede proučevanja in eksploatacije petrolejskih polj v naši državi, in ministrstvom za gozdoine in rudnike. Z novo uredbo preide vrhovno nadzorstvo glede proučevanja in eksploatacije petrolejskih ležišč na ministrstvo za gozdoine in rudnike. Uredba predvideva, da se lahko eksploatacija naftnih virov v naši državi izroči tudi privatnemu kapitalu. Doslej je imela pravico eksploatacije samo država, odnosno uprava državnih monopolov na račun države.

— Stanje Narodne banke. Po najnovjšem izkazu Narodne banke od 22. t. m. se je v tretji četrtini junija zlati zaliha povečal za 0,6 na 1829,1 milijona din (lani 1677,1), devize izven podlage pa so narasle za 53,6 na 395,3 milijona din (lani 366,4). Menična in lombardna posojila so znova nazadovol za 7,5 na 1521,7 milijona din (lani 1613,3). Otok bankovcev se je skrčil za 78,6 na 5837,8 milijona din (lani 5301,0), obveznosti na pokaz pa so narasle za 64,6 na 2607,5 milijona din (lani 2353,3); pri tem so se privatne žirovne naložbe povečale za 78,6 na 1432,1 milijona din (lani 943,4). Kritični obtok bankovcev in obveznosti na pokaz v zlatu je znašalo 27,53% nasproti 27,77% v prejšnjem tednu.

— »Sava« obča zavarovalna delniška družba v Zagrebu je imela 15. junija t. l. svojo redno 16. glavno letno skupščino za lansko poslovno leto. Družba »Sava« je imela lani skupen premijski dohodek v višini din 32.287.263,22, ter izkazuje čisti dobiček 1.706.785,53 in plača 10% dividendo. Tehnične rezerve »Sava« znašajo din 11.267.531,21, garancijski fond pa din 35.461.611,32. Od ustanovitve je družba »Sava« izplačala na elementarnih škodah din 276.421.484,45. Na glavni skupščini je bil izvoljen v ravnateljstvo naš znani podjetni lastnik ladij g. Božo Banac, generalni direktor in član uprave paroplovne družbe »Jugoslovski Lloyd«, podpredsednik »Jadranske plovbe«, član uprave »Lloyd's Register of Shipping« itd.

— Likvidacija. V likvidacijo je prešla »Vinarija«, delniška družba vinogradnikov v Ptuj, in sicer po sklepu občnega zbora dne 20. junija t. l.

— Dobave. Drž. rudnik Kakanj sprejema do 29. t. m. ponudbe za dobavo gumijastih spiralnih cevi in ročnih brizgalk. Direkcija drž. rudnika v Brezi sprejema do 29. t. m. ponudbe za dobavo hrastovega jamskega lesa, žice, pocinkane jeklene vrvi, kožnih jermen, mila, voska, sode, sidla do 6. julija pa glede dobave svinčene kabla in stekla za jamske bencinske svetilke.

Dne 21. julija bo pri vojnosanitnem zavodu v Zemunu likvidacija za dobavo bolniške opreme (plašči, nogavice, američna platno). Dne 11. julija bo pri primorskem žandarmerijskem polku v Splitu likvidacija za prodajo odpadkov od sukna, volne, platna, bombaža, gume, usnja.

Borze

27. junija

Na ljubljanski borzi so se danes v privatnem kirsing trgovali angleški funti po 238. V zagrebškem privatnem kirsing je bil promet v grških bonih po 29. Nemški kirsinski čeki so se v Ljubljani nudili nespremenjeno po 15,50, medtem ko je tečaj v Beogradu in Zagrebu znova popustil, in sicer v Beogradu na 15,254

Posledice ciklona v Teksasu

V mestu Clyde, Teksas, U.S.A., je razsajal ciklon in povzročil razdejanje, kakor prikazuje ta slika. Trinajst oseb je bilo ubitih, petdeset ranjenih

Spomenik gosenici

Uničevalka kakteje, ki je spreminjala Queensland v džunglo

Mesto Brisbane v avstralski deželi Queensland je dalo postaviti spomenik gosenici — odkritje, ki je gotovo brez primere v svetovni zgodovini. Gosenica, kateri so odkrili spomenik, je namreč osvobodila deželo velike nadloge. Uničila je opuncije.

Ta rastlina, ki se je pred 150 leti udomačila na avstralskem kontinentu, je igrala v začetku vlogo neke dobrotnice človeštva. Sadovi, ki jih rodi, so užiteni, a kljub temu bi bila ta rastlina kmalu postala usodna za Avstralijo.

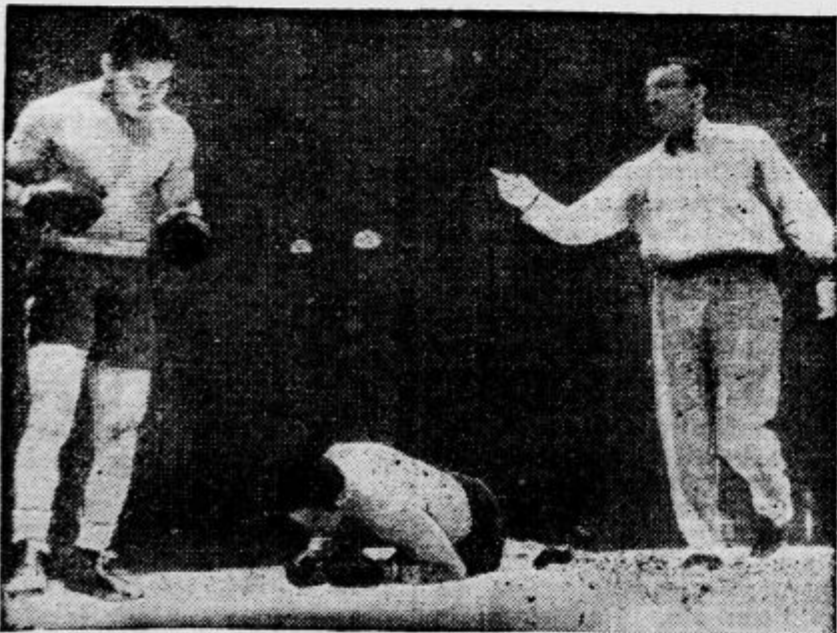
V začetku je rasla opuncija samo v okolici Sydneyja. Potem so jo farmarji prenesli v Queensland. Rabila je naseljenecem za živno mejo, ki so jo zasajali s potaknjenci. Živa meja pa je rasla in se množila s takšno hitrostjo, da so se ljudje kmalu prestrašili te hipertrofije. Kjer je enkrat zrasla, je niso več mogli iztržiti. Čete pokrajine so postale na ta način nerodovitne in niso bile več sposobne za obdelovanje. Farmarji so trošili velike vsote denarja, da bi nesrečo zadržali in omejit, toda zaman. Opuncija se je širila in v začetku 20. stoletja je že zavzela površino 40 tisoč kvadratnih km rodovitne zemlje. Dvajset let pozneje se je to ozemlje razširilo na 260 tisoč štirjaskih km. Prej rodovitno zemljišče se je bilo spremenilo v neplodno džunglo...

Narodni gospodarji so l. 1925, že prerokovali pogubo Queenslandu, kajti dežela se je postopoma spreminjala v puščavo. Farmarji so se umikali iz svojih domov z živino in imetjem. Ko je bila kriza že na vrhuncu, so odkrili v domovini opasne kakteje majhno gosenico, ki jo pozna znanost pod imenom *cactoblastis cactorum*. Ta goseničica, ki so jo prvi odkrili v rastlinskem vrtu v La Plati, se je izkazala kot izvrsten uničevalce opuncije. V Queenslandu so začeli gosenico gojiti v posebnih laboratorijih in kmalu so imeli dovolj kultur, da so jih razmnožili po ogroženih ozemljih. L. 1926. so poslali v kraje, kjer je opuncija najbolj divjala, dva milijona teh goseničic. Čez eno leto je doseglo število gosenic že 500 milijonov. Danes imajo v Queenslandu na milijarde uničevalke opuncije in rastlina, ki je farmarje iztržila z rodovitne zemlje, je to-

Častni doktorat
zaradi Micky miške

Ne smejte se, ampak poslušajte resnico: V Los Angelesu je bil podeljen časten doktorat Waltu Disneyju, stvaritelju Micky miške. Novopečenega doktorja vidimo na sliki levo.

Po drugi minuti borbe Schmeling-Louis

Prizor na newyorškem Yankee stadionu, ko je bil Maks Schmeling poražen. Sodnik šteje, Schmeling ne more več vstati...

Pošast iz Loch Nessa
v Parizu

V Parizu pripravljajo za obisk angleškega kralja v drugi polovici julija veselo iznenađenje. Že zdaj pišejo francoski listi, da so neresnične vesti, da bi se bila sopot pojavila pošast v Loch Nessu na Angleškem. Res pa je, da so to vodno pošast opazili v Franciji, in sicer v Seini. Pošast je privlela s seboj veliko družino, poleg samice tudi kopo mladičev.

Francosi so za pošasti določili prostor pri Ile de la Cité na Seini, kjer Parizani s veliko vnebo ogledujejo samca, samico in otroke. To pošast bodo pokazali pri obisku Pariza tudi angleškemu suverenu. Že zdaj je pošast na ta obisk tako radovedna, pišejo francoski listi, da moli jezik iz gobca.

Suša na Angleškem

Angleški gospodarstveniki so vsak dan bolj zaskrbljeni zaradi velike suše, ki vlada letos v Angliji. Že več desetletij ne pomnijo tako suhe dobe kakor je letošnja. Sadjejece je suša močno oskodovala, ker je nastopila po dolgi ostri zimi. V Cambridgeu odpovedujejo najemniki najeta zemljišča, ker jim ne bo letina nič vrzla. Najhujše pa bo suša prizadela živinorejce. Pašniki so slabi, sena ne bo skoro nič. Kaj bo v takšnih razmerah z domačo živino, to je vprašanje, o katerem razmišlja jo hudo prizadeti kmetje.

Angleški obisk v Parizu

Zdaj je trdno določeno, da obišče angleški kralj francosko prestolnico v dnevih od 19. do 22. julija. Parizani bodo pustili ulice, ki so jih okrasili za konec junija, v istem stanju, kakor so sedaj. Če bo ves čas lepo vreme, se dekoracije ne bodo pokvarile, poleg tega pa bo Pariz okrašen gratis še na dan francoskega narodnega praznika 14. julija.

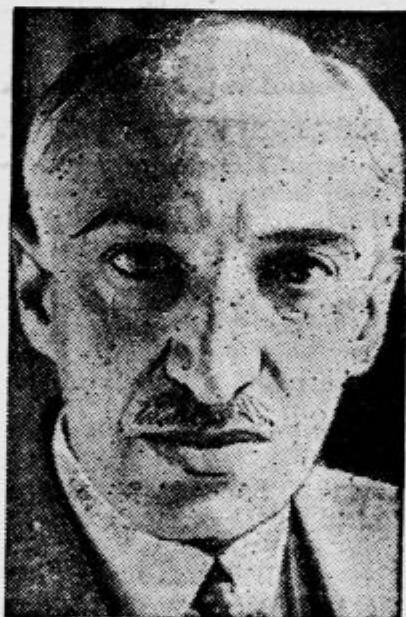
Slepi advokat

Študiral je s pomočjo matere, ki je tudi prišla poslušat njegovo prvo obravnavo

Pred dnevi je v Londonu nastopil prvič pred sodiščem slep jurist, ki mu je bilo dovoljeno izvrševanje advokatske prakse. Bil je pač presunljiv prizor, ko se je na bratrstvskem prostoru pojavil slepec in je z uspehom zastopal svojo prvo pravdo.

Med obravnavo, ki je imela zaradi advokatske osebe velik dotok radovednežev, je bila gotovo najbolj ganljiva prikazen stara žena v staromodni obleki. Bila je to advokatova mati. Ko je njen sin v dvanajstem letu svojega življenja oslepel na obe oči, je napravila trden sklep, da to ne sme postati ovira za njegovo bodočnost. Sedela je s sinom dan in noč pri knjigah, mu čitala iz njih, sin pa je ponavljaj, kar je

slušal iz materinih ust in se je dvigal od stopnje do stopnje. Dopršil je srednjo šolo in univerzo, stopil je v advokatsko prakso in slednjič je napravil odvetniški izpit — z materino pomočjo. Ni čudno torej, da se je mati pojavila ob prvem sinovem javnem nastopu in z nepopisnim zadoščenjem poslušala razpravo, ki ne bi zbujala drugače morda nobene pozornosti. Po obravnavi je dal sin materi roko in mati ga je odvedla domov, kakor je prej prišla z njim na sodišče.

Novi član
Francoske Akademije

Romanopisec André Maurois je najnovejši član Francoske Akademije. Izvoljen je bil v to ustanovo z 19 glasovi

Romantična izbira

Za roko neke 17-letne lepotice se je potegovalo dvanajst mladih mož. Oče neveste je bil v silni zadregi, katerega naj vzame za zeta. Stopil je k duhovniku na posvetovanje in ta mu je svetoval, naj povabi vseh dvanajst ob istem času k sebi ter naj prepuusti hčeri odločitev, katerega hoče za moža.

Rečeno, storjeno. Ko je stalo vseh dvanajst snubcev v ravni vrsti pred izvoljenko, je lepotica obšla vseh dvanajst snubačev in se odločila za enega izmed njih s tem, da mu je položila na glavo lastnorčno venec iz cvetja.

Nebesna bolha se je razbila

Iz Montaubana poročajo, da je te dni tresilo na zemljo letalo tipa »nebesnih bolh«, lasti inženjerskega Adrijana Reboula. Nastal je defekt v motorju in letalo je padlo na tla iz višine 40 m. Lastnik aeroplančka si je pri padcu zlomil nogo, stroj pa se je popolnoma razbil.

Schmeling je razočaral

K. o. po drugi minuti — Imenitna kupčija, opeharjeni gledalci

Nemški sportniki, a tudi nesportniki, so silno razočarani zaradi poraza, ki ga je doživel boksar Maks Schmeling v njujorškem Yankee stadionu. Črnc Joe Louis ga je pobil že v prvem kolu. Takšnega poteka ni nihče pričakoval.

Razočarani so bili v prvi vrsti gledalci, kajti vstopnina je bila visoka in vsakdo je upal, da bo trajala tekma najmanj 6 do 7 kol. Toda na koncu so se čutili vsi opeharjeni, kajti tekma je trajala komaj dve minuti... Na stadionu je bilo okrog 80 tisoč gledalcev. Joe Louis je po navedbi nemških listov pihal kakor kača in je hotel že z oči požreti svojega nasprotnika. S tem mu je tako oslabil mož (!), da ni bil sposoben za uspešno borbo. Pred tekmo pa so Schmelingovi rojaki pisali na dolgo in široko, da je Schmeling zelo samozavesten in v najboljši formi.

Tekma se je odigrala z vso strovostjo, ki

je ob takšnih prilikah običajna in posebno v Ameriki razumljiva. Dvakrat je Louis prisilil Schmelinga na kolena. Premaganec je krvavel iz ust, nosa in oči. Ko je sodnik začel šteti in je videl Schmelinga, da je izgubljen, je skušal še enkrat vstati. Toda njegov sekundant Max Machon je spoznal položaj, zato je vrzel brisačo v znak predač. Sodnik Danovan je pobral brisačo in jo vrzel nazaj, ker stvar še ni bila do kraja odločena. Toda Schmeling se je negotovo po zibaval sem in tja in videti je bilo, da ne more kljubovati nasprotniku. Zato je dal Danovan potem, ko je štel po predpisih, znak, naj se tekma prekine. Louis je zmagal s tehničnim knock-outom.

Predstava, ki je trajala dobri dve minuti, je vrgla na vstopnini 940 tisoč dolarjev, v stadionu pa je bilo navzočih 66.277 gledalcev, ki so plačali vstopnino 18.000 za stonjakarje. Louis kot zmagovalček je prejel 320 tisoč dolarjev, Schmeling pa 160 tisoč. Tako po zaključeni tekmi je izjavil Schmeling, da je bil udarec, ki ga je dobil od Louisa v spodnji del telesa, foul. Toda sodnik Danovan je takoj popravil njegovo spletko. Pravi, da je bil udarec, ki je prinesel poraz Schmelingu, v vsakem pogledu fair, čeprav je zadel Nemca v obist.

Komčno je tudi ta boksarska tekma končala z nekim smrtnim primerom. Eden izmed kontrolorjev vstopnic na Yankee stadionu, 51 letni James Eustis, se je med tekmo nenadoma zgrudil na tla. Zadel ga je kap, zaradi velikih priprav zadnje dni pred tekmo.

Tri tedne v mavcu

Maks Schmeling, ki ga je prošli teden premagal v njujorškem stadionu črnc Joe Louis, leži v njujorški klinični bolnišnici, kjer bo moral ostati po sodbi zdravnikov najmanj tri tedne v mavcu. Vodja klinike dr. Brennan potrjuje diagnozo, da ima Schmeling na desni strani hrbta zlomljeni dve kosti v bližini hrbtenice. Prvotna poročila ameriških listov, da ima boksar zlomljeno hrbtenico, niso pravilna. Schmeling mora v postelji popolnoma mirovati.

Otrok, po katerem imajo skomine

Sinček grofice Reventlov, bivše Barbare Hutton, dedične Woolworthovih milijonov, zaradi katerega so odkrili v Angliji senzacionalno afero, zasnovano po načrtih ameriških ugrabiteljev. Otroka spremljata stalno guvernant in materin bratranec, James Donahue

Leto letalskih rekordov

Kongres mednarodnih letalcev v Berlinu — Odlikovana Angležinja in Rusi

Kakor izhaja iz poročila na 38. kongresu Mednarodne letalske zveze (Federation Aeronautique Internationale), ki zaseda trenutno v Berlinu in na katerem sodelujejo zastopniki 35 narodov iz vseh delov sveta, je bilo lansko leto pravzaprav leto letalskih rekordov. Za svoje podvige so bili razni letalci sedaj tudi odlikovani, in sicer je prešla angleška letalka miss Joana Battenova za svoj polet iz Anglije v Avstralijo zlato kolajno. Enako odlikovanje je bilo podeljeno

tudi ruskim letalcem, brigadnemu generalu Mihajlu Gromovu, brigadnemu generalu Sergeju Danilinu in polkovniku Andreju Jumašovu za njih uspešni polet iz Moskve čez Severni tečaj v Ameriko.

V l. 1936 je bilo 51 priznanih rekordov, lani pa se je to število zvišalo na 120. Francija in Italija sta med rekordi na prvem mestu, kajti francoski letalec je izvajal 65, italijanski pa 45 prvenstev v zraku.

Flirtanje s smrtjo

Klub za prikazovanje smrtnih nevarnosti v filmu

Angleški parketni plesalec Santos Casani in njegova partnerica Reginalda Kavanaghova, ki s'a se proslavila s smrtno nevarnimi vrstolomnostmi zaradi filmskih posnetkov, sta osnovala svojevrsten klub. Namen tega kluba je predstavljanje vseh vrst nevarnosti in nesreč za posnetke v angleških filmskih atelejih. Klub je protokotiran pod značko »Flirtanje s smrtjo« ter ima večje število aktivnih in rezervnih članov, ki so vsak čas na razpolago za simuliranje letalskih, avtomobilskih, železniških ali kakršnih koli drugih nesreč.

Santos Casani je bil v svetovni vojni letalec angleške vojske. Sovražniki so ga nekoč sestrelili, pri čemer je dobil hude poškodbe. Odtlej se ni več odmaknil od smrtnih nevarnosti, ki jo je napravil celo za svoj krušni poklic.

Smrt grofice Strathmore

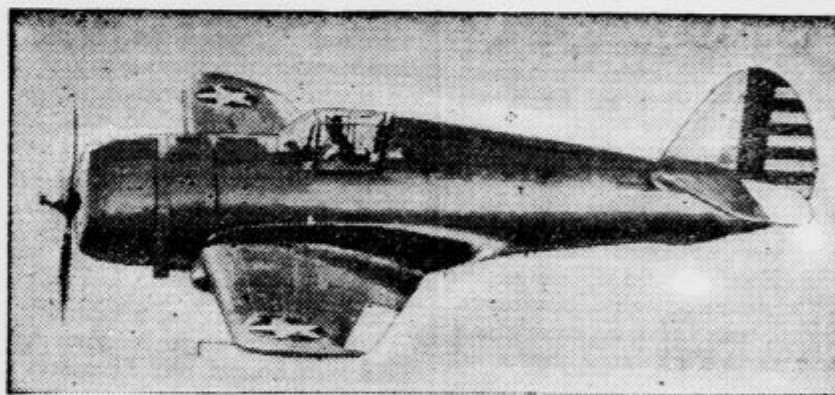
V 76. letu svojega življenja je umrla v Londonu lady Strathmore (slika), mati angleške kraljice Elizabete. Grofica je imela deset otrok, sedanja angleška kraljica je njena najmlajša hči

Umrl, ne da bi prejel
nagrado

Neki 69 letni brezposelni je pred dnevi našel v občestnem jarku brilantni obesek Munsterske vojvodinje. Mož je menil, da je stvar brez vrednosti in je nesel predmet na policijo. Tam so mu povedali, da je obesek vreden 750 funtov, najditelj torej prejme 75 funtov najdenine.

Možakar je bil zelo zadovoljen s tem, kar so mu povedali na policiji, denarja pa je ni dobil. Formalnosti za izročitev nagrade so se namreč tako zavlekli, da je najditelj umrl v nekem azilu za brezposelne preden mu je policija izplačala najdenino.

Sto ameriških lovskih letal za Francijo

Francoska vlada je naročila v Ameriki sto lovskih letal tipa Curtiss P. 36, ki letajo z brzino 480 km na uro

Tisočaki
v starih čevljih

Na vrata nekega zavarovalnega uradnika v Milanu je te dni potikal berač in prosil gospodinja za podporo v obliki starih čevljev. Takšni čevlji so res bili pri hiši in žena jih je podarila beraču. Ko je prišel domov mož, mu je to povedala. Nastal je strašen vihar! Mož je namreč pred kratkim zaslužil pri neki transakciji 5000 lir nagrade, in je ta denar skril v starih čevljih, kamor je po lačen pet bankovcev po tisoč lir. Dolej se ni posrečilo, da bi izsledili bogato obdarovanega berača.

Tragedija na šolskem
izletu

Neka angleška dekliška šola je napravila zadnje dni izlet na peščino pri Palkingu v norfolški grofiji. Ravnatelj šole je sklenil, da se prvi omoči v morju, ki je bilo precej nemirno. Prepuštal je nadzorstvo nad deklicami tridesetletni učiteljici.

Med kopanjem je ravnatelj zajeel visok val ter ga odnesel. Tega sta se dve učenci tako prestrašili, da sta padli v vodo. Učiteljica je planila za njima v valove, a tudi njo je odnesel visok val in je niso mogli rešiti. Ravnatelj šole in učiteljica sta utonila pred očmi celega razreda. Ena izmed učenk, ki sta padli v vodo, so rešile tovarišice, drugo je potegnil na suho neki mož, ki je v trenutku nesreče prišel mimo.

Devet sto let staro drevo

V Mezzocorona pri Trentu so posekali 30 m visoko drevo, ki je merilo v premeru dva metra. Drevo je dalo dvajset kubikov lesa. Strokovnjaki so izračunali, da je bilo to orjaško drevo staro najmanj devetsto let.

VSAK DAN ENA

Friedrich Taubmann je bil profesor za poetiko na univerzi v Wittenbergu. Bil pa je tako močne postave, da so ga ljudje imeli za atleta, ne pa za učenjaka. Nekoč je bil povabljen na dvor saškega kneza. Poleg njega sedeč dvorjan mu je pri predstavljanju segel v roko z besedami: »To imate velike roke! Človek bi mislil, da ste mladiček!« — »Tako je!« se je odrezal Taubmann. »Čepa pa držim v rokah.«

A NEKDOTA

Praktična stara dama.

(»Politikenc«)

Planinci pazite, kamenje pada...

Kdor je prebil letošnje binkošne praznike v gorah in je hodil po snežnih, ki so bili na površini snežišča bodisi zapicane vanj! Mnogi oskrbniki koč so vsakogar prijazno opozorili, da je letos počevje izredno krhko, da v stenah neprenehoma »poka in strelja«, ker kameni plazovi niso ničesar izrednega. Opomnili so vsakogar, naj bo previden in pazljiv.

Padajoče kamenje je ena onih objektivnih nevarnosti, ki v naravi ogroža človeka in katere se moremo varovati z vestnim opazovanjem ter temeljitim spoznavanjem tega naravnega pojava. Letošnje pomladno vreme je bilo v gorah izredno spremenljivo — komaj so gore pokazale svoja siva pobočja in so se grebni otreli snežne odeje, že je zapadel nov sneg. Ob vročih dnevih je špranje in razpoke zalila topla voda, ki je v mrli noči zmrznila. Led, ki se ob spremembi vode v trdno stanje prostornostno razširi, deluje v špranjah in razpokah kot zagazda, ki špranje se bolj razširi. Led sicer lepi tako razmajano skalo, toda ko posije toplo sonce, je ta vez zrahliana in pri najmanjši izgubi ravnovesja pada kamenje v globino.

Kamenček sproži kamenček, ta zopet večjega in druge in iz padajočega kamenja se razvije kameni plaz. Kamenje pada ali samo, ko po razrahljani vezi z gmoto izgubi ravnovesje, ali pa povzroči padanje zunanje okolnosti: veter, nalivi, živali (gamzi, koze ovce, jareci) in pa ljudje.

Največ kamenja zruši človek sam, zlasti nepreviden, lahkomišeln in neizkušen planinec. Dober plezalec ruši zelo malo ali nič, kajti zaveda se, da ogroža lahko vsako živo bitje, ki je na poti. Toda tudi najbolj izkušen plezalec lahko sproži kamen. Pri plezanju se je mnogokrat zelo težko izogniti temu, da ne bi vrv sprožila kakšnega kamna. S previdnostjo se da tudi to omejiti.

V naših apnenčastih in dolomitnih gorah »zarjavljuje«, rumenkasto, sivo, rjavjo pečevje kaže na preperjavost in izredno krhko kamenje. Zelo pogosti so svetlo sivi ali beli odlomki, ki so že starejšega izvora. Sveži odlomki so temnejše barve. Boljani in sveže zvaline, melišča pod ste-

nam, stožaste nasutine gruča ob koncu grap in žlebov so znak, da je padajoče kamenje tu pogost pojav.

Na strmih snežnih opasmo čisto temne razorje, ki so dobro vidni tudi od daleč, dalje ob koncu snežišč in razorjev kupe-kamenja. Vse to je očiten znak preteče nevarnosti. Globoko luknjice v snežišču in na dnu istih kamen so znak zapadnega kamenja. Sveže zapadli sneg vse te sledove zabriše, zaradi česar mora biti planinec ob takih prilikah posebno previden.

Nevarnost naznanja ostro brnenje in živžganje letčestega kamna, ki z rezkim pokom udari ob steno, odskoči in v izpremenjeni smeri zopet pada dalje. Tesno se privije plezalec k steni, išče zavetja, posebno zaklona glavi, ki je najbolj izpostavljen, in prisluškuje, kdaj bo prenehala nevarnost. Prvi živžg kamna, ki je že svarilo, pa običajno ne ostane osamljen. V začetku le posamezni ostril udarci ob steno so čedalje pogostejši in njih pojav se stopnjuje do kamenega plazu.

Kako prijetno je, ko sestopamo z vrha v dolino in se po dolgi, strmih meliščih s prestopanjem ali s skoki »vozimo« z meljo vred navzdol. Ko dobi meljo večjo brzino, je priporočljivo, da s skokom vstran prekinemo »vožnjo« in počakamo, da preneha drčanje meli. Kjer pa leži na pobočju debelejši gruč (— gruh) in je možno, da bi se sprožila vsa ta labilna gmota pod težo človeka ali pa bi prešli v zalet le nekateri kamni in s tem ogrozili človeka, mora biti sestopanje izredno previdno. Po možnosti naj sestopajo planinci drug poleg drugega. V grapah in žlebovih, kjer je običajno zbrališče gruč, naj planinci sestopajo drug tik za drugim, ker sproženi kamen se ni v zaletu in ga je možno ustaviti. Lahko sestopa tudi posameznik, vendar pa mora počakati, da pride prednji v varen zaklon.

Naečno velja, da padajočemu kamenju izpostavljen pota in mesta prehajamo le tedaj, če manjka povod za padanje kamenja, postavim: ob hladnem dnevu, v hladni noči, pri popolnoma brezvetrjem vremenu, ali če sneg pokriva krhkljivo pobočja in s tem veže kamenje. Če pa že moramo po takšnih nevarnih krajih, tedaj pojdemo hitro in po najkrajši poti. Praktično je na takšnih mestih varovanje z vrvo.

Cim zaznamo po že opisanih znakih, da nad nami leti kamenje, skodimo naglo vstran, po možnosti pod kak previs ali za kak bolvan, nad glavo vzdignemo nahrbtnik. Priporočljivo je hitro mahanje ali kroženje s cepinom nad glavo. Pri zadostni pazljivosti, pri osredotočenju vseh čutov, zlasti pa pogled uprt navzgor, bomo lahko odnesli zdravo kožo.

Vsak pameten planinec bo pazil, da ne bo rušil in prožil kamenja. Četudi si bo mislil, da je sam na vrhu, da na poti ni nikogar, naj ne spravlja bolvanov in skal iz ravnovesja, naj ne meče kamenja preko sten. Takšno lahkomišelnost, bedasto kršanje časa nespametnih planincev lahko povzroči veliko nesrečo. Nikdar ne moremo vedeti, če res ni nikogar v smeri, v katero leti in pada kamenje. Lahko si plezalci utirajo pot, lahko se lovec vzpenja za gamzom, lahko pa kamen zadene nič hudega slutečo ovco.

Juljskih Alpah je Jalovec posebno znan po padajočem kamenju. Hoditi po ozemlju v vročih opoldanskih urah je posebno nevarno. Ko je dana možnost padajočega kamenja, naj bo vsakdo pazljiv pri prehodu od Slemen do Vratice, ki vodi tik pod severno steno Mojstrovke. Tudi na poti, ki vodi na Mojstrovko po severni steni, kaj čisto pada kamenje, katero rušijo neprevidni planinci. Paziti je treba tudi na poti čez Kriško steno in na poti na Prisanj.

V Savinjskih Alpah so padajočemu kamenju izpostavljeni Turski žleb in Kotliči. Na poti na Planjavo od Jermanovih vrat in na Skuto z Malih Podov leti kamenje. Ovce na Brani kaj čisto rušijo kamenje, ki ogroža pot od Jermanovih vrat proti Kotličem. Pod nogami neprevidnega planinca, sestopajočega proti Okrešlju, pa se proži kamenje, ki ogroža prednike. Ko se planinec plaz navzdol, se kaj rado pripeti, da potegne za sabo z nahrbtnikom, ali s cepinom ali palico kak kamen, ki odrči v globino. Planinci! Hodite po gorah previdno, ne brezbržno. Zavedajte se, da v gorah niste sami!

Zgodovinski kongres na Dunaju

Amaterski svet je v tednu od 12. do 19. t. m. z napetostjo zasledoval poročila o prvem mednarodnem kongresu amaterske fotografije na Dunaju. Tudi naš dnevni tisk mu je posvetil nekaj pozornosti, čeprav ne toliko, kolikor bi jo ta privedel po svojem pomenu zaslužila. Šlo je za prvi poskus, da bi se z odlično besedo mednarodnega foruma odpravili nekateri nedostatki, posebno glede mednarodnih razstav, ki so vplele že dolgo po temeljnih reformah. In še pomembnejši je bil drugi namen kongresa, namreč ta, da se pripravi teren za ustanovitve svetovne zveze amaterskega gibanja, ki naj bi v bodoče urejala njegove odnose na znotraj in na vse strani. Po letih, odkar fotografija kot izraz duhovnih teženj obstoja, je prišlo končno do tega, da se je ustvarila fotografska internacionala. In mi Jugoslovani, posebno Slovenci, smemo biti ponosni, da smo živo sodelovali ob njenem rojstvu in da smo ji dali svoje najboljše v dar za bodoče življenje.

Dnevni tisk je že omenil, da je bila Jugoslavija na prvem mednarodnem fotografskem kongresu zastopana z dvema delegatoma, ki sta bila obema člana častnega odbora. To sta bila prvi predsednik Fotokluba Ljubljana, g. Srečko Grom, in tajnik zagrebskega fotokluba, g. Avgust Frajčič. Prišla sta na Dunaj tako dobro pripravljena, tako polna iniciativnih predlogov in temperamenta, da lahko mirno rečemo, da je bilo vodstvo kongresa razen v rokah njegovega predsednika, slajnega organizatorja nemškega amaterskega gibanja Paula Lükkinga, v njunih rokah. S svojimi nastopi sta med kongresniki namah osvojila vse simpatije za malo, toda neverjetno delavno jugoslovansko, organizirano amatersko gibanje. Slovenski delegat je imel na zborovanju tudi kot edini izostranež referat, ki je pomenil enega izmed visokih kongresnih dni.

Poleg prirediteljice Nemčije (in bivše Avstrije), ki se je udeležila kongresa s celotnim vodstvom svoje močnega amaterske zveze, zastopnikom svoje vlade in drugih predstavnikov oblasti, so sodelovali Jugoslovija, Poljska, amaterska zveza sudeških Nemcev (izredno močna češka zveza se, žal, kongresa ni udeležila). Rumunija, Italija, Belgija, Švedska in Luksemburška. Švica, Japonska in Argentina so poslale pismen pozdrav in izjavo, da se že v naprej podreajo vsem sklepom. Prijavljeni so bili tudi delegati iz Zedinjenih držav, Anglije in Madžarske, ki pa so bili v zadnjem trenutku zadržani. A tudi tako je kongres, ki so ga prireditelji sami smatrali za tipažek pookus brez odličnosti, stl, pomenil lepo manifestacijo mednarodnega sodelovanja. Sam nemški državni poglavar je brzojavno pozdravil delegate vseh zastopanih narodov in poudaril pomen amaterskega gibanja (ki je baš v Nemčiji predmet še posebnega zanimanja s strani države, saj smatra ta n. pr. funkcionarje amaterske zveze za svoje nastave ljence).

12. t. m. je bil pozdravni večer na čast došlim delegatom, pravo delo se je začelo naslednji dan z razpravo o določanju terminov za mednarodne razstave. Že tu se je pokazalo, koliko je vredno premišljeno delo v organizaciji, čeprav tako majhni, kakor je Fotoklub Ljubljana, kajti kongres si je osvojil tu do zadnjega vse predloge, ki jih je pripravil ljubljanski klub za svojega delegata. Rok od zaključnega termina za zbiranje slik do otvoritve razstave v bodoče n. pr. ne bo smel biti daljši nego šest tednov, slike se bodo avtorjem vračale najpozneje v dveh tednih po zaključku razstave, razstavljeni katalog prejme vsak razstavljalec, tudi če mu slike niso visele, in v isti državi se v istem letu ne bosta smeli vršiti več nego 2 mednarodni razstavi, kar je zelo važen sklep, kajti doslej se je dogajalo v nešteti primerih, da so mednarodne razstave prilejale vsakovrstni špekulaciji brez vsake kvalifikacije, samo za svoj dobiček in vse prej nego v prid amaterskemu gibanju ali amaterjem. Takšnim stvarjem bo v doglednem času odločeno.

Skoraj v celoti so prodrli tudi predlogi slovenskega zastopnika glede poenotenja razstavnih formatov (največji format bo 43 x 43 cm, navzdol ni omejitve) in prijavine, ki bo znašala enotno 1 dolar. Stevilni slik je maksimirano na 4 za vsakega avtorja, signete se priložijo katalogu, a na hrbet se obešeni slik z žigom označita kraj in datum razstave. Kot najbolj ustrezajočo obliko prijavnice je priporočal predsednik Lükking prijavnico in propekt za letošnje ljubljansko mednarodno razstavo in to priporočilo je bilo tudi sprejeto! Glede odločevanja je razstavnim vodstvom na prosto dano, da jih podeljujejo ali odpravijo.

Pomemben dan je bil za slovensko fotografijo 14. t. m., ko je bilo na spredu predavanje slovenskega delegata o poenotenju ocenjevanja slik in izšolanju žirij po posebnem sistemu Fotokluba Ljubljana. To predavanje je zbuhalo zanimanje že prej, ker je bilo edino, ki se ni bavilo s kakšnim podrobnim vprašanjem fotograf. ske tehnike, temveč je načelno težak, načelen problem. Nekateri delegati so bili tudi precej skeptični, da bi jim mogli Ljubljanci tukaj kaj novega in stvarnega povedati. Zanimivo je, da je skušal že pred predavanjem neki nemški delegat malo polemizirati, češ: zahtevati od žirij objektivnost, je nesmisel, vsako ocenjevanje more biti le subjektivno. — Toda potem, ko je začel Ljubljanci govoriti, se je pokazalo, da je stvar vendarle lahko drugačna. Prireditelj vzklikal so se množili čedaje bolj, sam predsednik kongresa se jim je pridružil, odobravanje se je na koncu stopnjevalo v frenetičen aplavz in prvi, ki je prišel predavatelju čestitati, je bil omenjeni nemški delegat z besedami: Takšnemu načinu ocenjevanja pa se moram vdati tudi jaz! — Predsednik Lükking je izjavil, da je kongres lahko ponosen na takšno predavanje in da bo srečen, če ga bo smel prevesti v francoščino in angleščino ter ga dostavi ne samo vsaki amaterski organizaciji, temveč vsakemu amaterju posebe. Dr. Croy, urednik vodilnega glasila nemških amaterjev »Fotografische Rundschau«, si je izprosil dovoljenje, da ga sme ponatisniti v naslednji številki te revije v posebni prilogi. Zmagaja je bila torej popolna.

Naslednja točka je bila vključitev fotografije v olimpijade. Za sedaj ne bo iz tega nič, kajti olimpijski odbor, ki vidi olimpijsko idejo samo v sportu, pozabljajo, da so bile antične olimpijade v enaki meri tekme teles in duhov, se takšne vključitve brani. Zanimivo je pa, da je Japonska, kjer je fotografija resnična nacionalna umetnost, kot prirediteljica prihodnjih olimpijskih iger predlagala, naj bi se ideja fotografske olimpijade sprejela. In tudi ni uspela. Za vsako pametno stvar je treba pač najprvo obrabiti s starokopitnimi in ozkornimi nazori.

Kongres je nato razpravljal o ustanovitvi narodnih amaterskih zvez v deželah, kjer jih še ni. To velja n. pr. za našo državo, kjer se večina amaterjev za organizirano delo sploh premalo zanima. Kongres je sklenil, da prizna delovno zajednico jugoslovanskih amaterskih klubov za uradno predstavništvo našega amaterskega gibanja, čim bo pričela poštno delovati, dotlej se bo mednarodna zveza obračala do obeh vodilnih klubov, Ljubljane in Zagreba.

Najvažnejši dan kongresa je bil 17. junij, ko je bil na spredu ustanovitveni mednarodne zveze. Spočetka je sicer obstajal načrt, da bi se ustanovitev preložila na prihodnji kongres, potem pa so delegati soglasno sklenili, da uresničijo vsaj začeti neke uradne svetovne zveze. Soglasno je bil sprejet tudi predlog ljubljanskega delegata, da se za prvega njenega predsednika izvoli Paul Lükking. Za podpredsedniško mesto je bil predlagan ljubljanski zastopnik in je prejel tudi večino glasov, vendar se je stvar uredila tako, da je to mesto pripadlo zagrebskemu delegatu, Slovenec pa je stopil v odbor. Tako imamo Jugoslovani v Mednarodni zvezi (um. ž.) fotomaterjev kajkor se uradno ime-

nujejo, za nas nad vse častno zastopstvo dveh članov. Prispevek zvez je bil določen začasno na 5 dolarjev letno za vsako priključeno zvezo oziroma državo.

Predzadnji dan je kongres v smislu kompromisnega ljubljanskega predloga rešil pred vsem vprašanje, kdo je upravičen prirediti mednarodne razstave. Za posa-

S P O R T

Drugi dan treninga v Monakovem Zanimiv višinski rekord trboveljskega motorista ali dan razbitih čolnov in polomljenih vesel

Monakovo, 25. junija
Že navsezgodaj sva z Malahovskym hitela na pravo, izrabiti sva hotela še zadnje ure prav izdatno, progo so kmalu popoldne zaprili zaradi postavljanja vrat. Na trening sva odšla skupaj z Dunajčani, še preden sva vrgla čolne v vodo, sta dva nemška tovarisa na prvem težkem mestu treščila ob betonsko steno in razbila čolna. Nič kaj prida začeti! Precej v skrbah sva zlezla v čolne, zapisala krovnice in priporočala sebe in čolna dobremu patronu, da bi na ju obvaroval nezdore. Dvakrat sva se spustila navzdol po brzici in obekrat speljala; pri poskusu, kako daleč bi pa prišla proti vodi navzgor, je Malahovsky pri krepkem veslanju zlomil veslo, toda na srečo je takoj dobil nadomestilo. Počasi sva se spuščala navzdol, vozila težja mesta naprej, nazaj, počez, skratka na vse možne načine. Ko sva prispela do »gugajočega se kornjaka« to je ime najtežjega mesta, je bilo tam že več kakor dvajset čolnov, torej prava gneča. Prekop Isare je tukaj namreč širok samo dobrih 5 metrov. Zaganjali smo se na vse načine v valove, trkali s čolni skupaj, da bi bili, če bi bili iz bronu, sigurno lepše poli kakor šmarnogorski zvonovi. Pri takem trčenju sem doživel redek pogled, kakšne so ribe v Isari v svojem elementu. Nekatera trčenja so bila celo tako močna, da tega čolni kljub vsej dobri volji niso mogli prenesti in so se lomili kakor škatlice. Midva svo zamenkrat še zdrava in cela.

Prvi monakovski mednarodni slalom s kajaki bo res mednarodni. Razen nas so tu še Švicarji, med njimi znana »gaga« Zimmermann in Graf, Madžari so poslali tudi svoje najboljše, njim na čelu dr. Bsehm, potem pa še Dunajčani, ki jih še zmerom štejejo napol za tuje in seveda vsa nemška kajasoška elita. Vseh sodelujočih klubov je ni manj kakor 32. V sodniški komisiji je pa tudi naš stari znanec C. J. Luther, ki pravi da je bil že zadnjič čas, da smo se tudi mi Jugoslovani lotili lepe sportne panoge.

Popoldne sva lenarila, zbirala sile za jutri in študirala, kako bi dosegla čim boljši uspeh, kajti ob slovesu so nama naročili, da je že zadnjič čas, da nekaj pokaževa. Toda težko je petletno zamudo za ostalimi nadoknaditi v nekaj dneh.

Moc.

(Močnik je drugi udeleženec tega slaloma in ob enem pisec teh vrstic. Op. ur.)

V nekaj vrstah

V jugoslovansko-italijanskem turnirju v plavanju in waterpolu sta po dveh srečnih italijanskih klubov z dvema zmagama pred vsemi našimi tremi udeleženci. Čeprav to stanje ne bo trajalo dolgo in se bo najbrž že na praznik obrnilo drugače, objavljamo zaradi preglednosti že obe mali tabeli,

ki kažeeta naslednjo sliko:

Fiumana	1	1	0	57
Triestina	1	1	0	56
Viktoria	1	1	0	53
Ilirija	1	1	0	52
Jadran	—	—	—	—

v waterpolu

Ilirija	1	1	0	8:1	2
Viktoria	1	1	0	7:1	2
Triestina	1	0	0	1:7	0
Fiumana	1	0	0	1:8	0

Kakor smo na kratko poročali že v ponedeljskem »Jutru«, je na mednarodnem maratonu za prvenstvo države, ki je bil v nedeljo v Beogradu, med 18 udeleženci zmagal član zagrebske Concordije Kreutzer.

Njegov čas je bil 5:28:25.

Tudi naslednji dve mesti sta zasedla dva Zagrebčana (Belas in Vidović) s časoma 3:31:23 o. d. 3:40:20. Znano je še ime četrtoplasiranega Madžara Kisa. O nadaljnjih tekmovalcih, med katerimi jih je tudi precej izstopilo, pa zamenkrat še nimamo podatkov. Naš drž. prvak sporn, ki je bil tudi med tekmovalci in je precej časa vodil, je odstopil zaradi poškodbe na nogi. Organizacija prireditve je bila precej slaba.

Po slabi organizaciji se je »odlikovalo« še druga beograjska prireditelj na Savi, in sicer veslaške tekme za prvenstvo Beograda. Udeležba na teh tekmah je bila precej velika, zanimanje občinstva pa razmeroma malo.

mezne države uredijo to vprašanje glede amaterskih organizacij nacionalne zveze (v Jugoslaviji delovna zajednica o. z. o. volina kluba), glede prirediteljstva nefotografu pa bo v bližnjih dneh sklepala mednarodna zveza. Važno je bilo še vprašanje, kje se bo vršil naslednji kongres. Razni delegati so se potovali za svoje dežele, nekateri so imeli s strani svojih vlad, ki razumejo silni propagandni pomen amaterskega gibanja, tudi zagotovila za velike subvencije. Celo mala Luksemburška bi dala za to na razpolago veliko vsoto. Jugoslavija, kjer je še vse organizirano gibanje odvisno od osebne poštovanosti posameznikov in kjer bo treba odločilnim činiteljem šele oči odpirati, za takšno konkurenco seveda še ne prihaja v poštev, čeprav bi z materialne strani manj stalo, nego je videti na prvi pogled. Zato je umevno, da dobi prihodnji kongres tisto mesto, ki leži članicam kolikor toliko pri roki in ki njegova vlada najbolj sigurno jamči za vse stroške. In to bo Rim ali Monakovo, odločitev bo padla pozneje. Pripominjamo samo to, da sta zastopnika nemške in italijanske vlade izjavila, da prevzameta njuni državi vse izdatke. Kje smo v tem pogledu še mi! — Končno je bilo sklenjeno, da se protokol kongresa pošlje vsem amaterskim zvezam in vodilnim organizacijam na svetu brez izjeme, da se povabi k vstopu v mednarodno zvezo in na prihodnji kongres. Vsi dokončni sklepi stopijo v veljavo s 1. jan. prihodnjega leta.

Prireditelji so se v resnici potrudili, da bi delegati odnesli v svoje domovine čim boljše vtise; vzorna organizacija kongresa, kakor tudi vseh z njim zvezanih predavanj, obiskov, ogledov, prijateljskih večerov in najlepši tovariški duh med vsemi bodo pripomogli, da ostanejo ti dnevi deležen v trajnem spominu. Silen vtis je napravil posebno ogled ogromne mednarodne fotografske razstave, ki je bila zvezana s kongresom in na kateri so Jugoslovani s kvaliteto in množino svojih del tako zastopani kakor doslej še na nobeni inostrani razstavi. Vse kritike poudarjajo njih posebno nacionalno noto. Živ dokaz zanimanja, ki so ga zbudili s tem delom in z nastopom na kongresu, je to, da je našemu delegatu cela vrsta slovitih »kanonov«, ki so prisostvovali kongresu, prilažila svojo udeležbo na septembrski mednarodni razstavi v Ljubljani, in sicer ne samo s slikami, temveč tudi z osebnimi obiskom!

Istočasno se je vršil na Dunaju tudi mednarodni kongres kinoamaterjev s podobnimi cilji kakor fotomaterski kongres. Toda o njem na žalost ne moremo poročati tako lepih stvari, kajti slovenski kinoamaterji spijo še nevdramno spanje in je že skoraj škandal, da jih sploh neka imamo...

K. K.

Iz življenja na deželi

Iz Ptuja

j— Namesto venca na krsto ravnateljstva Vinka Baeblerja sta še darovali Zadruga elektrarna v Ptaju 200 din in tvrdka Paul Pirich 100 din za Protituberkulozno ligo.

j— Kolavdacija ceste v Ormožu. Država na cesti, ki vodi skozi mesto Ormož od bolnišnice do Kuharčeve žage, je bila te dni dogotovljena. Komisija inženjerjev in cestnega nadzornika Semrekarja, ki je ves čas vodil delo, je ogledala novo urejeno cesto, kakor je bila ta izročena prometu. Cesta je na tej progi široka 8 metrov in je mesto z njo precej pridobila.

j— Most čez Pesnico pri Sv. Marjeti je nujno potreben popravila. Največ pritožb je bilo od strani tujkoprometnih ustanov, posebno iz Italije. Tod vozijo mnogi zasebni avtomobili kakor tudi veliki avtobusi. To je transverzalna cesta iz Italije na Madžarsko. Zlasti se je lani pritožil Putnik, ker je bil promet večjih avtomobilov čez most naravnost ogrožen. Te dni so vendar pričeli most temeljito popravljati, okrepili ga bodo s travertini, da bo lahko prenesel po 10 ton. Gotov je tudi načrt, da se prihodnja leta kakih 300 m stran od sedanjega mostu zgradi velik betonski most. Letos zanj ni kreditov. Stroški za obnovo starega mostu pa se krijejo iz tekočega proračuna.

j— Predsednik tat. Posednik Rudolf Kramberger s Placerskega vrha je bil z ženo pri delu na travniku. Doma je pustil 6 letnega sinčka, kateremu je prepustil tudi ključ za hišna vrata. Približal se je hiši neki neznanec in pregovoril otroka, naj mu da ključ, ker mora za očeta nekaj poiskati. Fantič je izročil ključ, nakar si je neznanec nabral lepo zalogo perila in izginil.

j— Slabe ptujske ceste. Občinska uprava je zadnji čas pričela popravljati nekater glavne in tudi postranske ceste. Starodavne, s kamenjem tlakovane ceste že dolgo ne ustrezajo modernemu prometu. Stroški utegnejo seveda biti veliki. Vendar pa je že skrajni čas, da prične občinska uprava razmišljati o asfaltiranju ptujskih cest.

j— Zvočni kino Ptuj. V sredo ob pol 19. in pol 21. uri in v četrtek ob 20. uri: Hči upornika (velefilm) s Shirley Temple. Paramountov tehnik.

Naše gledališče

OPERA

Torek, 28. Akademija Čehoslovakov. Izven.
Sreda, 29. Sveti Anton, vseh zafubljenih patron. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol.
Četrtek, 30. Manon Lescaut. Red Četrtek. Zaključek operne sezone.

Beneška revijalna opereta »Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron«. Glavna odlika te prikupne opere je učinkoviti muzikalni part, ki vsebuje poleg melodij slasgerjev, tudi precej čehoslovanske folklorne glasbe. Veliko število izredno peštrih slik, pozivajo razgibani balet. Sodelujejo: Poličeva, Ribičeva, Japljiva, Gonski, Janko, Peček in Zupan. Dirigent: Anton Neffat.
Puccinijeva opera »Manon Lescaut« z go. Vidaličevjo v naslovni ter Franciom, Jankom in Zupanom v glavnih partijah. Izredno melodiozna in lepa opera, katere libreto je posnet po romanu Abbéja Prevosta, je dosegla v odlični interpretaciji sodelujočih lep umetniški uspeh. Dirigent Niko Stigot, režiser prof. Šest.

RADIO

Podrobne sporede vseh evropskih radijskih postaj in obilo zanimivega branja dobiti v tedniku za radio, gledališče in film »NAŠ VAL«, Ljubljana, Knafjeva ul. 5.

Torek, 28. junija

Ljubljana 9:30: Solska ura; Vidovdanska proslava. — 9:30: Prenoč iz Marjanca. — 10:30: Prenoč cerkvene glasbe iz stolnice. — 12: Trd srca — ena pesem: Jugoslavija! (koncert Radijskega orkestra). — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:30: Iz naše domovine (plošče). — 13:30: Repetaza iz Uniona. — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura; Naše pomorsko ribarstvo in njegova ekonomska važnost. — 19:50: Dvočlanska IV. simfonija (plošče). — 20:30: Prenoč iz evropske gledališča: Akademija Čehoslovakov. — 21:15: Repetaza. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Jugoslovanske narodne pesmi in plesi (Radijski orkester).

Sreda, 29. junija

Ljubljana 8:30: Repetaza. — 9:30: Vesel jutrnji koncert Radijskega orkestra. — 10:30: Repetaza iz Stadiona. — 12: Slovenski vokalni kvintet. — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:30: Koranice, valčki in polka. — 15: Repetaza s Stadiona. — 18:15: Duet bratov Golobov. — 19: Napovedi in poročila. — 19:30: Nac. ura; Pomorska ideologija in vojna mornarica. — 19:50: Zbor uralskih kozakov poje (plošče). — 20: V Pamov večer. Sodelujejo: g. Jo. Že Gotič, prof. M. Lipovšek in Radijski orkester. — 21:30: Čajkovski: Koncert za violino z orkestrom op. 35. (plošče). — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Kvartet mandolin (M. Antunović).

Beograd 17:45: Narodne pesmi. — 18:20: Orkestralni koncert. — 19:50: Zvočne slike. — 20: Klavirsko skladba. — 20:30: Hamor. — 21:30: Pesmi in plesi. — Zagreb 20: Narodni občaji. — 20:30: Prenoč iz Ljubljane. — 22:30: Laska godba in ples. — Praga 19:25: Češke koranice. — 20: Zvočne slike. — 20:30: Slavnostni koncert češke glasbe. — 22:10: Plošče. — Varšava 20:05: Plošče. — 22:10: Chopinove klavirske skladbe. — 22:10: Pester spored. — Solija 19:45: Laska glasba. — 20:45: Koncert orkestra in solistov. — 22: Laska godba in ples. — Dunaj 11: Plošče. — 12: Orkester. — 15:30: Kvartet rogov. — 16: Laska glasba. — 18:15: Melodrama. — 19:10: Masi orkester. — 20: Velotok življenja. — 21: Oratorij. — 22:30: Laska godba in ples. — 24: Kakor München. — Berlin 19:10: Plošče. — 20: Veliki orkester. — 21:30: Baletna muzika. — 22:30: Za dobro voljo. — 24: Nočni koncert. — München 19:10: Ko lega mrak... — 20: Švedski koncert. — 21:30: Orgle. — 22:40: Plesna muzika. — 24: Plošče. — Stuttgart 19:45: Laska glasba. — 20: Zvočne slike. — 21:30: Znameniti orkestri (plošče). — 23: Laska glasba. — 24: Švedska in finska glasba.

Postani in ostani član Vodnikove demohel

Jedro Ljubljane in njegovi stvarniki

Nekaj zgodovine šentjakobskega trga ob postavitvi veličastnega znamenja

Kip Brezmadežne z blvskega starega znamenja sredi šentjakobskega trga. Valvasorjeva umetnina, ki o njej govori članek in ki zdaj spet krasi veličastno znamenje na šentjakobskem trgu.

Doba protireformacije je v 17. stoletju urenila v ljubljanskem šentjakobu udoben dom učenjakom in slovečim pridigarjem, sedež latinskega šolstva ter glasbeni in odskri umetnosti. Sredstva za to sta dala po večini isti deželni stanovski zbor in isti mestni občinski svet, ki sta bila še malo prej glavna opora protestantske propagande na Kranjskem, a sta zdaj naravnost tekmovala, kako bi napravila očetu jezuitom bivanje v Ljubljani čim prijetnejše.

Jezuitske preteklosti šentjakoba smo se dotaknili že v podlistku 29. maja. T. l. Ker spadajo razen cerkve vse jezuitske stavbe minulim časom, hočemo v naslednjem razpravljati o nadaljnjih zgodbah golega prostora posebno zaradi tega, ker se vežejo na imena starih naših velikih mojst: Valvasor, Gruber, Zois in Plečnik.

Valvasorjeva umetnina

Veliki večini naših razumnikov je starina Valvasor znan po svojih izredno debelih štirih knjigah na 3404 straneh, ki jih je bil namenil, da opjevajo čast in slavo kranjske dežele. Nekateri bodo o njem tudi poučeni, da je bil spreten risar in da si je uredil na gradu Bogenšperku atelje zaradi tega, da je mogel svoje knjige bogato ilustrirati s 533 bakroreznimi slikami. Redki so, ki vedo, da je bil v Valvasorju skrit tudi nedvomen talent kiparja in da je njegov izum finega livanja kovin očaral celo učenca Royal Society v Londonu. Zlasti malo komu pa je znano, da moramo biti prav Valvasorju hvaležni za olepšavo Sv. Jakoba trga, ker je tamkaj stoječi kip Matere božje delo njegovih umetnosti.

Prva misel za to delo se je rodila leta 1669. Da bi si zagotovili nebeško pomoč v bližnji vojni s Turki, so se namreč deželni stanovci dne 14. januarja zaobljubili, da bodo praznik brezmadežnega spočetja Matere posejvali slovesno vsakega 8. decembra ter da bodo posvetili Mariji posebno javno znamenje. Vendar so izpolnitev te obljube dolgo odlašali. Prišla pa je l. 1678. V Srednjo Evropo kuga. Praznili je cesarski Dunaj, a naslednjega leta kosila tudi po štajerskem, ni pa več dospela na kranjska tla. Ta sreča je menda spornila deželne stanovce njihove stare zaobljube.

Marijin spomenik pred cerkvenimi vrati

Čim je baron Valvasor zvedel za to namero kolegov, se jim je brž ponudil na uslugo. O nastanku znamenja piše v svojem delu takole:

»Ta spomenik je dala napraviti dežela na svoje stroške. Delo se je pričelo v marcu 1680, ko so izkopali prostor za temelje. Vse je narejeno iz lepega, raznovrstno obdelanega in zglednega marmorja. Steber je iz pisane dragega marmorja v enem kosu, kapitel pa iz genoveškega marmorja. Podstavek in steber sta izdelana po mojem prej napravljenem modelu. Na spodnjih štirih podstavkih viditi iz trdega sivkaste ali bele kama izklesane podobe sv. Jožefa, sv. Leopolda, sv. Janeza Krstnika in sv. Frančiška Ksaverija. Zgoraj vrh stebra pa se blesti iz enega kosa vilita podoba Matere božje, ki sem je dal po lastnem izumu in ob stalnem nadzorstvu izodelirati in viliti. Za modeliranje sem uporabil nadarjenega Volka Weisskirchna, salcburškega kiparja, za litje pa zvonarja Kristofa Schlaga, ki je nedavno umrl. Statua je bila izgotovlje-

na tu v Ljubljani v zvonarni pred Karlovskimi vrati 16. dec. ponoči med 11. in 12. uro l. 1681. srečno in brezhibno v enem, osem čevljev visokem kosu z zemeljsko kroglo vred, ki jo ovija kača. Naslednjega leta jo je po naročilu dežele postavil na veliki petek 27. marca Marcello Genovese.« Temu besedilu je priložil Valvasor tudi celostansko sliko spomenika in njegove okolice.

Tu nam torej mož prav skromno pove, da je spomenik njegovo delo. Koliko skromnosti je v teh besedah, so spoznali že Ivan Vrhovec, a za njim še drugi raziskovalci vseh tudi najmanjših podrobnosti, ki zadevajo osebo slavnega kronista. Ohranjeni zapisniki sej deželnega odbora odkrivajo namreč prav velike težave, ki se se je moral Valvasor z njimi boriti, preden je bilo delo gotovo. Domači umetnik bi bil smel z vso pravico pristaviti, da mu deželni stanovci pri njegovem delu niso stregli v roke z bogve kakšno dobro voljo in umevanjem. Njegovo ponudbo so sicer sprejeli, vendar jih nezaupljivost ni mogla odvrniti, da ne bi naročili še drug model v laških Benetkah. Dalje so sklenili postaviti kar leseno soho, dokler ne bo vilita bronasta, Valvasorju pa naj se za njegov dosedanj trud podari 1500 gld in odpiše zaostali davek. Šele leta 1679, ko je dospelo konkurenčno delo iz Benetk, a to večini ni ugajalo, končno le ni kazalo drugega, ko da so se zaupali Valvasorju.

Za spomenik so določili nekoliko vzvišeni prostor, ki je nosil ponosno ime Akademskoga trga (in foro accademicum). Ta intimni mali trg je bil ravno nasproti velikih vrat šentjakobske cerkve; od treh straní so ga oklepale tri stavbe, jezuitska gimnazija, dvostolpno pročelje cerkve in jezuitski kolegij. Tu je bilo dotlej pokopališče. Dne 10. marca 1680 pa je prišla semkaj deželna komisija in so prihodnjega dne že podrli zid, ki je ločil pokopališče od ulice, nakar so na robu trga izkopali prostor za temelje.

Podstavek je bil deloma iz črnega jurskega marmorja iz Podhoste pri Dol. Toplicah. Prvo kocko so mu postavili oktobra 1680, dne 11. avgusta 1681 so pripeljali z desetimi pari volov še steber, izklesan iz enega kosa in težak 60 stotov. Nato je bil na veliki petek 1682 ob prisotnosti jezuitskih rektorjev iz Ljubljane, Gorice, Trsta in Reke pritrjen na vrh stebra okoli 850 kg težki bronasti kip Brezmadežne. Do avgusta 1683 so štiri vogale podstavka okrasili še s kamenitimi podobami štirih svetnikov, ki jih je oni čas imel v posebno veliki časti. Kot konec vseh del pa je prišel na rob trga še par stopnji z okusnimi kamenitimi balustradami na kroglice.

Šele ko je bilo delo gotovo, so se nasprotnikom oči odprle. Na seji 8. julija 1682 so izrekli v deželnem zboru baronu umetniku zaslužno pohvalo. Drugi namestnik deželnega glavarja je dejal: »Gospod Valvasor je vili soho s posebno slavo, ki zbujajo občudovanje vse tujece in presega druge kipe. To delo bo hvalilo svojega mojstra mnogo stoletij.« Ker se mu pa ni doletelo storilo ničesar drugega, ko da je dobil odškodnino za stroške, je bil zdaj sprejel predlog, da se mu izplača nova vsota denarja in zopet spregleda zaostali davek.

Na sredi trga

Najdaljši latinski napis, ki je bil leta 1682 vklesan na podstavek, nam pove, da je bil spomenik postavljen v zahvalo, da se je deželi ognila dvojna šiba božja, kuga in Turki. S tega vidika je prihajal potem spomenik prav mnogokrat do veljave. Za obleganje Budima po kristjanih so n. pr. prihajali Ljubljančani do spomenika v prošnji in zahvalnih procesijah, redno vsakega 8. decembra je prišla procesija iz stolnice, vsako soboto pa so molili tukaj pod milim nebom litanije.

Tako se je izpolnjevala zaobljuba deželnih stanov skoraj sto let, dokler niso cesar Jožef II. zabranil večino procesij in vse druge javne nabožne prireditve. Posledica tega je bila, da je ostal spomenik dokaj osamljen kot gol okras svoje okolice. Dolgo je kljuboval vremenskim spremembam, razbili in preperevanju, posebno ker ga nasledniki zaobljubljenih tudi potem niso pozabili. Večkrat so ga dali popraviti, tako n. pr. v letih 1798, 1799, 1805 in 1806.

Ko pa so prišli hudi časi napoleonskih vojn ter lakota in druge nadloge in stiske, je ostal spomenik brez varstva. Nekaj časa so ga podpirali s koli, da se ni zrušil, končno pa ni več kazalo drugega, ko da so ga podrli in odnesli l. 1844., to je po 162 letih njegovega obstoja. Marijin kip so odstranili v bližnji šentjakobski cerkvi v kapelo sv. Križa, od podstavka pa so ohranili tedanji uvideniki možje tudi njegov glavni latinski napis kar v originalu. Iz podstavka so namreč dali izrezati kvadrat črne marmornate plošče z vsem omenjenim napisom in ga vzlitali v steno stranskih cerkvenih vrat pod zvonikom, kjer ga lahko viditi še danes.

To rešitev spomenika so šteli šentjakobski župnik drugi za drugim le za začasnim, vsi so le čakali boljših časov, da ga obnovijo. Končno ga je župnik Koestl po 26-letnem nabiranjju mladoarov spravljal zopet pod milo nebo. Od prvotnega spomenika je ostalo seveda samo Valvasorjevo kiparsko delo, bronasti Marijin kip, podstavek in steber pa sta mu bila čisto nova, iz 1600 stotov nabrežanskega kama. Številnim darovalcem iz vse Ljubljane so na-

pravili obnovitelji protiuslugo, da so v družbo Marije, patrone frančiškanske župnije, postavili iz cinka še patrone ostalih štirih mestnih župnij, sv. Jakoba, sv. Petra, sv. Miklavža in sv. Janeza Krstnika. V temelje so položili kos kama z Oljske gore, zgodovinski spis o spomeniku in mnogo raznovrstnega drobiža iz tedanje Ljubljane.

Tako obnovljeni spomenik so odkrili 7. septembra 1870. Postavili ga pa niso na njegovo staro mesto, pred pročelje šentjakobske cerkve. Ta prostor ni bil več nikakršna zaokrožena celota, kakor je bil nekdaj, vrhu tega je bil spomenik pred glavnim cerkvenim vodom dokaj v napoto. Tesna podgrajska Ljubljana se je bila namreč med tem časom razmahnila v široki in dolgi javni prostor, Sv. Jakoba trg, ki je že kakih 90 let težko čakal, da dobi okrasa in živahnega lica. Ta trg je bil urejen po zaslugi bivšega jezuita Gabrijela Gruberja.

Usodni leti 1773. in 1774.

V teh dveh kratkih letih, za vlade cesarja Jožefa II., so se zgodile v šentjakobski okolici spremembe, kakršnih more stara Ljubljana prav malo pokazati. Prvega leta je bil po odloku rimskega papeža razpuščen ves jezuitski red, zato so se morali tudi številni, v našem šentjakobu bivajoči člani Jezusove družbe razkropiti na vse strani sveta in si iskati drugo kruha. Vsa bivša posest tega dotlej tako mogočnega meniškega reda je prešla v državno upravo pod imenom verskega zaklada, prostorna poslopja sredi Ljubljane, koder je bilo dotlej toliko vrvenja, pa so z vsemi premičninami ostala mahoma brez življenja, pušta in prazna.

Ni trajalo dolgo in je prišla še huda elementarna nesreča: dne 28. junija 1774. je doživel naš mestni okraj požar, enega najhujših, kar jih poznamo Ljubljana. Tistega dne ob 3. popoldne se je prikazal zarez petelin vrh krakovskih streh. Sapa je zanesla ogorke čez Ljubljano na desni breg in hipoma so bile v plamenih vse hiše šentjakobske okolice, pa tudi cerkvi sv. Jakoba in sv. Florijana. Ogenj je svinil še dalje, po grajski rebri, in dosegel komaj l. 1706. sezidano cerkevico sv. Rozalije. V Krakovem je pogorelo 54. v šentjakobskem okraju pa 58 hiš, med njimi vsa od prejšnjega leta neobjudena jezuitska poslopja.

Bližnji pogled na Brezmadežno

Poleg drugih premičnin je zgoraj tudi velik del jezuitske knjižnice. Njene ostanki, ki jih je bil rešil v svojo hišo deželni svetnik Leopold baron Lichtenberg deloma iz stare omare na pogorišču, deloma iz rok dijakov, vajencev in meščanov, je dobil prihodnjega leta licej (gimnazija). In teh 637 knjižnih del je dalo prvo podlago kmalu nato javnosti odprte državne licejske (študijske), danes univerzitetne knjižnice.

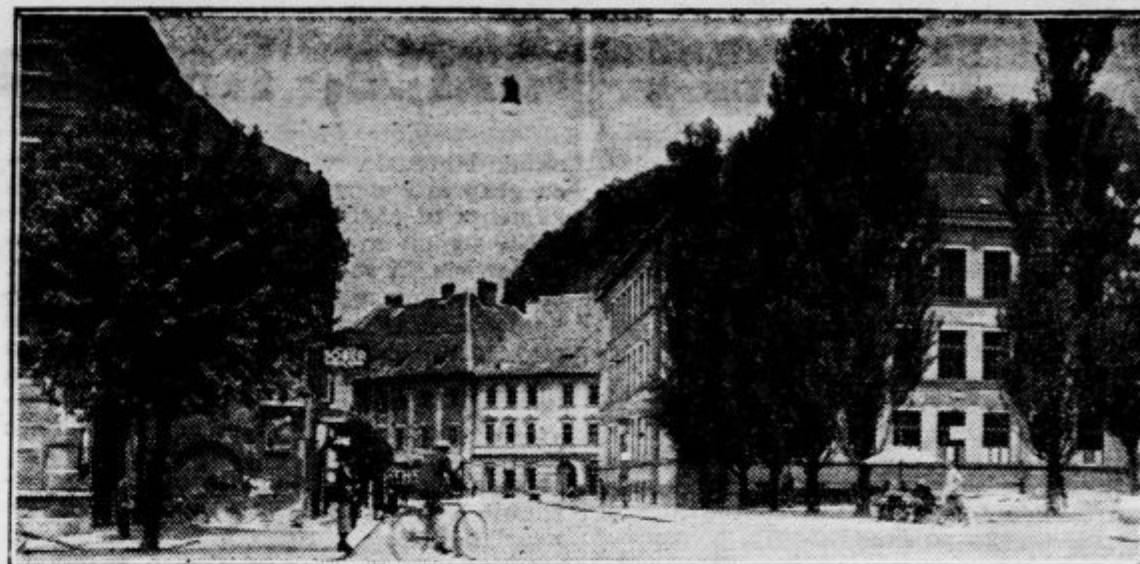
Med Akademskim trgov in trgov Pod lipo — prav letos je tri sto let, odkar so posekali ta pravilni zeleni okras Starega trga — so sezidali na mestu treh prejšnjih hiš po načrtih Gabrijela Gruberja tako zvano redutno poslopje. Hiša je nosila ime po svojih dvorani, ki je bila nekdaj največja v mestu in je služila vsem mogočnim namenom, za veselice in plesne igre, razstave in koncerte, a tudi za deželnega zbora. Tu so torej vršali vse do l. 1895. veliki besedni boji za slovenske pravice; da zborovanja ni motil zvozniki promet, so vselej razpeli od redute do stiškega dvorca železno verigo. V reduti je imel tudi veliki učenjak B. Haquet svoj anatomski zavod. Licej (gimnazija) s knjižnico in ljudska šola sta imela tu prostore le do l. 1790., potem sta se odselila v zatrti frančiškanski samostan na sedanjem Vodnikovem trgu. Kakor vidimo, je imela reduta za vso Ljubljano, a na šentjakob še posebej prav velik pomen. Danes stoji na njenem mestu mestna dekliska šola.

Gruber

Pogorela cerkev sv. Jakoba je stala brez strehe leto dni, potem so jo prekrili in obnovili, v njeni notranjosti je izginilo pri tem žal prav mnogo nekdanjega okrasa. Spogoriščni kolegija in deških seminarjev pa uprava verskega zaklada ni vedela kaj početi, zato je rada pristala na ponudbo Gabrijela Gruberja ter mu seminarja prodala v osebno last.

Ta mož je prav tedaj 1771—77) vodil po svojih načrtih eno največjih javnih del stare Ljubljane, namreč kopanje danes po sebi imenovanega prekopa. Sicer je bil profesor mehanike in hidravlike, obenem pa vseznalec, zlasti v stavbarstvu in umetnosti. Za stavbišče svoje hiše si je izbral bivši zunanji jezuitski vrt, ki je ločil kolegij od seminarja. Veliki večak je seminarja podiral, pridobiljemo smov pa uporabljal za novo zidanje tik pogorišča. Gruberjeva hiša, ki je danes del direktorije pošte in telegrafa nosi po svojem plemenitem baročnem slogu zunaj in znotraj po pravici sloves najlepše stare ljubljanske stavbe. Proti Ljubljanici ležečo stran Zvezdarske ulice je Gruber prav tako vso odkupil, a jo potem prodal nekemu meščanu pod pogojem, da bo ostala neazidana. Tako imamo tam še danes lep vrt.

Gruber je bil tedaj na višku svoje slave in poleg mladega Žige Zoisla najuglednejša

Topoli pred šolo in cerkvijo. Pogled proti Staremu trgu

in v tedanjih javnih delih odločujoča osebnost. Zahodno črto njegovi hiši je določil stari javni prostor Zvezdarske ulice, čisto novo stavbno črto pa si je bil izbral naš mojster baroka v smeri proti šentjakobski cerkvi, izbral si jo je sporedno z bivšim kolegijem in osjo cerkve.

Usodo kolegija je odločil javni interes, ki je stopil zdaj v ospredje, da bo namreč cerkev dostopnejša, nego je bila v svojih samostanskih časih. In glejte, ko so zastavno poslopje kolegija podrli in odnesli, je dobila najbližja okolica šentjakobske cerkve čisto drugačno lice: med črto Gruberjeve hiše in cerkvijo je zazeval veliki javni prostor, ki mu pravimo Sv. Jakoba trg.

Bivši jezuitski vodovod žive vode iz florijanske dolinice so odpeljali v izlivko vzdano v severno steno redute, na sredi šentjakobskega trga pa je izkopala občina druga za drugim javna vodnjaka, ki sta preskrbovala prebivalstvo okolice z vodo, dokler ni prišel v vsako hišo po ceveh mestni vodovod iz Kleč.

Po vsem tem, kar vemo o Gruberju in tedanjih temeljnih spremembah šentjakobske okolice, smemo trditi tole. V sredo stare Ljubljane z njeno tradicijo krive linije tesnih ulic ni posegel nihče drugi ko isti Gruber, le njega moramo imenovati ustanovitelja Sv. Jakoba trga. Ko je Gruber iz Ljubljane odšel, se je Kmetijska družba l. 1784. sicer ponudila, da bi novi trg zadržala s poslopjem, ki bi bilo namenjeno licejski knjižnici. Ali ta družba je kmalu zamrla in stvar je ostala le v načrtu. Ze prihodnjega leta pa je prišel novi trg do velike veljave, ko je postala cerkev sv. Jakoba središče posebne mestne župnije za del mesta od Trance in Ljubljanice do Gradu, Golovca in potoka Spodnjega Galjčeva.

Zois

Sv. Jakoba trg, največji v stari Ljubljani, je med dvema ulicama, šentjakobsko-zvezdarsko in Rožno, iz početka kar nekako visel brez prave vrednosti za promet. Do Ljubljane namreč še ni imel nobene ulične zveze, saj je bil od nje ločen na vsej strani od Stiške ulice do Zabajke po nepretrgani vrsti hiš, ki je bila vrhu tega za vodo še opasana z mestnim obzidjem. Le posamezne hiše so imele skozni odhod do reke. V sami strugi so bile zapicene še tako zvane grablje. Te so po prizadevanju Gruberja izruvali l. 1776., nekaj let pozneje je padlo tudi obzidje.

O šentjakobskem mostu ni bilo seveda še celó ne duha ne sluha. Zato sta n. pr. šentjakobski župnik J. Pinhak in kaplan V. Vodnik imela do Zoisla v njegovi palači na Bregu precej dolgo pot. Ena pot je držala v velikem ovinku skozi Stari trg in čez čevljarški most, dočim sta se morala po drugi poti prepeljati v čolnu iz Krnice (Stiške ulice).

Leta 1774. pa je napravil baron Zois na svoji strani Ljubljane nekaj, kar je imelo velik vpliv tudi na razvoj šentjakobske okolice. Kupil je del mestnega obzidja, ki je držalo mimo njegove palače, in vodni jarek pod njim. Ta zid in jarek sta bila kriva, da n. pr. Krakovo ni imelo z Bregom nobene kopne zveze. Zdalj pa je dal Zois podreti do neke višine vse obzidje, kar ga je stalo v pravokotni črti na Ljubljano, pod njim ležeči jarek pa zasuti.

To veliko delo je bilo takoj nato ovekovečeno z imenom Zoisov graben, sprožilo pa je kaj kmalu potrebo, da se ta črta javnega prostora podaljša čez Ljubljano in še naprej naravnost na osameli Sv. Jakoba trg. Šentjakobski leseni most je bil postavljen šele l. 1824. — današnji betonski stoji od l. 1915. — in ga Zoisu ni bilo več usojeno doživeti. Zastran dohoda do mostu je bilo porušenih par hiš ter je tako nastala sedanja Trubarjeva ulica, imenovana tako zaradi tega, ker je ta mož nekdaj tam blizu stanoval.

Opisane zasluge barona Zoisla so tem večje, če pomislimo, da se je javno življenje razmahnilo na prostorih, ki jim je bil srednji vek dal ravno nasprotno nalogo, da namreč mesto zapirajo in dušijo. Smotno, od Zoisla započeto zvezo je poznejši čas le še bolj izpopolnil. Zavetna lega se je spremenila v zelo prometno. In danes drži čez Sv. Jakoba trg velika prometna zveza z državne Dolenjske na državno Tržaško cesto ter so tako tesni Starega in Velikega trga razbremenjene od živahnega sodobnega tranzitnega vozovnega prometa na kar najuglednejši način.

Do potresa 1895

Odkar je bil postavljen prvi šentjakobski most, naš okraj ni več doživel posebnih velikih sprememb. Najvažnejša pridobitev je bil l. 1832. sezidani vzhodni del pošte direktorije. Kako so l. 1844. izpred glavnih cerkvenih vrat odnesli Marijin spomenik, a ga l. 1870. zopet postavili na sredo Sv. Jakoba trga, o tem je bilo že govora. Omeniti pa moramo še tole doslej čisto neznano stvar.

Mestni očetje ljubljanski so opazili potrebo, da dobi široki trg tudi kaj tržnega življenja. Zato so prišli na misel, da bi semkaj preselili čevljarke in druge male prodajalce, ki so stale že več sto let na lesenem čevljarinem mostu z obeh strani in ovirale tamkajšnji promet. L. 1830. so dali napraviti v ta namen še kar stavbni načrt. Bile bi to zidane hišice, precej podobne trgovinam, kakršne vidimo danes za obzidjem frančiškanskega samostana v Prešernovi ulici. Le žal, da se načrt ni uresničil. Saj z njim bi bilo prišlo na trg mnogo živahnosti, ki je še danes zelo pogrešamo.

Kljub temu, da je ostal trg brez tržišča, so naši dolenjski predniki, ki so imeli opravka v Ljubljani, njegovo vrednost kaj hitro ocenili po svoje. V predležniških časih (1893), so se s svojimi vozovi naj-

rajši ustavljali pred veliko gostilno pri Virantu. V Virantovih hišah je bil v letih 1848. do 1855. eden izmed sedmih ljubljanskih hotelov in kavarna. Tu so se pripravljali koncerti, a ob zasedanjih deželnega zbora je bilo tu zbirališče slovenskih politikov. V hišah je imela del svojih prostorov tudi prednica tehniške srednje šole, dokler se ni l. 1911. preselila v veliko lastno hišo na Mirju.

Kdor se je pred 50 leti sprehal po našem tedaj še majhnem mestu in gledal na levo in desno vrste stavb, mu je postala Ljubljana mikavna prav zaradi tega, ker sta iz nje odsevala žitje in duh nešteti izmrlih rodov. Ali prišla je nad mesto črna noč od 14. na 15. aprila 1895, ko se je njegova zemlja silno stresla in v nekaj urah razmajala zidove marsikatero okusne starinske stavbe. V šentjakobskem kraju je nevarno razpokala toliko slavnega reduta kakor tudi večina hiš od Stiške do Trubarjeve ulice. Obe Virantovi hiši sta ostali cel, izmed vseh ljubljanskih cerkev pa ni bila nobena poškodovana v tolikšni meri kakor šentjakobska.

Po tej katastrofi so morali Ljubljančani celo vrsto starih, okusnih hiš hitro zamenjati z novimi. Trubarjevo ulico so 1898 razširili do Gruberjevega vrta na ta način, da so podrli tam dve hiši, med njimi interesantno Robbovo; sam vrt je do bil okusno, okolici primerno ograjo. Gornji del Rožne ulice je dobil tudi več zraka, ker so za cerkvijo podrli hiše in 1907 sezidali novo župnišče. Naslednica redutnega poslopja, ki je bilo že doslej dvajset let posvečeno deloma tudi ženskemu šolanju, pa je bila sezidana 1901 izključno za dekliske šole.

Opisana naglica v obnovi potresne Ljubljane je pa kriva, da je morala pri novih stavbah silno dobi škodo pretrpeti lepota stran. Vsi tedanji stavbniki so poznali arhitekturo kot zgolj koristno uredbo, ne pa kot umetnost in s tega napakega stališča je bilo zdaj pokvarjeno tudi lice šentjakobske cerkve. Oba lepa, vitka stolpa v glavnem pročelju te cerkve so morali podrli, namesto njiju pa so prizidali na desno stran cerkve novi, prav malo primerni današnji stolp. Tudi ostala dela na cerkvi, ki jih je vodil dunajski arhitekt Jeblinger, so bila napravljena s prav majhno mero umetniškega okusa. Z nepristnim materijalom in šablonskim nakitom je cerkvena zunanost prav temeljito skažena. Starogotski oporniki okoli te cerkve so bili edini ostanek monumentalne srednjeveške arhitekture v Ljubljani, zdaj jih lahko vidimo le še na skriti severni strani cerkve.

Plečnik

Na številnih slabih zgledih, ki so jih bila dala leta obnove, je potem Ljubljana rasla v veliko mesto, zidano po nekaterih mednarodnih, torej vodenih šablonah, brez vsakršnih domačih značilnosti, dokler se ni l. 1921. vrnil v svoj rojstni kraj prof. arh. Jože Plečnik. Ta genialna glava, ki si je z deli v tujini pridobil svetovni sloves, si zdaj že 17 let prizadeva vsepovsod po našem mestu, da se približa temu, kar se imenuje »genius loci«, in da spravi do polne lepote veljave elemente, ki so bili doslej precej zanemarjeni. Tako dobiva z dokaj skromnimi sredstvi, s finim oblikovanjem posameznosti, a brez pretirane monumentalnosti od leta do leta kljub neugani nezaupljivosti posameznih meščanov čedalje priropnejše lice m. dr. tudi javni prostor na Sv. Jakoba trgu.

Jože Plečnik je bil tukaj postavljen pred zelo težko nalogo. Treba je bilo zakriti ozadje, ki ga dela trgu vrsta prenikajočih hiš Rožne ulice, popraviti mučni vtis nepravilne geometrijske oblike trga in zastrti nemirni pogled na cerkveni zid. V letih 1926-27 je začel mestni stavbni urad z delom. Položili so pločnike ob straneh in po sredi trga na ta način razdelili trg na dve sporedni voznj prog. Na ro osrednjega prostora pa so postavili venec betonskih krogel, — prim. Valvasorjevo balustrado —, ki obdajajo Marijin spomenik, za spomenikom pa majhen vodnjak.

Za gornje ozadje spomenika so zasadiili družbo dreves, cerkev pa zakrili z jagne-dih. Danes, ko se je drevje že dokaj razbohotilo, moramo priznati, da je dobil trg zares lepo lice. To zelenje se lepo strinja z vzvišenim zelenim ozadjem grajskega griča; s tem je dal mojster Plečnik staro zasluženost čast tudi temu elementu, ki je od nekdaj določil okvir ljubljanske slike. Na drugi strani Ljubljane je bliski temačni, s kostanji zasenčen Graben prav posrečeno spremenjen v zeleno, obenem sončno sprehajališče s pogledi na staro mesto okoli Križank in dalje navzgor na ogromno staro stavbo vrh Gradu.

Letos se bliža Plečnikovo olepševalno delo šentjakobske okolice svojemu koncu. Prišla je na vrsto še obnova Marijinjega spomenika. Dosedanji spomenik je bil mnogo manj graციozen in v proporcijah manj harmoničen kakor prvotni, ki ga je bil postavil po svojih načrtih Valvasor. Že po dosedanjih delih se je prejel nepravilni in pusti trg zpremenil v preglednejšo in na oko manjšo, obenem bolj zaključeno prostorsko enoto. Ljubljano, ki itak nima mnogo lepih trgov, je Plečnik obogatil za dokaj skladen, enoten trg. Pravkar pa je veliki mojster arhitektonske umetnosti s polnim zaupanjem, da bo z obnovo tega spomenika posadil lepoti šentjakobske okolice na glavo krono, ki bo še dolgo v bodočnost polna slavo kakor njemu tako tudi njegovim velikim predhodnikom, Zoisu, Gruberju in Valvasorju.

Dr. Jože Rus

Pogled po Zoisovem grabnu (s Zoisovo piramido na levi) čez most na šentjakobski trg — ena najlepših ljubljanskih perspektiv

D. Ravljen: »Črna vojna«
120 strani. Broširano 10, vezano 15 din
Založba »Cesta«, Ljubljana, Knafjeva 5.

Pregled šolskih uspehov na naših gimnazijah in učiteljskih

Z A V O D	Skupno število učencev in učenek koncem šol. I od tega učenek koncem šolskega leta			Število učenek v odstotkih			Izdelali so									Skupno je izdelalo			Ponavljalni izpit iz enega ali dveh predmetov imajo			Niso izdelali			Redovani/ niso bili		
							odlično			prav dobro			dobro														
							učenec	učenke	skupaj %	učenec	učenke	skupaj %	učenec	učenke	skupaj %												
Drž. realna gimnazija v Celju	1097	372	30,3	86	77	14,9	247	111	32,6	177	87	24,1	510	275	71,6	147	75	20,3	65	17	7,4	3	5	0,7			
Drž. realna gimnazija v Kočevju	210	65	30,9	5	10	7,14	36	18	25,71	35	14	23,33	76	42	56,19	50	18	23,38	19	5	11,42	2	4	2,86			
Drž. realna gimnazija v Kranju																											
Drž. klasična gimnazija v Ljubljani	1068	212	19,	73	36	10,21	235	88	30,25	290	52	32,02	598	176	72,	182	26	19,47	73	10	7,	3	—	0,28			
I. drž. realna gimnazija v Ljubljani	1389	8	0,5	71	—	5,11	344	2	24,91	535	6	38,95	950	8	68,97	259	—	18,65	162	—	11,66	10	—	0,72			
II. drž. realna gimnazija v Ljubljani	1110	1038	93,	4	68	6,49	14	304	23,66	44	376	37,83	62	748	72,98	—	172	15,50	10	110	10,80	—	8	0,72			
III. drž. realna gimnazija v Ljubljani	1468	—	—	79	—	5,38	315	—	21,46	589	—	40,12	983	—	66,94	305	—	20,78	175	—	11,92	5	—	0,34			
Drž. ženska realna gimnazija v Ljubljani	443	443	100,	—	39	8,80	—	147	33,18	—	148	33,41	—	334	75,40	—	93	21,00	—	10	2,25	—	6	1,35			
Mestna ženska realna gimnazija v Ljubljani	405	405	100,	—	53	13,09	—	175	43,21	—	107	26,42	—	335	82,72	—	54	13,33	—	14	3,46	—	2	0,49			
Uršulinska ženska realna gimnazija v Ljubljani			100,	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Drž. klasična gimnazija v Mariboru	818	162	19,78	102	27	15,78	205	58	32,17	183	43	27,63	490	128	75,58	105	21	15,39	52	10	7,58	9	3	1,45			
Drž. realna gimnazija v Mariboru	829	168	20,	39	29	8,2	162	67	27,62	260	48	37,16	461	144	72,98	126	12	16,64	62	5	8,09	12	7	2,29			
Drž. realna gimnazija v Murski Soboti	451	133	29,	13	12	5,54	101	46	32,59	114	50	36,86	228	108	74,49	60	20	17,74	30	5	7,77	—	—	—			
Samoupravna realna gimnazija v Murski Soboti	68	14	20,5	7	2	13,24	22	4	38,24	17	7	35,29	46	13	86,77	7	1	11,76	1	—	1,47	—	—	—			
Drž. realna gimnazija v Novem mestu	461	149	34,	14	6	4,	54	35	19,	122	47	37,	190	88	60,	81	40	26,	41	19	14,	—	2	1,			
Drž. učiteljske v Ljubljani	84	31	36,	1	8	10,72	25	17	50,	21	5	30,95	47	30	91,67	6	1	8,33	—	—	—	—	—	—			
Privatno učiteljske pri uršulinkah v Ljubljani	32	32	100,	—	2	6,25	—	22	68,75	—	5	15,62	—	29	90,6	—	3	9,37	—	—	—	—	—	—			
Drž. učiteljske v Mariboru	87	31	35,	—	1	1,16	18	20	44,	20	6	30,	38	27	75,	14	3	19,	4	—	4,	—	1	1,			
Privatno učiteljske pri šolskih sestrah v Mariboru	—	—	100,	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Škof. klasična gimnazija v št. Vidu nad Ljubljano	337	—	—	45	—	13,35	127	—	37,68	83	—	24,63	255	—	75,66	59	—	17,51	21	—	6,24	2	—	0,59			
Dr. Krekova viš. gospod. šola v Ljubljani	60	60	100	—	17	28,3	—	38	63,3	—	1	1,6	—	56	93,33	—	4	6,67	—	—	—	—	—	—			
Drž. nepopolna mešana realna gimnazija v Mariboru	478	384	80,3	8	43	10,67	19	127	30,54	37	142	37,45	64	312	78,66	18	49	14,02	5	15	4,18	7	8	8,14			

Z motorjem sta zdrvela na Mrzlico

Trbovlje, 27. junija. Črni revir je v svojem javnem izživilju zelo vesteranski. Tudi rekord na vseh poljih mu ne manjkajo. Poslednji rekord s cerkvenim političnim taborom je po svojem prodornem uspehu šel jedva mimo nas — »Delavska politika« ga je zmanjšala na zelo skromno mero — in že čujemo o novem lepem trboveljskem športnem rekordu. Mrzlico v višini 1119 m je premagal z jeklenim konjem znani trboveljski prvak motornega sporta g. Jurčič Baumgartner. Naši okoliški posavski očaci Kum, Sv. Planina in Lascia so sicer bili že deležni sličnih motoriziranih obiskov, Mrzlica pa je doslej kljubovala. Naklep Jurčiča Baumgartnera je bil kljub temu, da ga je skrivno gojil morda že leta, prav zahrbtno nenačen. Ko je v dopoldanskem urah brzel mimo nas njegov svetli NSU s priklopi in spremljevalcem Francem Planinškom, smo menili, da gre za običajen obisk izvenboveljske okolice. Pri Sv. Katarini sta vozača demontirala priklopi ter jo s samim motorjem ubrala proti Čecam. Čecanski kmetje so začudeni gledali nenavadna potnika, ki sta si na jeklenem konju z vso silo ropotajočega motorja utirala strmo pot proti Kajtnovi kmetiji. Vzpom 40% in kamenita pot sta bila prva huda preizkušnja. Ki pa sta jo vozača prestala odlično. Prišlo je še vse huje. Strmina je rasla, pot je zmanjkala, Jure in njegov spremljevalec sta se pod mrzliškim plazom zvalila v kamenju, blatu in drčah. Motor je zaman pihal z vso silo. Zadnje kolo, povezano z verigo, se je v enomer zagrebalo v tla do osi. Delo je bilo težko. Desetkrat sta šla naprej in nazaj, potem sta se pa le povzpela vse višje in dospela da planinski-

ga sedla pod Mrzlico. Za pot enega kilometra sta se zamudila celo uro. Potem je šlo hitreje mimo kmeta Zalesnika in haid v zadnje planinsko rebro strmo po serpentinah stezah. Ilovata, premočena tla so bila neprijetno iznenadevanje. Na to pa kar po zeleni planini, Mrzlici nasproti. V travi je sicer drselo, vendar so kolesa, ovita z vrvmi, premagala tudi poslednjo oviro.

Navdušenje mrzliških gostov je bilo nepopisno. Prvo motorno vozilo v teh planinskih višavah! Zmagovalca je v imenu planinskega društva pozdravil g. Šetinc. Iznenadenje je bilo tem prijetnejše, ker so vsi mislili, da prekinjajoč ropot motorja povzroča ponesrečeno letalo in so se ravno pripravljali, da ponesrečenec priskoči na pomoč. Pa je bil le NSU Jurčiča Baumgartnera, ki je s svojim pogumnim spremljevalcem Planinškom prvi zmagovito privozil pred planinski dom in s tem dosegel sijajen višinski in terenski rekord, menda edinstven v slovenskem motornem sportu.

Gotovo bo ta športni podvig našel še druge posnemalce. Še lepše pa bo, če bodo enkrat motorna vozila brzela na Mrzlico po lepi novi cesti, ki jo trboveljsko planinsko društvo namerava izgraditi v kratkem. Priprave so že v teku. Poseben gradbeni odbor je nedavno izvršil terenski ogled in proga je trasirana od Podmeje do vrha. Z novo cesto bo Mrzlica z vso svojo planinsko lepoto in edinstvenim razgledom odprta še širšim krogom občudovalcev, ki se bodo v pičlem času lahko od blizu in daleč povzpeli prav do planinske kočice z vozili vseh vrst. Trbovlje pa bodo s tem stopile v širši krog slovenskega turizma.

Naš slovaški kulturni konzul dr. Ivanu Lahu

Pred dnevi je že »Jutro« zabeležilo v Kulturnem pregledu iskreni spominski članek, ki ga je v slovaški reviji »Slovenska brazda« ob prerani smrti pisatelj dr. Ivana Laha objavil dr. Vojtech Měrka, veliki prijatelj našega naroda in izvestni poznavalec našega slovstva.

Cestlice dela dr. Laha in neštete njegove bivše učence bo še zanimalo, da je bilo dne 18. junija, ko je minilo mesec dni od dr. Lahove smrti, v radijski postaji v Košicah predčeno predavanje dr. Měrke o delu in življenju avtorja »Brambovec«, »Angelina Hidarja« in »Sigmovga maševanja«.

Te dni pa smo iz bratske češkoslovaške prešli letošnje šolsko poročilo državne trgovske akademije v Nitri in pokrajinske strokovne šole za ženske poklice v Nitri. Gledajoč, kako sta ta dva ugledna zavoda, ki jima načeluje direktor dr. Vojtech Měrka, lepo počastila spomin dr. Laha, slovenskega pisatelja, jugoslovanskega borca in nepozabnega kulturnega delavca za zblizanje in medsebojno spoznavanje našega in češkoslovaškega naroda.

Obe izvestji prinašata dr. Měrkov krasni slovaški prevod Lahove pesni o »Kovaču Tomažu«, ki je ob smrti velikega prezidenta Masaryka izšla v našem listu, pa celostransko sliko našega pisatelja in naslednje tople spominske vrste, ki jih ponatiskujemo v prevodu, da bodo tudi naši bralci izvedeli, kako častno je odjeknila smrt dr. Laha med njegovimi in našimi zvestimi prijatelji na češkoslovaškem: »Dne 19. maja 1938 je razglasil češkoslovaški radio žalostno vest, da je umrl dr. Ivan Lah, najzvestejši prijatelj češkoslovaškega naroda, znan slovenski pisatelj in novinar. Človek zlatega srca, ki je vse svoje življenje delal samo za poveljanje svojega naroda in za njegovo naslonitev k našemu narodu.

Rojen je bil v Sloveniji, univerzo je študiral v Pragi, in čeprav je po končanih študijah živel v Ljubljani, je ostal s srcem v Pragi, katero je ljubil z neskončno ljubeznijo. Bil je učenec Masaryka in je ostal njegovim naukom zvest do poslednjega diha. Napor duhovnih sil, trpljenje v svetovni vojni, zlasti v internacijskih taborišcih, potem pa na romunski fronti, kjer je bil ranjen, so ogrozili njegovo zdravje. Njegovo bolno srce je zakomaj prenašalo pretrpe in težke trenutke zadnjih dni. Na vse je do poslednje ure zelo živo reagiral in — trpel.

Zdaj je dočrpel naš največji prijatelj: ne le največji prijatelj našega naroda, ampak tudi iskreni in prisrčni prijatelj nas sa-

mih, naše šole. Skrbno je zasledoval kulturni razvoj češkoslovaškega naroda, pa tudi zelo pozorno s srčno radostjo beležil delovanje naše šole in naših krovkov v vodilnih jugoslovanskih listih. Veselil se je tega s tako odkrito ljubeznijo in radostjo, kakor je bil takega zmožen samo človek tako čistega srca.

Umrli je največji glasnik slovenske vzajemnosti.

Kdo na njegovo mesto...?

Tako dve slovaški šolski izvestji o našem dr. Ivanu Lahu!

To naj bo za Vidov dan 1938, pokojnikov veliki praznik, za njegov sveži grob.

P. K.

Doživljaj s Petruško

Bilo je v poletju l. 1920. ali 1921. meseca julija ali avgusta (spominjam se le, da je bila izredna vročina). Vozil sem se z vlakom od postaje Hrašče—Mota proti Radgoni in naprej proti Spilju in Mariboru. V vlakom sem dobil »prijateljčka«, ko se je vračal z obiska pri svojem najboljšem prijatelju Cvetku Golarju v Ljutomeru, kjer je bila prejšnji dan »birma.« »Prijateljček« je imel s seboj do vrha natrpan nahrbtnik (Cvetko Golar ima v Ljutomeru lično vino in — vinograd v Ljutomeru). Ko sva prispela na našo obojemo postajo Gornjo Radgono, sem po voznem redu v naglici ugotovil, da bo vlak stal celo uro, torej časa dovolj, da obiščem v neposredni bližini znano mi Simoničovo hišo, kjer preživlja vsake počitnice prijatelj dr. Janko Slesinger, takrat profesor na realki, danes ravnatelj vseučiliške knjižnice v Ljubljani (njegova soproga gospa Olga je po rodu Simoničeva).

Takoj se je »prijateljček« ponudil, da gre z menoj, češ, da je Janko tudi njegov dobi prijateljček. Pri Simoničevih so nam veselo sprejeli s priznanim gostoljubnostjo. Med razgovorom naju je vprašal dr. Slesinger, odkod prihajava in kam sva se namenjena. Ko mu poveva, da imava prtljago v vlakom, ki stoji celo uro na postaji, nama pojasni, da stoji vlak celo uro šele na avstrijski postaji, v mestu Radgoni. Takrat je bil prevoz z vlakom po avstrijskem ozemlje do Spilja našim državljanom sicer dovoljen brez potnih listov, toda vozove z našimi državljanji so na zadnji naši postaji v Gornji Radgoni zaklenili in jih odprli šele v Spilju.

Prestrežena sva hitela na postajo v Gornjo Radgono, a vlak je že davno odpeljal na avstrijsko postajo. Z lahkoto bi se bila prispela tja, ako bi bila smela iti po železniškem mostu čez Muro. Toda tam je

stražil naš graničar, bivši ruski ujetnik.

»Prijateljček« je hitel k njemu, ga nagovarjal v ruščini z izbranimi pridevki: bratec, striček, boteček in še kako, toda Rus je samo odkimal. Morala sva hiteti na slepo srečo nazaj skozi vso dolgo Gornjo Radgono do mostu, ki veže Gornjo Radgono z avstrijskim mestom. Debeluhasti »prijateljček« je venomer tekkel, dočim sem jaz suhi dolgin — delal le dolge pospešene korake. Naša mejna straža se je dala prepričati, nakar tudi avstrijski stražniki niso delali ovir. Tik pred odhodom vlaka sva prihitela na kolodvor. Tudi avstrijski sprevodnik je pokazal usmiljeno srce ter nama zadnji trenutek odklenil jugoslovanski voz. Saj se je moral »prijateljček« vsem smiliti, ker je pot kar lil z njega in je pihal in pihal liki železniški stroj. Skoraj na vsej vožnji do Spilja je še vedno pihal in lovil sapo, da ni prišel do govora, vendar pa je ves srečen gledal na svoj nabasani nahrbtnik na polici. Rešil ga je, hvasabogu, sicer bi se bili z vsebino gostili avstrijski železničarji. Bog ne daj, da bi bili »prestani napori povečali »prijateljčku« srčno napako, ki mu je prežgodaj pretrgala ni življenja.

4. B.

Društveno gibanje trboveljskih gasilcev

Trbovlje, 28. junija. Gasilska četa Trbovlje II, ena najstarejših čet v Zasavju, prav pridno deluje. Posebno je omeniti spretno vodstvo četnega vodje g. Gučka. Lepi proslavi 50letnice, na kateri je četa lani ob otvoritvi nove orodjarne pokazala svojo tehnično pripravljenost za pomoč bližnjemu, je sledila po obli-

čajnih zimskih društvenih prireditvah preteklo nedeljo krasno uspela tombola na društvenem vrtu. Tombola trboveljskih gasilcev je poleg tombole Sokola najprikladnejša prireditev za vse Trboveljane. Obisk je bil pri lepem vremenu rekorden. Četno vodstvo se je potrudilo, da je s krasnimi dobrotami do bro organizacijo prireditve ustreglo željam občivalcev. Saj je pa tudi starešina trboveljske gasilske družine že sam mojster takih prireditvev. Megalon je bil na delu do pozne noči ter napovedoval srečnikom glavne dobrote (11), ki so jih zadeli po večini podpore potrebnih brezposelnih delavci. Prvo nagrado, šivalni stroj, je zadel Botek Emil.

WEKA-MARIBOR

ALEKSANDROVA C. 15

Tlačnine za pohištvo
Zakart mokete
Kretone
Tlačnine za savce
Gradi za madrace
Umotne usnje in
ves tapetniški pribor.

Zahtevajte vzorce ali si
dajte predložiti po Vašem
dobavitelju
WEKA vzorce

kolesa pa so odnesli Jager Albin, Avsec Marija, Murn Andrej, Štorman Vincenc in Frajle Genovefa. Bilo je še mnogo drugih lepih dobrot, ki so jih prejeli srečniki. Uspeh vombole je bil dober, kar je tem razveseljuje, ker četa potrebuje denar za dokončno dozdavno nove orodjarne, modernega poslopja, ki bi v vsem ustrezal gasilskim potrebam.

Vrste trboveljskih gasilcev je zelo razčlenila vest o nepričakovani smrti ge. Anđža Kramerjeve, soproge senatorja g. dr. Alberta Kramerja, častnega člana gasilske čete Trbovlje II. Četa je v znak globokega žalovanja razobesila na domo žalno zastavo in iskreno sočustvovanje vseh članov izrazila s pismenim sožaljem g. dr. Kramerju.

Trboveljski gasilci se splošno prav pridno gibanje. V nedeljo jutraj so z deputacijami prisostvovali blagoslovitvi novega četnega praporu bratske čete v Hraščniku, ki mu je kumovala soproga ravnatelja inž. Drolica. Gasilska četa Klek pripravila za nedeljo 3. julija tombolo, ki naj pripomore do nabave prepotrebnihih gasilskih potrebščin. Četa Sv. Katarina bo 17. julija slovesno razvila nov prapor, darilo katarinskih žen in deklet. Zadnja v vrstah trboveljskih gasilskih prireditve pa bo tombola rudniške gasilske in reševalne čete, ki bo 31. julija. V vseh gasilskih četah trboveljske doline in okolice vladata zgleđna delavnost in poštvalnost, kar usposablja gasilce za vsakrjni napredek v službi za pomoč bližnjemu.

Nevdržne poštne razmere v št. Vidu

Št. Vid nad Ljubljano, 28. junija. Nepoznavalci naših razmer nas blagrujejo, češ da ni kraja, ne mesta, ki bi bil deležen tolikih udobij in tolikih dobrin, ki jih imamo šentvidčani na pretek. Udobna tramvajska zveza z Ljubljano, redni avtobusni in železniški promet s širnim svetom; danes pa stojimo pred otvoritvijo moderne avtomobilske ceste Ljubljana—Bled. Primanjkuje nam tedaj še tičjega mleka in vsakdanje nebeške mane.

Kako stajane so naše dejanske prometne razmere, naj služijo prijateljem v pojasnilo naslednje okoliščine: Prijatelj nas telefonično kliče iz Maribora na poziv, čakamo in naposled dočakamo obvestilo pošte, da pošta v št. Vidu nima nikogar, ki bi dostavljal telefonsko pozivnico. Brzjavim iz Čakovca v št. Vid, naj mi prinese k popoldanskemu brzu važne listine. Brzjavka je dospela v dopoldanskih urah na pošto v št. Vid. Pošta pa ni imela pismo- noše, ki bi svojem brzjavko dostavil. Čas je zlato! Hitim v telefonsko celico k

Figovca in ključem pošto št. 1938. Baum. Ključem ponovno. Baum. Obestim šušalko in hitim v javno telefonsko celico in ključem zopet na obeh vodih pošto št. Vid. Baum. Baum. V vsej naglici stečem v kavarno Evropo, morda bom imel naposled tam več sreče. Zopet prebujni Baum, Baum. Čas je zlato! Uberem jo na tramvaj. Prijatelj oddaja telefonska naročila. Kaj vraga telefoniraš! Pomiri se, brate! Več, telefon smo vzeli šentvidčani v zakup. Vas pa čaka, nova, moderna avtomatična podcentrala, ki že polni dve leti nepremično stoji. Prav zdaj licitirajo za njo kable in žice. Takoj nato pošljemo oba voda v poštni muzej, če ne bodo prej na aparatih nove podcentralne miši ogledale svile. Zato, Ljubljancani, potrpite, ker sta naša telefonska voda stalno zasedena.

Pred tednom se je naš pismomoša senior pod težo nepretrgane službe skrušil. Ostala sta še dva. Zato je uprava pošte ukinila dostavo po mnogih vaseh in tudi v Vižmarjih. Pisma, časopisi, brzjavke, telefonske pozivnice se kratkoma ne dostavljajo. Hitiš na pošto. Telefon brni, telegraf ropoče, pred okenci se gnetejo stranke, na mizah pa leže kupi časopisov, pisem in druge pošte. Ena uradnica streže pri telefonu, druga pri blagajni, tretjo ključ telefona, tako, da reva ne ve, katerega dela bi se lotila. Ali ni to nebeško!

Št. Vid je predmestje Ljubljane z bogato industrijo, trgovino in slovečo obrtjo. Redni poštni, telefonski in telegrafski promet je za nas življenjskega pomena. Zato vprašamo ministrstvo pošte in ljubljansko pošto direkccijo, ali smo davkoplačevalci šentvidske občine ljudje druge vrste, da se z nami postopa na tak način? Ali se tako skrbi za povzdigo obrti, industrije in trgovine? Vprašamo, ali je znano poštnemu ministrtvu in ljubljanski direkcciji, da je pri nas polovica občanov brez dostave pošte in deloma tudi prebivalcev mesta Ljubljane, v kolikor jih spada pod šentvidsko pošto. Vprašamo naposled, kaj mislijo poštne oblasti ukreniti za redno dostavo pošte, za priključitev avtomatične telefonske podcentrala, kdaj pomnožiti stalež pismo- noš in uradniškega osebja, da se uredijo nevdržne poštne razmere.

Iz sodne dvorane

Božjastnik v sodni dvorani

Pred sodnikom poedincem dr. Jožo Kalkajem sta se danes zagovarjala iz kemi- je Amadeo Zanolla in mehanik Peter Velikonja. Oba sta že priletna gospoda, ki sta pristojna v Trst, živita pa v Mariboru. Obtožnica, ki jo je zastopal državni tožilec dr. Sever, ju je dožila prestopka proti obči varnosti ljudi in imovine, ker sta meseca maja v Domžalah

NAPOLÉONOVA TAJNA LJUBEZEN

Zgodovinski roman

»Hm... In zakaj mi niste povedali pred posvetovanjem?«

»To je zelo preprosto, sire. V tem primeru ne bi bil imel več svobode, ki mi jo je dalo vaše veličanstvo takisto kakor vsem mojim tovarišem, da jasno razložim svoje mnenje, o katerem sem vedel, da ustreza pravi koristi države, akoravno je nasprotovale cesarjevemu osebnim željam.«

Napoleon je bistro in dolgo gledal ministru v oči. »Razumem vas. Hoteli ste z javno izrečenim mnenjem pritisniti name; s presenečenjem ste mi hoteli zagraditi pot in izpodbiti moje načrte?«

»Da, sire, priznam.«

»In se niste bali moje jeze?«

»Ne, sire, kajti za jezo hodi preudarek; bil sem si v svesti, da mi bo vaše veličanstvo nazadnje pritrtilo.«

Nameste srdečega izbruha se je cesar nasmehnil. Ta mirnost je ohranila Fouchéja, da je dokončal svoje delo.

»In razen tega bi vam bila gospa grofica sama branila, če bi bili hoteli prezreti te ovire in iti preko njih.«

»Da, nekdo ste mi že rekli: njena skromnost...«

»Ne, sire, njena pobožnost. Grofica se ne bi bila dala razporečiti.«

»Samo to? Njen zakon z grofom bi bil dal razveljaviti po duhovni gosposki v Varšavi. Ta se gotovo ne bi bila pokazala strožje, kakor pariška cerkvena oblast v mojem primeru.«

»Grofici to ne bi bilo zadostovalo. Samo odločitev svete stolice bi jo zadovoljila — in vaše razmerje do papeža...«

»Eh, kaj«, je malomarno rekel Napoleon. »Dva polka bi mi bila privedla Pija VII. semkaj. Potem bi videli, ali bi se upiral.«

»Niti Napoleon ne more ravnati s papežem kakor z navadnim tatom, samo zato, da bi se laže poročil s svojo ljubico.«

»Spoštovanje do duhovnega oblačila se mi zdi pri vas nekam pozno, gospod Fouché.«

»Svojih mladostnih zmot sem se zmerom kesal.«

»Nu, pustiva to. — Moj sklep je storjen. Ne govoriva več o tej stvari.«

Čeprav v tem razgovoru ni hotel razgaljati svojih čustev, vendar ni mogel utajiti nekakšnega razburjenja, ko je s popolnim dostojanstvom dodal:

»Mislim, da je to, kar sem nocoj storil, moja dolžnost do Francije in moje hiše... Pozno je, vojvoda Otrantski, pojdite spat...«

Fouché je vstal. »Spat, sire? Ne. Prebrati moram še dopise o položaju na Nizozemskem. Cesar mora imeti poročilo v rokah, preden pokliče kralja Louisa k sebi.«

»Res«, je rekel Napoleon in se oprl na rob kadi.

»Ta zadeva mi je mrzka. Kdo bi bil mislil, da se bo z bratom, ki sem ga vzdrževal iz svoje poročniške plače, tako obrnilo. Trmoglavci. Če ga skomine

po neodvisnosti hitro ne minejo, bom moral nazadnje združiti Nizozemsko s cesarstvom. — Preverite to stvar in pripravite načrt pogodbe... Do svidenja...«

Fouché se je izgubil v nočno tihi palači. Cesar je s Constantov pomočjo zlezel iz kadi. Obkel je srajco, dolge porhantaste hlače s stopali in dolgo nočno haljo iz višnjeve volne, si dal natakniti stare copate iz rdečega safiana in zavezati pisano ruto okrog glave ter šel — ne v posteljo, ampak k pisalni mizi.

Sedel je, obračal liste, prekladal spise, si zapisoval to in ono, nato pa vstal, stopil h kaminu in sedel v globok naslanjač. Prekrižal je roke in glasno zaklel.

To, da se je bil moral v pogovoru s Fouchéjem siloma brzdati, je še podžigalo njegov gnev. Vojvoda Otrantski je bil vključ svoj bistroumnosti prepričan, da je ostal cesar ravnodušen. V resnici si je bil Napoleon prisegel, da mu nikoli ne odpusti.

Fouché se je bil z njim drzno poigral. Kaj njegovi vidni razlogi! Kaj to, ali je imel prav, o čemer je bil Napoleon sicer prepričan! Pod plaščem politike je bil njegov namen vendarle oseben. Kar koli si storil za tega človeka, dolžnika se ti ni čutil nikdar. Pod njegovo vrolo in odkritosrčno krinko sta se skrivala samo izdajstvo in laž. Njegovo sodelovanje pri državnih poslih je postajalo nevarno, posebno še v vojaški državi, ki jo je mogel razmazati že nesrečen slučaj.

Ali naj ga zapodi? To v sedanjem trenutku ni bilo tako preprosto, kakor se je zdelo. Videti bi

bil, kakor da Napoleon žrtvuje ministra svoji ljubici. Po vsem Parizu bi prepevali zbadljivke nanj. On bi bil zmanjšal v očeh Francije, Fouché bi pa zrasel in bi mu utegnil postati zaradi svojih zvez z jakobinci in rojalisti celo nevaren. A njegovo potrpljenje je imelo še drug vzrok: za zdaj je Fouchéja še potreboval.

Potreboval ga je v rimski zadevi, v to, da opravi z Nizozemsko, in v to, da ojači celinsko zaporo. Vse to je bil naložil vojvodi Otrantskemu, ki je bil postal zadnji čas še vplivnejši kakor dotlej. Če bi prehitro izginil, bi se utegnile umetno kolesje ustaviti in nastati bi utegnile resne težave. Politične potrebe so ohranile Napoleono roko. Ta mah Fouchéja ni mogel nadomestiti.

Toda čez nekaj tednov, ko bo pričeto delo končano, po sijajni poroki, ki naj obda cesarja z najvišjim bliščem in olajši poslednje nasprotnike, bo Fouchéja z okrutnim veseljem zdobil. Zdobil ga bo tako, da se ne bo mogel nikoli več pobrati. Takrat ga zadeni kazen, veliko huje, nego bi ga zadela danes. Lahko ga bo zalotiti na kaki temni spletki, javno razgaliti njegovo nizkotnost in ga uničiti za zmerom.

Dotelj je hotel kazati Fouchéju prijazen obraz ter uspraviti njegovo nezaupanje. To mu ni bilo težko, ker je imel čudovit dar za pretvarjanje in je znal mojstrski lagati.

Misel, da je maskevanje samo odloženo, ne opušeno, ga je potolažila. Cesar se je naslonil na stolu daleč vznak, črte njegovega obličja so se sprostile — mislil je na Marijo.

Letovišča

Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

Letovanje v Splitu pri kopališču nudu lepe sobe, celo oskrbo, dobro hrano po zelo nizki ceni. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Letovanje v Splitu« 14813-38

Letoviščarjem ne priporočamo gostilna Tavčar Poljana nad krajem Loko. 14270-38

Letoviščarjem in izletnikom se priporočajo pri Cenu in Škofji Loki. Senčnat vrt. Jedila na zabavo. Pristna vina. Garaz. Rottenbucher. 14268-38

Kam pa kam? Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

Gostilna Martinec. Zg. Šiška. Jutri velika prireditel na senčnatem vrtu! V slučaju slabega vremena na razpolago velika dvorana. Za zaključene družbe posebne sobe! 15531-18

Službo dobi Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

Izurnjene šivilje za stalno poslovanje K. Soss, Mostni trg. 15244-1

Natakarica poštena do 24 let stara dobi mesto v dobro znani poštini gostilni na Gorenjskem. Biti mora spretna, čedna, gumanja, si in prikupljivega vedenja. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Natakarica 675« 15297-1

Brivskega pomočnika dobrega delavca, sprejemnega za stalno za takoj. Rozman Valentin. Kranj. 15527-1

Pošteno postrežnico za vse od pol 7. do 11. sprejem. Gledališka ul. 4. I. desno. 15517-1

Frizerka dobra moč, dobi stalno mesto. Salon »Maksas, Resljeva 2. 15200-1

Tkalski mojster

vestranško, posebno na jadranskih starih izveščin, dobi takoj mesto. Podrobnosti ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Tkalski 999« 15128-1

Prodajalica osamljena, dobi stalno mesto pri samskem gospodu. Potrebna gotovina ali kavčija. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15501-1

Mlajšo frizerko dobro moč, sprejme takoj salon Podkrajšek. Sv. Petra cesta 12, Ljubljana. 15545-1

Pletilje za rokavice, sprejme. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15547-1

Službe išče Vsaka beseda 50 par. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 12 Dtn.

Upokojenec vreden in povsem zanesljiv, zdrav v najboljših letih, službi davčne uprave, želi službo inkasanta, razpisalca ali kaj temu primernega, v večji trgovini, podjetju ali zavodu je vsega zaupanja vreden moč, z najboljšo oceno in najboljšimi priporočili. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Upokojenec 15513-3

Modeli za novo projektirane stavbe, mostove itd. izvršuje po danih načrtih in dogovorih. Loboda Zdravko, Trzin 55. 15523-3

Dragocenosti Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah

ČERNE — juvelir, Ljubljana, Wolfova ul. 15522-2

Prodajalica Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

Samostojen delavec išče kakršnekoli začasnega ali trajnega zaposlitve. Delal je nad 10 let na odgovornem mestu v velikem industrijskem podjetju, ki je sedaj ustavilo obrat. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Zanesljiv in natančen.« 15374-2

Brivski pomočnik išče namestitev. — Bešlič, Maribor, Magdalenska ul. 73. 15543-2

Vajenci (ke) Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

Trgovsko učenko z znanjem nemščine, sprejme takoj Matko Ulčar, — Bled. 15523-44

Vajenko za frizersko obrt, — takoj sprejem. Kranj, Franci, Cernetova ul., Ljubljana VII. 15505-44

Dvignite v oglašnem oddelku doseple ponudbe.

Pouk

Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

Akademikarka pripravlja na ponavljalne izpite proti hrani. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Akademikarka.« 15506-4

Zaslужek Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

Gradbeno podjetje Martinec d. z o. z. LJUBLJANA, Prule, izvršuje načrte, gradbeni dela solidno po ugodnih cenah. 15513-3

Modeli za novo projektirane stavbe, mostove itd. izvršuje po danih načrtih in dogovorih. Loboda Zdravko, Trzin 55. 15523-3

Dragocenosti Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah

ČERNE — juvelir, Ljubljana, Wolfova ul. 15522-2

Prodajalica Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

Samostojen delavec išče kakršnekoli začasnega ali trajnega zaposlitve. Delal je nad 10 let na odgovornem mestu v velikem industrijskem podjetju, ki je sedaj ustavilo obrat. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Zanesljiv in natančen.« 15374-2

Brivski pomočnik išče namestitev. — Bešlič, Maribor, Magdalenska ul. 73. 15543-2

Vajenci (ke) Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

Trgovsko učenko z znanjem nemščine, sprejme takoj Matko Ulčar, — Bled. 15523-44

Vajenko za frizersko obrt, — takoj sprejem. Kranj, Franci, Cernetova ul., Ljubljana VII. 15505-44

Dvignite v oglašnem oddelku doseple ponudbe.

Auto, moto

Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

Motorno kolo »Puche 250 cm šč dobro ohranjeno, ugodno napravo, radi odpotovanja. Naslov: Vede Rihard, Ključevičar, St. Rupert, Gornjsko. 15541-10

Kolesa Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

Športno kolo celotno pokromano, malo voženo, proda Jerše, Kotnikova 12, poleg Mestne elektrarne. 15518-11

Pohištvo Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

VSakovrstno POHIŠTVO najcenejše, najmodernejše v priznani solidni izdelavi se dobi za mo v velik zalogi trdke

»Oprava« Ljubljana, Celovška 56 Sprejemajo se naročila 73-12

Stroji Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

Lokomobil 30-50 HP v dobrem stanju kupimo. Ponudbe na: Dr. D. Rukar, Zagreb, Draškovičeva 16. 15412-29

Kapital Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

Za tekstilno tovarno dobro vpeljano item radi poverjanja obrata tihemu družabnika s kapitalom 400 do 500 tisoč din. Ponudbe pod »Podjetnost na ogl. odd. Jutra. 15361-16

Družabnik išče za mesarico obrt s primernim kapitalom za povečanje obrti. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Zenitev ni izključena.« 15500-16

Stanovanje Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

celo pritličje, kleti in vrt, oddam za 350 din mesečno od 1. julija dalje. Volk, 14a, Stožice. 15498-21

Stanovanje Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

Dvosob. stanovanje cenejše, oddam za avgust rodnini do treh odraslih oseb. Pojasnila v vseh poslovalnicah Jutra. 15514-21

Stanovanje Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

celo pritličje, kleti in vrt, oddam za 350 din mesečno od 1. julija dalje. Volk, 14a, Stožice. 15498-21

Stanovanje Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

celo pritličje, kleti in vrt, oddam za 350 din mesečno od 1. julija dalje. Volk, 14a, Stožice. 15498-21

Stanovanje Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

celo pritličje, kleti in vrt, oddam za 350 din mesečno od 1. julija dalje. Volk, 14a, Stožice. 15498-21

Stanovanje Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

celo pritličje, kleti in vrt, oddam za 350 din mesečno od 1. julija dalje. Volk, 14a, Stožice. 15498-21

Stanovanje Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

celo pritličje, kleti in vrt, oddam za 350 din mesečno od 1. julija dalje. Volk, 14a, Stožice. 15498-21

Stanovanje Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

celo pritličje, kleti in vrt, oddam za 350 din mesečno od 1. julija dalje. Volk, 14a, Stožice. 15498-21

Stanovanje Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

celo pritličje, kleti in vrt, oddam za 350 din mesečno od 1. julija dalje. Volk, 14a, Stožice. 15498-21

Stanovanje Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

celo pritličje, kleti in vrt, oddam za 350 din mesečno od 1. julija dalje. Volk, 14a, Stožice. 15498-21

Stanovanje Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

celo pritličje, kleti in vrt, oddam za 350 din mesečno od 1. julija dalje. Volk, 14a, Stožice. 15498-21

Stanovanje Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

celo pritličje, kleti in vrt, oddam za 350 din mesečno od 1. julija dalje. Volk, 14a, Stožice. 15498-21

Lokali

Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

Buffet ob Savi prometno kopališče, opremljen, takoj oddam. Finžgar, Poljanska 71. 15525-19

Lokal za bufet špecerijo ali pletilstvo — s stanovanjem skupno ugodno oddam v bližini Stadijona. Poizve se Figar, Vošnjakova 6. 15524-19

Mlekarno prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15503-19

Posest Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

Trgovsko hišo z gostilno v prometnem kraju Konjšk. srezu da ugodno v najem 1. septembra M. Tomič, Rimske Toplice. 15137-20

Večje število parcel kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in pa stanovanjskih hiš ser vil, ima naprodaj gradbeno strokovno izobražen posredovalec

Kunaver Ludvik Cesta 28. oktobra 6. Te lefon 3733. Pooblaščen graditelj in sodni cenitelj za nasvete brez plačila na razpolago. 25-20

Smrekov gozd z več tisoč metri 30 do 40 let starih debel, kupim. Ponudbe na ogl. Jutra pod »Gotovina 513«. 15515-20

Stanovanje Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

celo pritličje, kleti in vrt, oddam za 350 din mesečno od 1. julija dalje. Volk, 14a, Stožice. 15498-21

Stanovanje Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

celo pritličje, kleti in vrt, oddam za 350 din mesečno od 1. julija dalje. Volk, 14a, Stožice. 15498-21

Stanovanje Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

celo pritličje, kleti in vrt, oddam za 350 din mesečno od 1. julija dalje. Volk, 14a, Stožice. 15498-21

Stanovanje Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

celo pritličje, kleti in vrt, oddam za 350 din mesečno od 1. julija dalje. Volk, 14a, Stožice. 15498-21

Stanovanje Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

celo pritličje, kleti in vrt, oddam za 350 din mesečno od 1. julija dalje. Volk, 14a, Stožice. 15498-21

Stanovanje Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

celo pritličje, kleti in vrt, oddam za 350 din mesečno od 1. julija dalje. Volk, 14a, Stožice. 15498-21

Stanovanje Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

celo pritličje, kleti in vrt, oddam za 350 din mesečno od 1. julija dalje. Volk, 14a, Stožice. 15498-21

Stanovanje Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

celo pritličje, kleti in vrt, oddam za 350 din mesečno od 1. julija dalje. Volk, 14a, Stožice. 15498-21

Stanovanje Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

celo pritličje, kleti in vrt, oddam za 350 din mesečno od 1. julija dalje. Volk, 14a, Stožice. 15498-21

Stanovanje Beseda 1 Dtn. davek 3 Dtn za šifro ali dajanje naslova 5 Dtn. Najmanj 4 znesek 17 Dtn.

celo pritličje, kleti in vrt, oddam za 350 din mesečno od 1. julija dalje. Volk, 14a, Stožice. 15498-21